

საქართველოს სსრ სახელმწიფო წიგნის პალატა

უ-4515

პლატონ ხუნდაძე

საქართველოს წიგნი

1921—1948

(სტატისტიკურ-ბიბლიოგრაფიული ნარკვევი)

თბილისი

1949

Государственная Книжная Палата Грузинской ССР

П. Д. ХУНДАДЗЕ

КНИГА ГРУЗИИ

1921—1948

(статистико-библиографический очерк)

ИЗДАТЕЛЬСТВО КНИЖНОЙ ПАЛАТЫ ГРУЗИНСКОЙ ССР

ТБИЛИСИ

1949

საქართველოს სსრ სახელმწიფო წიგნის პალატა

პლატონ ხუნდაძე

საქართველოს წიგნი

1921—1948

(სტატისტიკურ-ბიბლიოგრაფიული ნარკვევი)

წ.ვ. 2016-39750

საქართველოს სახელმწიფო წიგნის პალატის გამომცემლობა

თ ბ ი ლ ი ს ი

1949

პ/მგებელი რედაქტორი ვ. გოგოლაძე

მხატვარი ლ. გრიგოლია

ტექრედაქტორი დ. კომახიძე

საქ. სსრ პოლიგრაფიისა და გამომც. საქმ. სამმართველო. სტამბა № 3, პლენარის პრ. 59

ტირაჟი 1500. ხელმოწერ. დასაბ. 27/IX 1949 წ. ფე 05132. ანაწყოების
ზომა 6x10 = 39.000. სასტ. ფორმ. რაოდ. 8 შეკვეთა № 2231

წინასიტყვაობა

როგორც ცნობილია, 1917—1924 წ.წ., წიგნის პალატის დაარსებამდე საქართველოში გამოცემულ ბეჭდვითი ნაწარმოების, როგორც აღნუსხვა (რეგისტრაცია), ისე სტატისტიკა არ წარმოებდა.

საბჭოთა პირველი წლების (1921—1925) ბეჭდვითი ნაწარმოების ბიბლიოგრაფიული აღნუსხვა მოგვცა საქართველოს წიგნის მალატამ 1926 წელს თავისი პირველი ბიბლიოგრაფიული ნაშრომის „წიგნის მატთანე 1917—1925 წ.წ.“ გამოცემით.

წიგნის მატთანეში გამოქვეყნებული ბიბლიოგრაფიული ცნობები 1917—23 წლების ბეჭდვითი ნაწარმოების შესახებ აღებული იქნა თბილისის ბიბლიოთეკების კატალოგებიდან, ხოლო ცნობები 1924-25 წლების პერიოდისა — უშუალოდ ბეჭდვითი ნაწარმოების უფასო სავალდებულო ცალებიდან, რომელთა წიგნის პალატაში გზავნა მთავრობამ დააწესა 1924 წელს სპეციალური დადგენილებით.

ცხადია, რომ დასახელებულ ბიბლიოგრაფიულ ნაშრომში გამოქვეყნებული ცნობები ამომწურავი ვერ იქნებოდა, რადგან პალატა ჯერ კიდევ საორგანიზაციო პერიოდში იმყოფებოდა და უფასო სავალდებულო ცალების სტამბებიდან სისრულით მიღება არ იყო მოწესრიგებული, სავალდებულო ცალების მიღებაში ხარვეზებს ადგილი ჰქონდა 1925 წლის შემდეგაც, თითქმის 1938 წლამდე. ამიტომ ბუნებრივია, რომ ვერც ის სტატისტიკური ცნობები, რომლებიც 1925—1938 წლებში გამოქვეყნდა საქართველოს სსრ ბეჭდვითი სიტყვის შესახებ ვერ იქნებოდა სრული.

დიდი და ხანგრძლივი მუშაობის შედეგად საქართველოს სახელმწიფო წიგნის პალატამ შესძლო შეეყოს ბეჭდვითი ნაწარმოების არქივი დანაკლისი გამოცემებით, კერძოდ წიგნებით. 1948

წლისათვის 900-მდე სახელწოდების მარტო წიგნი იქნა შექმნილი, რომელიც დაკარგული იყო კულტურის ისტორიისათვის.

ბეჭდვითი ნაწარმოების ხარვეზების შეესების შემდეგ პალატამ ახლად შეადგინა საქართველოს სსრ წიგნის პროდუქციაზე სტატისტიკური ანგარიშები, და ამიტომ პალატის განკარგულებაში ამჟამად არსებული ცნობები ბევრად უფრო სრულია, ვიდრე წინა დროს გამოქვეყნებული.

თუ მხედველობაში არ მივიღებთ პალატის მიერ 1941 წ. გამოცემულ ციფრებსა და მასალებს „საქართველოს ბეჭდვითი სიტყვა საბჭოთა საქართველოს ოცი წლის თავზე“ და 1940-41 წლებში „ბიბლიოგრაფიის მოამბე“-ში გამოქვეყნებულ ზოგად სტატისტიკურ ანალიზს საქართველოს 1939 წლის ყურნალ-გაზეთებისა და წიგნის პროდუქციის შესახებ, ცნობები საქართველოს ბეჭდვითი ნაწარმოების განვითარების შესახებ, როგორც ითქვა არ გამოქვეყნებულა.

ამრიგად, დღემდე გამოქვეყნებული სტატისტიკური ცნობები საქართველოს სსრ ბეჭდვითი სიტყვის შესახებ ხარვეზების აღდგენასთან დაკავშირებით საჭიროებდა საერთო შესწორებებს.

გარდა ამისა, გამოქვეყნებული სტატისტიკური ცნობები ბეჭდვითი სიტყვის შესახებ იყო საერთო ხასიათისა, ამა თუ იმ პერიოდისა თუ წლის ფარგლებში და ყველა ამის გამო მკითხველს საშუალება არ ჰქონდა გაცნობოდა შედარებით სრულად საქართველოს სსრ ბეჭდვითი ნაწარმოების განვითარების გზებს.

ეს მოსაზრებები დაედო საფუძვლად ამ ნაშრომის შედგენასა და გამოცემას. წიგნი შედგენილია საქართველოს წიგნის პალატის საერთო მონაცემებზე.

ნაშრომში საქართველოს სსრ წიგნისა და პერიოდულ გამოცემების პროდუქცია წარმოდგენილია ჩვენი სახალხო მეურნეობის განვითარების ეტაპების მიხედვით—სტალინურ ხუთწლიელებში, მკითხველთა დანიშნულებისა და შინაარსის გათვალისწინებით.

წიგნს დართული აქვს მარქსიზმ-ლენინიზმის კლასიკოსთა ნაშრომების გამოცემების ქრონოლოგია ქართულ, აფხაზურ, ოსურ, სომხურ და აზერბაიჯანულ ენებზე.

უნდა აღვნიშნოთ ისიც, რომ საქართველოს სსრ ბეჭდვითი ნაწარმოების შესახებ შედარებით უფრო სრული სტატისტიკური ცნობები პირველად ქვეყნდება. ავტორი შეეცადა მის ხელში არსე-

ბულ ვრცელი მასალიდან წარმოედგინა მკითხველისათვის საბჭოთა ბეჭდვითი ნაწარმოების განვითარების შესახებ მხოლოდ ძირითადი მასალა, — მთავარი მაჩვენებლები.

ვეფიქრობთ, რომ წიგნი ამ მოცულობითაც დახმარებას გაუწევს მკითხველს გამოიყენოს მუშაობაში წარმოდგენილი ცნობები ჩვენი ნაციონალური კულტურის ისეთი მნიშვნელოვანი დარგის განვითარების შესახებ, როგორც არის საბჭოთა საქართველოს ბეჭდვითი სიტყვა.

ცხადია წიგნი არ იქნება უნაკლო და ამის გამო სიამოვნებით მივიღებთ მკითხველთა ყველა შენიშვნებს.

დასასრულს მადლობით უნდა აღინიშნოს ის დახმარება, რაც გაუწია ავტორს პროფ. პ. გუგუშვილმა კონსულტაციით, აგრეთვე პალატის მუშაკებმა თ. ნაკაშიძემ, ვლ ჯოჯუამ, ევ. მარკვეიჩმა და სისტემატური დახმარება ელ. დიასამიძის.

საქართველოს სახელმწიფო წიგნის პალატა

შ ე ს ა ვ ა ლ ი

დიადმა ისტორიულმა გამარჯვებებმა, რომლებიც საქართველოს მშრომელებმა მოიპოვეს ლენინ-სტალინის პარტიის ხელმძღვანელობით სოციალისტური საზოგადოების აშენებისათვის ბრძოლაში, ძირფესვიანად შესცვალეს საქართველოს სახე. საქართველო, მეფის რუსეთის კოლონია, საბჭოთა სახელმწიფოებრივი წყობილების პირობებში, მდიდარი ინდუსტრიის და მოწინავე სოფლის მეურნეობის ქვეყნად გადაიქცა. კოლოსალურად გაიზარდა მშრომელთა მატერიალური კეთილდღეობა და მისი კულტურული დონე. იგი მთლიანი წერა-კითხვის მცოდნე ქვეყნად გახდა საბჭოთა ხელისუფლების დროს. არასრული საშუალო და საშუალო სკოლების ფართო ქსელი, უმაღლესი სასწავლებლები, რომლებიც ყოველწლიურად აწვდიან ჩვენს ქვეყანას ლიტერატურის, სოფლის მეურნეობისა და ტექნიკის ახალ-ახალ კადრებს, საბჭოთა საქართველოს კულტურის მაღალ დონეზე ლაპარაკობს.

ქართული მეცნიერების უდიდესი ცენტრი—საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია, რომელიც 1941 წელს დაარსდა, სამეცნიერო-კვლევით დაწესებულებათა ფართო ქსელს აერთიანებს თავის სისტემაში. ქართველ მეცნიერთა გამოკვლევები და აღმოჩენები ცნობილია სსრ კავშირში და მის გარეთ.

კულტურულ-საგანმანათლებლო დაწესებულებები—მუზეუმები, კულტურის სახლები, კინო-თეატრები და კლუბები, რომელთა ქსელი დღითი-დღე იზრდება ჩვენში, საქართველოს მშრომელთა კულტურის და განათლების მძლავრ კერებს წარმოადგენენ. 4.891 ბიბლიოთეკა ემსახურება ამჟამად საქართველოს მოსახლეობას 11.159.258 წიგნის ფონდით.

სრულყოფის გზით ვითარდება საბჭოთა ქართული ლიტერატურა და ხელოვნება.

წიგნი და საგამომცემლო საქმე, როგორც კულტურისა და ხალხის განვითარების ერთ-ერთი უდიდესი საშუალება, სახელმწიფო საქმედ გახდა საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების დღიდანვე და განვითარების მაღალ საფეხურს აღწევს. წიგნი ხელმისაწვდომია ჩვენს ქვეყანაში მშრომელთა მთელი მასებისათვის. „საბჭოთა ხელისუფლებამ ქართველი ხალხი უზრუნველყო ლიტერატურის, ხელოვნების, მეცნიერების აღორძინებისა და შემდგომი განვითარების ფართო შესაძლებლობით“ (კ. ნ. ჩ ა რ კ ე ი ა ნ ი).

წლების ~~მთელი მანძილი~~ დიდი ს ტ ა ლ ი ნ ი ს ~~მთელი მანძილი~~ ხელმძღვანელობით, მრეწველობისა და სოფლი მეთურნობაში მოპოვებულ უდიდეს წარმატებათა გამო საქართველოს სს რესპუბლიკამ უმაღლესი ჯილდო მიიღო. იგი ლენინის ორდენით იქნა დაჯილდოებული.

ქართველმა ხალხმა, რომელმაც ღირსეულად მოიხადა რა თავისი ვალი სამშობლოს წინაშე დიდ სამამულო ომის დროს ჰიტლერულ გერმანიისა და იაპონიის იმპერიალიზმის წინააღმდეგ ბრძოლაში სსრ კავშირის ხალხებთან ერთად, შეუდგა ომისაგან მიყენებულ ჭრილობების მოშუშებას,—სახალხო მეთურნობის აღდგენისა და მისი შემდგომი აღმავლობის,—ახალი ხუთწლედის გეგმის განხორციელებას.

დიდი ს ტ ა ლ ი ნ ი ს წინასწარჭერტა—„შეიძლება იმედი გვექონდეს, რომ საბჭოთა ადამიანები, კომუნისტური პარტიის ხელმძღვანელობით, არ დაზოგავენ ძალასა და შრომას იმისათვის, რომ არა თუ შესრულდეს, არამედ გადაჭარბებით შესრულდეს ახალი ხუთწლედი“—ამჯერადაც შესრულდა.

ფართოდ გაიშალა სოციალისტური შეჯიბრება ხუთწლედის ოთხწლედში შესრულებისათვის. თვიდანთვემდე იზრდება საქართველოს მრეწველობის პროდუქციის გამოშვება, მკვეთრად იწვეს ბოლო სოფლის მეთურნობის წარმოება. იზრდება და მტკიცდება სასწავლო და სამეცნიერო-კვლევითი, კულტურულ-საგანმანათლებლო დაწესებულებებისა და სამკურნალო დაწესებულებების ქსელი.

საქართველოს მშრომელთა ერთსულოვანი მისწრაფებაა წარმატებით განახორციელოს საქართველოს კ.პ.(ბ) XIV ყრილობის მიერ დასახული ამოცანები მრეწველობასა და სოფლის მეთურნობაში, მშრომელთა კეთილდღეობის დონის ამაღლებისა და კულტურულ მშენებლობის დარგში.

ბეჭდვითი ნაწარმოები ნაციონალური კულტურის ერთ-ერთი მკაფიო ამსახველია კაცობრიობის ისტორიული განვითარების ყველა ეტაპზე. ამიტომ საბჭოთა საქართველოს ნაციონალურ კულტურის სიმალღეზე იმითაც უნდა ვიმჯგლოთ, თუ რამდენად მდიდარია დღეს იგი წიგნებით, რამდენად სრულყოფით ასახავს საბჭოთა წიგნი ქართველი ხალხის ცხოვრებას და შემოქმედებას, წარმატებებს, რომლებიც მოიპოვა მან ლენინ-სტალინის პარტიის ხელმძღვანელობით.

ცნობილია, რომ ქართველი ხალხი საუკუნეებით მოკლებული იყო ნაციონალური კულტურის განვითარების პირობებს. მეფის რუსეთი, ხალხთა ნამდვილი საპყრობილე, მთელი სისასტიკით დევნიდა და ავიწროებდა თავისი არსებობის მანძილზე რუსეთში შემავალ ხალხთა ნაციონალურ კულტურას, კერძოდ ქართულ ნაციონალურ კულტურას. „მეფის რუსეთში აკრძალული იყო ნაციონალურ ენებზე გაზეთებისა და წიგნების გამოცემა. სკოლებში აკრძალული იყო დედაენაზე სწავლა. მეფის მთავრობა მისწრაფოდა ჩაეხრჩო ნაციონალური კულტურის ყოველგვარი გამოვლინება, ატარებდა არარუს ეროვნებათა ძალდატანებითი „გარუსების“ პოლიტიკას“*. ამით იყო გამოწვეული საქართველოს ნაციონალური — განმათავისუფლებელი მოძრაობის მეთაურის ილია ჭავჭავაძის გულისტკივილი. ქართული ნაციონალური კულტურის დაქვეითების შესახებ 1888 წელს იგი წერდა: „ბევრს ჯერ პირველდაწყებითის განათლების ნიშანწყალიც არ მოსცხებია. ხალხმა უმეტეს ნაწილად წერა-კითხვაც არ იცის. წიგნების კითხვა ჩვენში სრულიად არ არის გავრცელებული, რომ ხალხმა თავისი თავი მაინც გაიგოს, თუ სხვის კარგს ჯერ კითხვით ვერ შეიგნებს“**.

ერთის მხრივ მეფის რუსეთის სასტიკი ცენზურა, მეორეს მხრივ კი მძიმე მატერიალური სიღატაკი საშუალებას არ იძლეოდა პერიოდული პრესისა და წიგნების გამოცემისათვის, მიუხედავად იმისა, რომ დიდი იყო ხალხში მოთხოვნილება წიგნისადმი.

თუ როგორ დევნიდა ცენზურა მეფის რუსეთში პერიოდიკისა და წიგნების გამოცემას, ამას ნათლად მოწმობს მეფის რუსე-

* საკავშირო კომუნისტური პარტიის (ბოლშევიკების) ისტორია. მოკლე კურსი. 1946. გვ. 7.

** ი. ჭავჭავაძე. ჩვენი ხალხი და განათლება. თხზულებანი ტ. 2. 1941. გვ. 594.

თის სახალხო განათლების მინისტრის კოვალენსკის საჯარო განცხადება: „როგორც მინისტრი სახალხო განათლებისა, მე უნდა ხელს ვუწყობდე ლიტერატურის განვითარებას, წიგნისა და პერიოდიკის გამოცემის ზრდას და იმავე დროს, როგორც გენერალ-ცენზორი აუცილებლობით იძულებული ვარ ვაბრკოლებდე ამ მოძრაობას, როგორც ძველ, ისე ახალ გამოცემათა აკრძალვით“*.

კიდევ უფრო სასტიკი იყო მეფის რუსეთის ცენზურა ნაციონალურ ოლქებში. საქართველოში მეფის ცენზურა კრძალავდა ისეთი წიგნების გამოცემასაც კი, რომლებიც რუსულ ენაზე უკვე გამოცემული იყო მოსკოვსა და პეტერბურგში, ან რუსეთის სხვა ქალაქებში. განსვენებულ აკადემიკოს ივ. ჯავახიშვილის წიგნი „პოლიტიკური და სოციალური მოძრაობა საქართველოში. მე-19 საუკუნეში“, წარდგენილი იქნა საცენზურო კომიტეტში მისი ქართულ ენაზე გამოცემის ნებართვისათვის, მაგრამ ცენზურამ ნებართვა არ მისცა. მაშინ 1906 წელს საცენზურო კომიტეტს წარედგინა პეტერბურგში რუსულად გამოცემული იმავე ავტორის იგივე წიგნი განმეორებით ნებართვის გამოთხოვისათვის, მაგრამ ნებართვის გაცემის ნაცვლად, საცენზურო კომიტეტმა მოახსენა კავკასიაში მეფის მოადგილეს, რომ წიგნის ავტორი წარმოადგენს მეტრძოლს საქართველოს დამოუკიდებლობისათვის, რის შედეგადაც რუსულ ენაზე გამოცემული წიგნიც აკრძალეს**.

ცენზურა პირდაპირ აუტანელ პირობებში აყენებდა ჩვენში თავისუფალ აზრსა და მსჯელობას. „დამავიწყდა, რომ ჩვენში წერა შეიძლება მხოლოდ იწილო-ბიწილო შრომანო გვრიტინოზე, — წერდა სტეფანე ჭრელაშვილი. — შეიძლება უაზრო ლაზღანდარობა ათასნაირ სისულელეზე და არა რომელსამე გულზე მოსაჭიდ საგანზე, მაღალი გრძნობის ამქოთებელ მოვლენებზე სჯა-ბაასი“***.

პირდაპირ აკრძალვასთან ერთად ცენზურა „საცენზურო წესდების დარღვევის“ მოტივით შეუწყვეტელი ჯარიმებით ანადგურებდა ქართულ ჟურნალ-გაზეთებს. მთავრობა არბევდა რედაქციებს, აპატიმრებდა და პასუხისგებაში აქლევდა ჟურნალ-გაზეთების რედაქტორებს.

არა ერთი ქართული პროგრესიული პერიოდული გამოცემა და წიგნი გამხდარა მეფის რუსეთის სასტიკი ცენზურის მსხვერპლი.

* პ. გუგუშვილი. ქართული წიგნი. 1629—1929. 1929. გვ. 224.

** იქვე გვ. 267.

*** იქვე. გვ. 248.

1912 წელს, როგორც ამას პროფ. პ. გუგუშვილი გადმოგვცემს თავის ნაშრომში („ქართული წიგნი“, გვ. 27), თბილისის ცენზურას 24 სახელწოდების ქართული წიგნი აუკრძალავს 1905—1906 წლებში გამოცემული, რომელთა საერთო ტირაჟი 55.715. ცალს აღემატებოდა. დიდი ნაწილი ამ წიგნებისა იქვე გაუნადგურებია ცენზურას.

1904 წელში კავკასიის საცენზურო კომიტეტმა ცეცხლს მისცა ალექსანდრე ყაზბეგის ცნობილ თხზულების „ელისოს“ მთელი ტირაჟი, იმის გამო, რომ ავტორმა შენიშვნები და მცირეოდენი შესწორებები შეიტანა წიგნში ცენზურის შემდეგ.

1913 წელს კი აკაკის თხზულებათა კრებულიდან, რომელიც ქუთაისში დაიბეჭდა, ცენზურამ მთლიანად ამოაგლეჯინა დაბეჭდილ ტირაჟიდან ავტორს პოემა „ვორონცოვი“, იმის გამო, რომ იგი „მეტისმეტ პატრიოტულ ნაწარმოებად იქნა მიჩნეული“.

მძიმე იყო მდგომარეობა სამეცნიერო-პოპულარული წიგნების გამოცემის საქმეში.

1902 წ. ჟურნალი „კვალი“ აღნიშნავდა: „ჩვენში, რომ სახალხო-სამეცნიერო წიგნაკების გამოცემა, მიუხედავად მათი საამდროვო მიუცილებელი საჭიროებისა, კუს ნაბიჯით მიდის, ამას ყველა აშკარად ხედავს და ქართველი „ახალი მკითხველები“ ყველანი კარგადა გრძნობენ. ამგვარი წიგნების რიცხვი ორთავეს ხელების ათ თითზე ჩამოითვლება. შემდეგ ამისა იწყება სქელ-სქელი, მდაბიოსათვის მიუწვდომელი წიგნები ან კიდევ ზღაპარ-არაკები, უხეირო ლექსები და სიზმრების ახსნები“*.

1893—1904 წლებში, მიუხედავად საცენზურო შეზღუდვისა, მნიშვნელოვნად იზრდება ქართული წიგნის პროდუქცია. დროის ამ მონაკვეთში 1500-მდე სახელწოდების წიგნი იქნა გამოცემული. ეს პერიოდი ხასიათდება არა მარტო წიგნების რიცხობრივი ზრდით, არამედ თემატიკის მრავალსახეობითაც. რევოლუციის ტალღა მკაფიო გამოხატულებას პოულობს ამ პერიოდის გამოცემებში. წიგნის პროდუქციის დიდი ნაწილი რევოლუციური შინაარსისაა, ხოლო გარკვეული ნაწილი კი რევოლუციურ-მარქსისტული ხასიათის არის. თვალსაჩინოდ იზრდება წინა წლებთან შედარებით მხატვრული, საბავშვო, სასოფლო-სამეურნეო ლიტერატურის პროდუქცია, სასკოლო სახელმძღვანელოების გამოცემა-შესამჩნევ ზრდას აქვს ადგილი ამ პერიოდში სამეცნიერო ლიტერატურის გამოცემაშიც.

* პ. გუგუშვილი. ქართული წიგნი. 1629—1929. გვ. 190.

ცენზურისაგან შევიწროვებული ბეჭდვითი სიტყვა არალეგალურ პირობებში შლიდა ფრთებს.

1893—1904 წ. წ. ლეგალურ სტამბებსა და გამომცემლობების პარალელურად ამხანაგ ი. ბ. სტალინის ხელმძღვანელობით თბილისში, ბათუმში და ბაქოში არსდება არალეგალური სტამბები, სადაც იბეჭდება რევოლუციურ-მარქსისტული ლიტერატურა, რევოლუციური მოწოდებანი, რომლებიც ი. ბ. სტალინის მადლიან კალამს ეკუთვნიან.

ცალკე გამომცემებად იბეჭდება ამავე პერიოდში ი. ბ. სტალინის თანამებრძოლის ალექსანდრე წულუკიძის ნაწერები*.

თვითმპყრობელობის დროს გამოცემული არალეგალური წიგნების რაოდენობა 471 სახელწოდებას აღემატება.

1905 წლის რევოლუციამ გააუქმა წინასწარი ცენზურა, რომელიც წინ ეღობებოდა რევოლუციურ-მარქსისტულ და სამეცნიერო-პოპულარულ წიგნების გამომცემას. ცენზურის გაუქმებით განვითარების ფართო გზას დაადგა ჩვენში საგამომცემლო საქმე.

თუ წინა წლებში წიგნების და ჟურნალ-გაზეთების გამოცემის ცენტრებს მხოლოდ თბილისი და ქუთაისი წარმოადგენდნენ, წინასწარი ცენზურის გაუქმების შემდეგ მნიშვნელოვან მონაწილეობას იღებენ წიგნებისა და ჟურნალ-გაზეთების გამოცემაში საქართველოს დაბა-ქალაქებიც.

მაგრამ, მეფის ხელისუფლება და მისი ცენზურა გულგრილად ვერ შეხვდებოდნენ ამ დიდ მოძრაობას, განსაკუთრებით მას შემდეგ, რაც რეაქციამ გაიმარჯვა. მეფის მთავრობამ სასტიკი ზომები მიიღო გამომცემლობების წინააღმდეგ, რომლებიც ათასობით უშვებდნენ და ავრცელებდნენ წიგნებს და პერიოდულ გამოცემებს, განსაკუთრებით რევოლუციურ-სააგიტაციო წიგნებს.

საცენზურო უწყების აღშფოთებას საზღვარი არ ჰქონდა. იგი წერდა: „გათამამებული გამომცემლობები, ცენზურის ბრწყინებისაგან განთავისუფლებულნი, დიდის ინტენსიობით განაგრძობენ წიგნის გამოცემა-გავრცელებას. ბეჭდვითი სიტყვაში ამრიგად გამეფებულ ანარქიის ნიადაგზე წარმოსდგა უამრავი, მეტწილად იაფ-ფასიანი, ხალხთა მასებში ფართო გავრცელებისათვის დანიშნული „გაზეთები, ჟურნალები, შრომები და სხვა ბეჭდვითი სიტ-

* ქ. შარაშიძე. შესავალი. „ქართული წიგნი“. ბიბლიოგრაფია. ტ., I. 1629—1920. 1941. გვ. XXII.

ყვის ნაწარმოებები, რომელნიც აშკარად ემსახურებოდნენ რევოლუციურ მიზნებს, აღვიძებენ ბრბოში ბნელ ინსტიქტებს და მოუწოდებდნენ მას კანონიერ ხელისუფლების საწინააღმდეგოდ“*.

1905 წლის რევოლუციით გზახსნილი წიგნი და პერიოდიკა თავის განვითარების უმაღლეს წერტილს 1913 წელს აღწევს. 247 სახელწოდების მართო ქართული წიგნი იქნა გამოცემული ამ წელს ნახევარ მილიონამდე საერთო ტირაჟით.

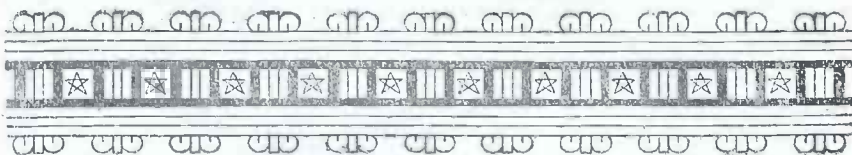
აღორძინების გზაზე დამდგარი წიგნი და პერიოდული გამოცემა, 1914 წელში მსოფლიო ომის დაწყების და სასტიკი სამხედრო ცენზურის შემოღების შედეგად, სწყვეტს თავის შემდგომ განვითარების გზას.

თებერვლის რევოლუციამ თუმცა გაანთავისუფლა წიგნი სასტიკი ცენზურისაგან, მაგრამ გასაქანი მაინც ვერ მისცა საქართველოს ბეჭდვითი ნაწარმოების განვითარებას, იგი აღორძინების გზაზე მაინც ვერ დგება, იმ ეკონომიური კრიზისის გამო, რომელიც მსოფლიო ომს მოჰყვა და რომელმაც საკმაო ხანს გასტანა.

1917—1920 წლებში წიგნი განვითარების მკვიდრ ნიადაგზე რომ ვერ დგება ჩვენში, ამას ნათლად მოწმობს ის ფაქტი, რომ ამ პერიოდის ქართული წიგნის მთელ პროდუქციას 759 სახელწოდების წიგნი შეადგენს მხოლოდ.

(ნ. „ქართული წიგნი. ბიბლიოგრაფია. ტ. I. 1629—1920“. წიგნის პალატა. 1941 წ.).

* პ. გუგუშვილი. ქართული წიგნი. 1629—1929. 1929 წ. კბ. 193.

საქართველოს სსრ წიგნის პარალელი

ოქტომბრის დღემა სოციალისტურმა რევოლუციამ საბოლოოდ გაანთავისუფლა სსრ კავშირის ხალხები ნაციონალური ჩაგრისაგან და ყოველ პირობა შეუქმნა მათ ნაციონალურ კულტურის განვითარებისათვის.

საქართველოში სოციალისტური რევოლუციის გამარჯვებამ უზრუნველყო ქართული ნაციონალური კულტურის შეუღარბელი აღორძინება და განვითარება.

ოქტომბრის დიდი სოციალისტური რევოლუციის გამარჯვების შემდეგ ლენინი წერდა: „პრესა უნდა გადავაქციოთ,—და გადავაქცივეთ კიდევ,—სენსაციის ორგანოდან, პოლიტიკური ამბების შეტყობინების უბრალო აპარატიდან, ბურჟუაზიის სიცრუის საწინააღმდეგო ბრძოლის ორგანოდან,—მასის ეკონომიურ აღზრდის იარაღად, იმასთან მასის გაცნობის იარაღად, თუ როგორ უნდა მოვაგვაროთ შრომა ახლებურად“ *.

ამხანაგმა სტალინმა უცხოელ დელეგაციის კითხვაზე გაცემულ პასუხით გაამდიდრა მარქსიზმ-ლენინიზმის მოძღვრება, როგორც ბეჭდვითი სიტყვის შესახებ საერთოდ, ასევე ბეჭდვითი სიტყვის თავისუფლების კლასობრივი ხასიათის შესახებ.

დელეგაციის შეკითხვაზე: „რატომ არ არის ბეჭდვითი სიტყვის თავისუფლება საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკების კავშირში“, ამხანაგმა სტალინმა უპასუხა: „რომელ ბეჭდვითი სიტყვის თავისუფლებაზე ლაპარაკობთ თქვენ? ბეჭდვითი სიტყვის თავისუფლება რომელ კლასისათვის—ბურჟუაზიისა თუ პროლეტარიატისათვის? თუ ლაპარაკია ბეჭდვითი სიტყვის თავისუფლებაზე ბურჟუაზიისათვის, ეს ჩვენ არ გვაქვს და არც გვექნება, სანამ არსებობს პროლეტარიატის დიქტატურა... დაუკვირდით საბჭოთა კავშირის ცხოვრების პირობებს, შემოიარეთ მუშათა რაიონ-

* ვ. ი. ლენინი. თხზულებათა პირველი სრული გამოცემა. ტ. XXII. 1938. გვ. 484—485

ნები და თქვენ გაიგებთ, რომ საუკეთესო სტამბები, ბეჭდვით სიტყვის საუკეთესო სახლები, ქალაქის ფაბრიკები, საღებავების ქარხნები, რომლებიც საჭიროა ბეჭდვისათვის, უდიდესი სახელები კრებებისათვის—ყველაფერი ეს და ბევრი სხვა რამეც რომელიც საჭიროა მუშათა კლასის ბეჭდვითი სიტყვის თავის უფლებებისათვის მთლიანად და სავსებით არის მუშათა კლასის საქართველოს სსრ გამომცემელ

გ ა მ მ ც ე მ ლ ო ბ ა ნ ი		1921—1927 წ.წ.		1928—1932 წ.წ.	
		სახელ- წოდებ- ა	ტირაჟი (ათასებ- ში)	სახელ- წოდებ- ა	ტირაჟი (ათასებ- ში)
1	სახელგამი	732	3.191.92	2.606	14.016.25
2	სტალინის სახ. უნ-ტის გამომცემ- ლობა	100	56.05	230	105.27
3	კომუნისტი-ს გამომცემლობა	5	4,9	14	61,5
4	„ზარია ვოსტოკა“	43	77,1	63	125.15
5	„საბჭოთა მწერალი“	—	—	33	146.1
6	მეცნიერებათა აკადემიის გამომ- ცემლობა	—	—	7	10,6
7	„ტექნიკა და შრომა“	1	—	201	469.1
8	საბლიტგამი	—	—	—	—
9	საქმედგამი	—	—	2	6.0
10	პედაგოგიკის ინ-ტის გამომცემლობა	—	—	—	—
11	აფხაზეთის ასსრ სახელგამი	—	—	28	63.9
12	აჭარის ასსრ სახელგამი	—	—	6	23.5
13	სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის სახელგამი	—	—	11	14.4
14	საქ. წიგნის პალატის გამომცემ- ლობა	—	—	—	—
ს უ ლ . .		881	3.329.97	3.201	15.041.77

და შრომელი მასების განკარგულებაში. ამას ჩვენში ეწოდება ბეჭდვითი სიტყვის თავისუფლება მუშათა კლასისათვის“ *.

წიგნი და საგამომცემლო საქმე, როგორც იდეოლოგიური ფრონტი და ხალხის განათლების უდიდესი საშუალება, ჩვენი პარტიისა და მთავრობის მუდმივი მზრუნველობის საგანი. გახდა.

121 — 1948 წიგნის პროდუქცია ცხრილი № 1

937 წ.წ.	1938—1940 წ.წ.		1941—1945 წ.წ.		1946—1948 წ.წ.		ს. შ. ლ. 1921—1948 წ.წ.	
	სახელ-წოდება	ტირაჟი (ათასებში)	სახელ-წოდება	ტირაჟი (ათასებში)	სახელ-წოდება	ტირაჟი (ათასებში)	სახელ-წოდება	ტირაჟი (ათასებში)
389.05	754	12.566.8	692	6.744.5	699	8.697.8	7.189	60.606.4
214.7	558	369.5	160	122.5	116	235.6	1.271	1.103.6
800.4	47	307.4	69	296.4	123	1.595.3	281	2.345.9
494.9	115	1.235.6	152	995.4	84	605.3	530	3.533.4
591.8	125	462.4	126	400.1	108	533.25	543	2.133.65
18.3	83	83.2	169	89.3	157	70.1	431	271.5
213.2	144	462.45	163	458.7	153	326.3	1.131	2.929.7
—	184	984.8	197	1.115.4	150	965.45	531	3.065.65
247.5	246	445.9	227	298.2	184	440.0	720	1.437.6
—	—	—	—	—	133	161.55	133	161.55
114.42	216	523.4	90	141.1	73	144.9	865	1.887.7
155.2	70	299.7	49	200.7	22	104.0	192	783.1
367.19	139	428.65	56	142.2	70	154.7	383	1.107.1
1.4	3	5.9	8	8.35	28	89.65	41	105.3
508.06	2684	18.175.7	2158	11.012.85	2100	14.123.9	14.251	81.472.15

* ი. ბ. სტალინი — ლენინიზმის საკითხები. 1931. გვ. 400—401.

ქდიდეს მოვლენას წარმოადგენს საქართველოს კულტურის ისტორიაში 29.603 სახელწოდების წიგნის გამოცემა 1921—48 წლების მანძილზე 119.329,644 ცალის საერთო ტირაჟით.

საქართველოში წიგნის ბეჭდვის შემოღების დღიდან საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებამდე ქართული წიგნი 6.000 სახელწოდებით გამოიცა, ხოლო საბჭოთა პერიოდში 19.919 სახელწოდებით და 90.454,855 ცალის საერთო ტირაჟით. ე. ი. მხოლოდ სახელწოდებით 3-ჯერ და კიდევ უფრო მეტი, ვიდრე ქართული ბეჭდური წიგნის ისტორიის მთელ სამ საუკუნის მანძილზე.

ამჟამად ჩვენში სავსებით განხორციელებულია ლოზუნგი „წიგნი—მასას!“.

1926 წელს (მოსახლეობის აღწერის წელი) მოსახლეობის ერთ სულზე 0.85 წიგნი გამოდიოდა საქართველოში, ხოლო 1939 წელს (მოსახლეობის აღწერის წელი) 2 წიგნი.

წინათ საქართველოში წიგნი გამოდიოდა მხოლოდ რუსულ, ქართულ, სომხურ ენებზე. ამჟამად საქართველოში წიგნი გამოდის ქართულ, რუსულ, აფხაზურ, ოსურ, აზერბაიჯანულ, სომხურ და საქართველოს მოსახლეობის სხვა ენებზე.

1926 წელს საქართველოში წიგნი გამოიცა 8 ენაზე—1935 წელს—18 ენაზე.

რომ ნათლად წარმოვიდგინოთ წიგნის გამოცემის აღმავლობა ომის წინაპერიოდში, მოგვყავს ცხრილი:

წიგნის გამოცემა 1921—1940 წლებში

პირველ ათწლეულში	მეორე ათწლეულში
წიგნები 8.774	13.820
ტირაჟი (ათასებში) 25.029.29	65.586.81
ანაბეჭდი ფურცელი (ათასებში) 133.780.75	455.602.724

პირველ ათწლეულთან შედარებით მეორე ათწლეულში წიგნის გამოცემა გაიზარდა თითქმის 1, 5-ჯერ, ტირაჟი 2-ჯერ, ხოლო ანაბეჭდი ფურცელი 3-ჯერ უფრო მეტად.

პირველ ათწლეულში წიგნის საშუალო წლიური სახელწოდება უდრის 877, ხოლო მეორე ათწლეულში—1382. საერთო ტირაჟის მხრივ პირველ ათწლეულში საშუალო წლიური ტირაჟი შეადგენს 2.502.929 ცალს, მეორე ათწლეულში—6.558.681; ანაბეჭდი ფურცელი პირველ ათწლეულში—13.378.075, მეორე ათწლეულში—45.560.272.

1921 წელში წიგნის გამოცემის საერთო ტირაჟი შეადგენს 417.500 ცალს, რომელიც ნახევრამდე ვერ უსწორდება 1933 წლის წიგნის პროდუქციას, რაც სავსებით გასაგებია.

1923—27 წლები სახალხო მეურნეობის აღდგენისა და ამისათვის ერთად მთელი ლიტერატურულ-საგამომცემლო საქმის აღორძინების წლებიცაა.

საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების პირველ წლებიდანვე იწყება პოლიგრაფიულ საქმის გაერთიანება, რითაც ძლიერდება პოლიგრაფიული ბაზა. სწარმოებს ახალი დიდი მანქანების შექმნა, რაც წინათ კერძო მესტამბის უნარსა და შესაძლებლობას აღემატებოდა. სტამბის კვალიფიციურ მუშაკთა კადრების მოსაზრადებლად არსდება პოლიგრაფიული სკოლა. ყველა ამ გარემოებაში ხელი შეუწყო ჩვენში საგამომცემლო საქმის მკვიდრ ნიადაგზე დადგომას.

1921 წელს, საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების რამოდენიმე თვის შემდეგ, არსდება საქართველოს სახელმწიფო გამომცემლობა, რომელიც შემდგომ უდიდეს გამომცემლობად ხდება. საქართველოს სსრ პროდუქციის უდიდეს ნაწილს სახელგამის გამომცემები შეადგენს. (ნ. ცხრ, № 1).

საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების დღიდან მკვიდრ ნიადაგზე დგება სტალინის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა, რომლის 1921—48 წლების წიგნის პროდუქცია 1271 სახელწოდებას შეადგენს 1.103.630 ცალისაერთო ტირაჟით.

1925 წელს არსდება გამომცემლობა „ქართული წიგნი“, რომელიც შემდეგ რეორგანიზებული იქნა „ფედერაციის“ და ბოლოს „საბჭოთა მწერალის“ სახელწოდებით. მისი 1925—48 წ.წ. წიგნის პროდუქცია 543 სახელწოდებას შეადგენს 2.133.650 ცალისაერთო ტირაჟით.

1926 წელს ჩამოყალიბდა ჩვენში, როგორც დამოუკიდებელი გამომცემლობა „ტექნიკა და შრომა“, რომელიც მოღვაწეობის პირველ ხანებში პროფესიულ ლიტერატურის გამომცემლობას ან ხორციელებს მხატვრულ ლიტერატურასთან ერთად. 1931 წელს მიმდინარეობს ამ გამომცემლობის რეორგანიზაცია. გამომცემლობას ამ დროიდან ევალება სპეციალური და ტექნიკური ლიტერატურის გამოცემა და გავრცელება.

1926-დან 1948 წლამდე „ტექნიკა და შრომა“-მ გამოსცა 1.131 სახელწოდების წიგნი 2.929.710 ცალის საერთო ტირაჟით.

ნაყოფიერ მუშაობას ეწევა გამომცემლობა „Варя Востока“ ქართულ მწერლობის უკვდავ კმნილებათა რუსულ ენაზე თარგმნისა და გამოცემის საქმეში.

საბჭოთა ხელისუფლების პირველ წლებში გამოცემლობა „Заря Востока“-ს ფუნქციებს ასრულებდა „Закенига“. გამოცემლობა „Закенига“-მ და „Заря Востока“-მ 1921—48 წლებში გამოსცა 530 სახელწოდების წიგნი 3.533.410 ცალის საერთო ტირაჟით.

ასევე ნაყოფიერ მუშაობას შეწევა გამოცემლობა „კომუნისტი“, რომლის 1921—48 წ.წ. წიგნის პროდუქციას შეადგენს 281 სახელწოდება 2.345.805 ცალის საერთო ტირაჟით.

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის გამოცემლობა (1941 წლამდე სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის ფილიალის გამოცემლობა) წიგნის გამოცემის დარგში მუშაობას იწყებს 1926—32 წლებში, 1928—48 წ.წ. მან 431 სახელწოდების სამეცნიერო-კვლევითი წიგნი გამოსცა 271.484 ცალის საერთო ტირაჟით.

ამავე პერიოდში ცალკე არსდება „ბიომედგამი“, —სამედიცინო გამოცემლობა, რომლის პროდუქციას დღეს 730 სახელწოდების სამედიცინო ხასიათის წიგნი წარმოადგენს 1.437 635 ცალის საერთო ტირაჟით.

1938 წელს პარტიისა და მთავრობის დადგენილებით არსდება ჩვენში სპეციალური საბავშვო გამოცემლობა „საბლიტგამი“. საბლიტგამის 1938—48 წ.წ. წიგნის პროდუქცია უდიდეს მაჩვენებლებს იძლევა, იგი შეადგენს 531 სახელწოდების საბავშვო წიგნს 3.065.650 ცალის საერთო ტირაჟით.

ლენინ-სტალინის ბრძნული ნაციონალური პოლიტიკის განუხრელ გატარების შედეგად ეკონომიურ, პოლიტიკურ და კულტურულ აღმავლობის დიდ გზას დაადგა აფხაზეთის და აჭარის ასსრ და სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქი. 1928 წლიდან აფხაზეთში საფუძველი ეყრება წიგნის სახელმწიფო გამოცემლობის საქმეს, არსდება აფხაზეთის სახელგამი. აფხაზეთის სახელგამის 1928—48 წ.წ. პროდუქციას შეადგენს 865 სახელწოდების წიგნი 1.887.690 ცალის საერთო ტირაჟით.

ამავე პერიოდში არსდება სახელგამი აჭარის ასსრში. აჭარის ასსრ სახელგამის 1928—48 წ.წ. წიგნის პროდუქცია შეადგენს 192 სახელწოდებას 783.100 ცალს საერთო ტირაჟით.

1928 წლიდან საფუძველი ეყრება გამოცემლობის ორგანიზაციას სამხრეთ ოსეთის ავტონომიურ ოლქში. 20 წლის მანძილზე (1928—48 წ.წ.) სამხრეთ ოსეთის სახელგამმა გამოსცა 383 სახელწოდების წიგნი, 1.107.140 ცალის საერთო ტირაჟით.

ამჟამად საქართველოს სსრში 16 გამოცემლობა არსებობს, რომელთა მიერ გამოცემული წიგნის პროდუქცია 1921—48 წლებში

ბის მანძილზე 14.251 სახელწოდების წიგნს აღწევს 81.472.150 ცალის საერთო ტირაჟით. (ნ. ცხრ. № 1)*.

ცხრილი № 2

საქართველოს სსრ 1921—1948 წლების წიგნის საერთო პრაოდუქცია

წლები	სახელწოდებათა რაოდენობა	ყველა გასაცემთა კომპლექტების ნაბეჭდი ფურცელი (ათასებში)	ტირაჟი (ათასებში)	ანაბეჭდ ფურცელთა რაოდენობა მთელ ტირაჟში (ათასებში)
1921—1927	4.607	25.457,52	10.675,47	66.569,2
1928—1932	7.603	33.647,85	26.981,564	143.027,547
1933—1937	6.006	33.219,7	31.156,4	231.859,8
1938—1940	4.378	21.483,8	20.796 11	147.926,924
1941—1945	4.043	16.467,36	14.290,1	74.197,5
1946—1948	2.966	19.623,52	15.430,0	141.442,6
სულ	29.603	149.899,75	119.329,644	805,023,571

ცხრილი № 3

საქართველოს სსრ 1921—1948 წლების წიგნის პრაოდუქციის საშუალო ტირაჟი და საშუალო მოცულობა

წლები	სახელწოდებათა რაოდენობა	ტირაჟი (ათასებში)	ანაბეჭდ ფურცელთა რაოდენობა (ათასებში)	საშუალო რაოდენობა (ათასებში)	
				საშუალო (ტირაჟი)	საშუალო მოცულობა
1921—1927	4.607	10.675,47	66.569,2	2,3	6,6
1928—1932	7.603	26.981,564	143.027,547	3,6	5,3
1933—1937	6.006	31.156,4	231.859,8	5,2	7,4
1938—1940	4.378	20.796,11	147.926,924	4,8	7,1
1941—1945	4.043	14.290,1	74.197,5	3,5	5,2
1946—1948	2.966	15.430,0	141.442,6	5,2	9,2
სულ	29.603	119.329,644	805.023,571	4,0	6,8

* 1921—48 წ.წ. გაუფარებელი გამოცემლობის, სამინისტროების, სა-რეგნიერო ორგანიზაციების, პარტიულ და პროფესიულ ორგანიზაციებისა და სა-ზოგადოების მიერ გამოცემულია 15,352 სახელწოდების წიგნი 37.557.499 ცალის საერთო ტირაჟით.

1923—27 წლებში წიგნის გამოცემის საქმეში მნიშვნელოვან გარდატეხას აქვს ადგილი. 1923 წლის პროდუქცია თითქმის უთანასწორდება 1913 წლის წიგნის პროდუქციას, ხოლო 1924 წლის პროდუქცია კი, როგორც სახელწოდებით, ისე ტირაჟით ბევრად უსწრებს 1913 წელს. (ნ. ცხრ. № 4).

1923—27 წლებში თანდათან იზრდება სპეციალური დარგის სახელმძღვანელოების, სამეცნიერო და მხატვრულ ლიტერატურის პროდუქცია. წიგნის საშუალო ტირაჟი ამ პერიოდში აღწევს 3.400 ცალს, ე. ი. 1913 წელთან (2.000 ცალი) შედარებით იზრდება 1,5-ჯერ მეტად.

საბჭოთა საქართველოს წიგნის 1921—48 წლების საშუალო ტირაჟი 4.000 ცალს შეადგენს. პირველ სტალინურ ხუთწლედში ჩვენი წიგნის საშუალო ტირაჟი უდრის 3.600 ცალს, მეორე სტალინურ ხუთწლედში—5.200 ცალს; მესამე სტალინური ხუთწლედის პირველ სამ წელში—4.800 ცალს; სამამულო ომის პერიოდში—3.500 ცალს, ხოლო მეოთხე სტალინურ ხუთწლედში წიგნის საშუალო ტირაჟი უთანასწორდება მეორე ხუთწლედის წიგნის საშუალო ტირაჟს—5.200 ც. (ნ. ცხრ. № 3).

როგორც ამას ცხრილი № 5 და № 6 გვიჩვენებს, 1921—48 წლების საქართველოს სსრ წიგნის პროდუქციის ენობრივ მაჩვენებლებში დიდ ზრდას აქვს ადგილი, რაც ერთხელ კიდევ მოწმობს ჩვენს ქვეყანაში ლენინ-სტალინის პარტიის ბრძნული ნაციონალური პოლიტიკის განუხრელად გატარებას.

როგორც ეს ზემოთ აღვნიშნეთ, 1921—48 წლებში, ისტორიის ამ მცირე მონაკვეთზე, 19.919 სახელწოდების წიგნი გამოიცა ქართულ ენაზე, 90.454.855 ცალის საერთო ტირაჟით. რუსულ ენაზე ამავე პერიოდში, 7.173 სახელწოდების წიგნი—22.596.600 ცალის საერთო ტირაჟით.

აფხაზურ პირველ ბეჭდური წიგნიდან მოყოლებული („Анц-ща анбан“. 1865 წ. თბილისი), 1920 წლამდე, ე. ი. აფხაზურ ბეჭდური წიგნის ისტორიის 65 წლის მანძილზე ქალაქ თბილისსა და თავით აფხაზეთში 44 სახელწოდების წიგნი, ბროშურა და ბიულეტენი გამოიცა აფხაზურ ენაზე *.

* Л. Демидов. „Опыт национальной библиографии. Описание печатных произведений на абхазском языке. ხელნაწერი ინახება საქართველოს სახელმწიფო წიგნის პალატაში.

საქართველოს სსრ 1921—1948 წლების წიგნის პროდუქციის
დინამიკა

წლები	სახელწოდება რაოდენობა	ტირაჟი (ათასებში)	ანაბეჭდურ- ცელთა ოა- დენობა (ათასებში)	% შეფარდება 1921 წელთან		
				რაოდენ.	ტირაჟი	ანაბეჭდი ფურცელი
1921	159	417,5	1.865,8	100	100	100
1922	236	507,7	3 498,8	148,4	122,0	187,6
1923	362	399,2	2.521,8	227,6	95,6	135,1
1924	666	1.266,0	6.784,0	418,9	303,2	363,8
1925	1054	2.957,6	15.991,0	662,9	564,7	657,4
1926	996	2.230,5	15.798,5	626,4	534,2	647,2
1927	1134	2.897,0	20.109,3	713,3	691,4	1099,0
1928	1171	3.137,0	18.473,25	736,5	751,4	990,5
1929	1331	3.507,8	19.923,1	830,1	840,2	1062,3
1930	1665	6.709,02	26 815,2	1047,8	1607,0	1544,0
1931	1565	6.381,0	35.342,9	983,6	1528,4	1895,0
1932	1871	7.253,3	40.473,1	1176,7	1737,3	2170,0
1933	1302	5.102,2	36.455,6	818,9	1222,3	1960,0
1934	1435	6.071,4	47.262,2	902,5	1454,2	2534,0
1935	1088	5.907,1	50.381,0	684,7	1438,0	2700,0
1936	1165	7.038,5	53.382,6	733,0	1686,0	2325,0
1937	1016	7.037,2	44.378,4	638,0	1686,0	2379,5
1938	1117	7.955,5	67.362,1	702,5	1906,0	3074,0
1939	1622	7.222,3	41.799,6	1020,1	1730,0	3240,0
1940	1639	5.618,3	38.765,0	1030,8	1370,0	2078,0
1941	1548	4.769,0	31.116,0	973,5	1142,0	1668,0
1942	968	3.243,0	10.020,0	608,8	779,0	522,0
1943	622	1.947,4	7.732,0	391,2	466,0	414,6
1944	423	1.164,0	9.472,0	266,0	272,0	507,8
1945	482	2.689,0	15.657,0	303,1	630,0	660,0
1945	739	4.358,0	34.219,5	464,8	1045,0	1044,0
1947	980	5.018,8	48.498,8	616,3	1203,0	2593,0
1948	1247	6.052,7	58.724,3	784,2	1451,3	3094,0

აფხაზურმა წიგნმა სრული განვითარება მხოლოდ საბჭოთა ხელისუფლების პირობებში ჰპოვა. 1921—48 წლებში 549 სახელწოდების მხოლოდ წიგნი იქნა გამოცემული აფხაზურ ენაზე 1.268.420 ცალის საერთო ტირაჟით, ე. ი. სახელწოდებით 12-ჯერ მეტი, ვიდრე მთელი 65 წლის მანძილზე (1865—1920 წ.წ.) ტირაჟის მხრივ შედარებაც კი არ შეიძლება საბჭომდელ აფხაზური წიგნის საერთო ტირაჟთან.

საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებამდე ათეული სახელწოდების ოსური წიგნი თუ არის მხოლოდ გამოცემული, 1921—48 წლებში 512 სახელწოდების წიგნი გამოიცა ოსურ ენაზე 1.430.150 ცალის საერთო ტირაჟით.

ცხრილი № 5

საქართველოს სსრ 1921—1948 წლების წიგნის პროდუქცია ენების მიხედვით

	ენები	სახელწოდება	ტირაჟი (ათასებში)
1	ქართული	19.919	90.454,855
2	რუსული	7.173	22.596,6
3	აფხაზური	549	1.268,42
4	ოსური	512	1.430,150
5	სომხური	873	2.058,39
6	აზერბაიჯანული	416	924,92
7	სხვადასხვა ენებზე*	161	596,199
	სულ	29.603	119.329,644

1921—48 წლებში აზერბაიჯანულ ენაზე გამოცემულია 416 სახელწოდების წიგნი 924.920 ცალის საერთო ტირაჟით; სომხურ ენაზე—873 სახელწოდების წიგნი 2.058.039 ცალის საერთო ტირაჟით, რომელთა დიდი ნაწილი სასკოლო სახელმძღვანელოებს წარმოადგენს.

ჩვენი ნაციონალური კულტურის განვითარების კიდევ ერთ საუკეთესო მაჩვენებელს წარმოადგენს ის ფაქტი, რომ საქართველოს სსრ წიგნის საერთო პროდუქციის 75% შეადგენს ქართული ორიგინალური ლიტერატურა, შექმნილი მეცნიერებისა,

* ძირითადად უცხოურ ენების სახელმძღვანელოები.

საქართველოს ხსრ 1921—1948 წლების ქართული წიგნის პროდუქცია

წლები	სახელწოდებათა რაოდენობა	ტირაჟი (ათასებში)
1921	132	380,2
1922	162	416,6
1923	279	348,8
1924	420	957,2
1925	666	2.316,4
1926	641	1.608,7
1927	807	2.324,189
1928	790	2.355,9
1929	924	2.705,9
1930	1.085	4.651,96
1931	1.020	4.760,15
1932	1.237	5.686,9
1933	870	3.938,5
1934	800	4.381,5
1935	638	4.434,0
1936	575	5.164,2
1937	670	5.790,9
1938	789	6.160,946
1939	1.145	4.544,8
1940	1.189	4.011,4
1941	1.150	4.448,6
1942	609	2.158,6
1943	328	1.146,6
1944	325	940,9
1945	363	2.165,5
1946	567	3.545,66
1947	773	4.059,5
1948	965	5.045,35
სულ	19.919	90.454,855

ტექნიკისა, სოფლის მეურნეობის, ხელოვნებისა და ლიტერატურის დარგის საქართველოს კადრების მიერ. მაგალითად, მეორე სტალინურ ხუთწლედში (1933—37 წ.წ.) გამოცემულ 6.006 სახელწოდების წიგნიდან 4.476 ორიგინალური ლიტერატურაა, ხოლო 1530 თარგმნილი. ამ პერიოდის ორიგინალური ლიტერატურა მთელი პროდუქციის 75% შეადგენს. 1938—40 წლებში ორიგინალური ლიტერატურა ამ პერიოდის პროდუქციის 78% შეადგენს (4.378 სახელწოდებიდან 3.405 ორიგინალურია, ხოლო 933 თარგმნილი).

ნაციონალური კულტურის განვითარების ერთერთ მნიშვნელოვან ფაქტს წარმოადგენს ის გარემოებაც, რომ საბჭოთა ხელისუფლების დროს წიგნის საგამომცემლო საქმე მხოლოდ დედა-ქალაქის ფარგლებით არ განისაზღვრება. წიგნის გამოცემაში ფართო მონაწილეობას ღებულობს ქ. ქუთაისი, რომლის პროდუქციას 270 სახელწოდების წიგნი შეადგენს 628.370 ცალის საერთო ტირაჟით, ზუგდიდი (33 სახელწოდების წიგნი—124.500 ცალის საერთო ტირაჟით), თელავი (19 სახელწოდების წიგნი—27.200 ცალის საერთო ტირაჟით), ზესტაფონი (9 სახელწოდების წიგნი—11.800 ცალის საერთო ტირაჟით), ლაგოდეხი (8 სახელწოდების წიგნი—9.400 ცალის საერთო ტირაჟით) და ჩვენი რესპუბლიკის სხვა მრავალი ქალაქი და რაიონის ცენტრი.

საქართველოს სსრ 1921—48 წლების წიგნის პროდუქციაში დიდი ადგილი უჭირავს ქალაქ სოხუმის გამოცემებს. 1.569 სახელწოდების წიგნით 2.806.740 ცალის საერთო ტირაჟით, სტალინირის 564-სახელწოდების წიგნით 1.432.290 ცალის საერთო ტირაჟით; ბათუმის 272 სახელწოდების წიგნით 923.100 ცალის საერთო ტირაჟით.

აღნიშნულ პერიოდში საქართველოს წიგნი იბეჭდებოდა მოსკოვსა, ლენინგრადსა, ხარკოვსა, როსტოვსა, ერევანსა, ბაქოსა და მოძმე რესპუბლიკების სხვა ქალაქებში. (ნ. ცხრ. № 7).

ჩვენი ქვეყნის ძლევა მოსილებას მოწმობს ის ფაქტიც, რომ საბჭოთა საქართველოში წიგნი ხელმისაწვდომია ფასის მხრივ მშრომელთა ფართო მასებისათვის.

1923—48 წლებში, ე. ი. მეოთხედი საუკუნის მანძილზე გამოცემულია 29.208 სახელწოდების წიგნი. მათ შორის ფასიანი—15.548 სახელწოდებისა 96.225.155 ცალის საერთო ტირაჟით.

1923—48 წლების 15.548 სახელწოდების ფასიანი წიგნის მთელი ტირაჟის ნომინალურ ფასს შეადგენს 246.969.290 მანეთი. (ნ. ცხრ. № 8).

საქართველოს სსრ 1921—1948 წლების წიგნის პროდუქტის
გამოცემის ადგილის მიზედვით *

	გამოცემის ადგილი	საბჭოთა რეპუბლიკების რაოდენობა	ყველა გამოცემის კომპლექტების ანაბეჭდი ფურცელი (ათასებში)	ტირაჟი (ათასებში)	ანაბეჭდი ფურცელთა რაოდენობა მთელ ტირაჟში (ათასებში)
1	თბილისი	26,694	137,005,09	112,283,02	729,450,155
2	ქუთაისი	270	1,306,24	628,37	4,817,46
3	ზუგდიდი	33	74,25	124,5	206,1
4	თელავი	19	36,62	27,2	46,0
5	ზესტაფონი	9	8,39	11,8	6,8
6	ლაგოდეხი	8	4,0	9,4	4,8
7	გორი	5	22,19	12,5	36,35
8	კიათურა	5	12,08	3,2	9,0
9	ფოთი	4	8,23	5,65	11,89
10	ხაშური	3	2,23	3,3	2,7
11	კასპი	2	1,4	3,1	2,5
12	მახარაძე	2	2,31	0,5	0,3
13	რუსთავი	2	3,5	0,45	0,75
14	საგარეჯო	2	3,88	1,03	2,93
15	ცხაკაია	2	11,03	3,01	18,2
16	ამბროლაური	1	2,0	0,3	0,6
17	ახალქალაქი	1	2,88	—	—
18	გურჯაანი	1	2,38	3,0	7,1
19	ლანჩხუთი	1	8,0	0,5	4,0
20	ონი	1	1,8	—	—
21	სამტრედია	1	1,0	0,5	0,5
22	სიღნაღი	1	0,5	—	—
23	შოროპანი	1	1,013	—	—
24	წალენჯიხი	1	3,0	1,0	8,0
25	ხონი	1	1,0	1,0	1,0
26	სუხუმი	1,569	5,715,63	2,806,74	13,444,512
27	აკარმარა	2	2,7	0,9	1,2
28	გუდაუთი	5	4,33	0,6	0,4
29	ოჩამჩირე	1	0,9	0,2	0,2
30	გაგრა	2	7,6	0,4	2,2
31	სოჭი	1	1,13	0,3	0,3
32	სკალინირი	564	3,330,99	1,432,29	9,815,198
33	ბათუმი	272	1,302,12	923,1	4,406,55
34	მოსკოვი	10	72,29	21,0	191,26
35	ლენინგრადი	3	2,63	9,0	7,9
36	ხარკოვი	1	12,88	1,0	12,9

* ცხრილში არ შედის ის წიგნები, რომელთა გამოცემის ადგილი დადგენილი არ არის.

	გაშთცემის ადგილი	სახელწოდება რაოდენობა	ყველა გამოცემათა კომპლექტების ანაბეჭდი ფურცელი (ათასებში)	ტირაჟი (ათასებში)	ანაბეჭდი ფურცელთა რაოდენობა მთელ ტირაჟში (ათასებში)
37	ოდესა	1	0,5	5,0	2,5
38	როსტოვი	1	0,94	1,0	0,9
39	კიროვობადი	1	2,0	1,25	2,5
40	ერევანი	43	590,73	224,75	2,229,11
41	ბაქო	3	51,67	12,6	202,3

ცხრილი № 3

საქართველოს სსრ 1923—1948 წლების წიგნის პროდუქცია ნომინალურ ფასებში (ფასიანი გამოცემები) *

წლები	სახელწოდება რაოდენობა	ყველა გამოცემათა კომპლექტების ანაბეჭდი ფურცელი (ათასებში)	ტირაჟი (ათასებში)	ანაბეჭდი ფურცელთა რაოდენობა მთელ ტირაჟში (ათასებში)	ნომინალური ფასი	
					ყველა გამოცემათა კომპლ.	მთელი ტირაჟის (ათასებში)
1923—1927	2.130	14.228,64	6,514,5	49.266,1	2.431-26	5.980,25
1928—1932	4.179	25.166,34	20.027,15	126.450,2	4.066-19	16.031,1
1933—1937	2.726	27.030,4	26.099,73	208.205,199	9.201-59	48.407,99
1938—1940	2.371	18.526,4	17.367,275	143.829,687	9.271-44	45.092,3
1941—1945	2.231	13.748,64	12.144,5	71,255,6	15.735-05	54.836,2
1946—1948	1.911	17.627,63	14.072,0	13.222,85	17.108-60	76.621,45
სულ	15.548	116.325,05	96.225.155	737.229,636	57.814-13	246.969,29

* *

მიმზიდველია დღეს ქართული წიგნი თავისი გარეგნობით, ფორმატით, შრიფტით და მხატვრული გაფორმებით. ამ მხრივაც არ შეიძლება შევადაროთ იგი საბჭომდე ქართულ წიგნს.

დიდ და ნაყოფიერ მუშაობას ეწევიან ქართველი გრაფიკოსი მხატვრები და ჩვენი გამომცემლობანი წიგნის მხატვრულად გაფორმებისათვის. ამრიგად გაფორმებული წიგნი დიდი სამკაულიც არის ყოველი მუშის, კოლმეურნის და ინტელიგენტის ოჯახებში.

* 1921—22 წლების წიგნის პროდუქციის ნომინალური ფასი ბონებში გამოიხატება და ამიტომ იგი ცხრილში არ შედის.

პარტია და მთავრობა უდიდეს ღონისძიებას ღებულობენ ომის შემდგომ პერიოდში საგამომცემლო საქმის აღმავლობისათვის. პოლიგრაფიულ მრეწველობის ბაზის განმტკიცებისა და საგამომცემლო საქმის სწორად ორგანიზაციის მიზნით 1945 წელს საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოსთან არსდება პოლიგრაფიისა და გამომცემლობათა სპეციალური სამმართველო.

პარტიისა და მთავრობის ამ ღონისძიებამ განვითარების ფართო შესაძლებლობა შეუქმნა წიგნსა და საგამომცემლო საქმეს ჩვენში, რომლის საუკეთესო გამოხატულებას 1946—48 წლების წიგნის პროდუქცია იძლევა, როგორც სახელწოდებთა და ტირაჟის რაოდენობის, ისე წიგნის მოცულობისა და მისი ხარისხის მხრივ.

* * *

საბჭოთა წიგნი არა მარტო მასიურობით განსხვავდება ბურჟუაზიულ წიგნიდან, არამედ რაც მთავარია, იდეურადაც. წიგნი ჩვენს ქვეყანაში ხალხის აღზრდისა და განათლების მძლავრი იარაღია. წიგნი შრომის დროს აგურია და ბრძოლის დროს ყუმბარა. (ა. მაშაშვილი).

„საქმე მარტო რაოდენობა როდია—აღნიშნავს გაზეთი „პრავდა“.—იმ წიგნებისაგან განსხვავებით, რომლებიც კაპიტალისტურ ქვეყანაში გამოდის, საბჭოთა წიგნები გამსჭვალულია მოწინავე, პროგრესული იდეებით. ისინი ემსახურებიან ნამდვილ სახალხო ინტერესებს. საბჭოთა წიგნის ნაკადი ამღვრეული არ არის ისეთი გამოცემებით, რომლებიც გათვალისწინებულია იმისათვის, რომ დააბნელონ ხალხის შეგნება ცრუმორწმუნოებითა და მისტიკური სისულელით, რომ გახრწანს მკითხველები ბულვარულ-სისხლის სამართლის „ლიტერატურით“ და სხვა „ნაგავით“ *.

1913 წელს გამოცემულ 247 სახელწოდების ქართული წიგნიდან მხოლოდ 44 სახელწოდების წიგნი არის მეცნიერული 42.014 ცალის საერთო ტირაჟით. ამავე წლის 18 სახელწოდების წიგნი რელიგიური შინაარსის არის, რომლის საერთო ტირაჟს 30.900 ეგზემპლარი შეადგენს.

„ღღეს ფეხადგმული ქართველი მკითხველი კი,—აღნიშნავდა ეურნ. „კვალი“ 1902 წელს, გაფაციცებით ეძებს და გაძებნივით თქვენ ადვილ-გასაგებ სამეცნიერო წიგნაკებს თვითგანვითარებისათვის. თქვენც იმათ ძებნაში დრო არ წაგივათ, ათიოდეს ჩამოთვ-

* საბჭოთა წიგნი სოციალისტური კულტურის მძლავრი იარაღია. „პრავდას“ 19/X-46 წ. მოწინავე. გაზეთ „კომუნისტი“ 20/X-48 წ. გვ. I.

ლის შემდეგ სახტად დარჩებით და ეუბნებით დამშეულ მკითხველს ქართულზე ამის მეტი არაფერია“.

მიღარი და მრავალფეროვანია საბჭოთა საქართველოს წიგნის თემატიკა და შინაარსი. საბჭოთა წიგნი თავისი მოწინავე და პროგრესიული იდეებით ხალხის ინტერესებს ემსახურება. 1940 წელში გამოცემულ 1639 სახელწოდების წიგნიდან 200 სახელწოდება მხოლოდ სამეცნიერო-კვლევითი შინაარსის წიგნი არის, რომლის საერთო ტირაჟი 380,000 ცალს უდრის. 1921—1948 წლებში (1924 წლის წიგნის პროდუქციის გამოკლებით) 4.990 სახელწოდების სამეცნიერო წიგნი გამოიცა 10.976,659 ცალის საერთო ტირაჟით.

ქართულ ეკონომიურ მეცნიერებას ყოველთვის შეუძლია იამაყოს იმ დიდი საგანძურით, რომელიც მას მოეპოვება ი. ბ. სტალინის მიერ 900-ან წლებიდანვე პირველად ქართულად გამოქვეყნებული გენიალური თეორიული პოლიტიკურ-ეკონომიურ შრომებით, მაგრამ საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებამდე ქართულ ენაზე არ მოგვეპოვებოდა მარქს-ენგელს-ლენინის თითქმის არც ერთი ეკონომიური ნაშრომი*.

მარქსიზმ-ლენინიზმის კლასიკოსთა ნაშრომების ქართულ ენაზე გამოცემამ მტკიცე საფუძველი ჩაუყარა მეცნიერების განვითარებას ჩვენში.

უდიდეს მოვლენას წარმოადგენს ქართული კულტურის ისტორიაში კ. მარქსის ძირითადი ნაშრომის—კაპიტალის ყველა ტომის თარგმნა და გამოცემა, რომელიც 1930—1934 წლებში განხორციელდა. ამ ნაშრომის I ტომი 1930 წელს გამოიცა, II ტ.—1933 წ., III ტ. ნაწილი I—1932 წ., ხოლო III ტ. II ნაწილი—1934 წელს, 15.000 ცალის ტირაჟით თითოეული ტომი, სულ 60.000 ცალის საერთო ტირაჟით.

„...გადაუქარბებლად შეიძლება ითქვას, რომ ენგელსის სიკვდილის შემდეგ უდიდესი თეორეტიკოსი ლენინი, ხოლო ლენინის შემდეგ—სტალინი და ლენინის სხვა მოწაფეები—იყვნენ ერთადერთი მარქსისტები, რომლებიც წინ სწევდნენ მარქსისტულ თეორიას და რომლებმაც გაამდიდრეს იგი ახალი გამოცდილებით პროლეტარიატის კლასობრივი ბრძოლის ახალ პირობებში“**.

* პ. გუგუშვილი ი. მეცნიერება საბჭოთა საქართველოში 25 წლის მანძილზე VI ეკონომიკა. 1947 წ. გვ. 26.

** საქავშირო კომუნისტური, პარტიის (ბოლშევიკების) ისტორია. მოკლე კურსი, 1946 წ. გვ. 465.

დიდი მუშაობა იქნა ჩატარებული ლენინისა და სტალინის სრულ თხზულებათა ქართულ ენაზე თარგმნისა და გამოცემისათვის.

1922—1938 წლებში ვ. ი. ლენინის სრული თხზულებათა კრებულის I—III გამოცემიდან ქართულ ენაზე ითარგმნა და გამოიცა 17 ტომი. სახელდობრ: ტ. I—IV, VI, X, XII—XV, XVIII, XVIII, XX, XIX, XX, XXII და XXV ტომი.

1933—1934 წლებში მთლიანად გამოიცა ვ. ი. ლენინის რჩეული ნაწერების ექვსტომეული 205,000 ცალის საერთო ტირაჟით, ხოლო 1935—1937 წლებში კი რჩეული ნაწერების ორი ტომი 30.000 ცალის საერთო ტირაჟით.

ცხრილი №9

მარქსიზმ-ლენინიზმის კლასიკოსების თხზულებათა გამოცემა საქართველოში (1921—1948 წ. წ.).

	გამოცემათა რიცხვი	ტირაჟი
კ. მარქსი	28	213.100
კ. მარქსი და ფრ. ენგელსი	15	69.350
ფრ. ენგელსი	24	157.700
ვ. ი. ლენინი	165	1.200.700
ვ. ი. ლენინი და ი. ბ. სტალინი	10	108.000
ი. ბ. სტალინი	301	5.541.500
ს უ ლ	543	7.290.850

1921—1948 წლებში 137 ცალკე გამოცემად გამოვიდა ვ. ი. ლენინის თხზულებები.

1948 წელში ქართულ ენაზე ითარგმნა და გამოიცა ვ. ი. ლენინის თხზულებათა კრებულის მე-4 რუსული გამოცემა I, II და III ტომი, თითოეული 30.000 ცალის ტირაჟით, სულ 60 ათასი ცალის საერთო ტირაჟით.

ქართულ ენაზე ითარგმნა და გამოიცა ი. ბ. სტალინის თითქმის ყოველი ნაშრომი. მიმდინარეობს ამახანაგ ი. ბ. სტალინის თხზულებათა სრულ კრებულის ქართულ ენაზე თარგმნა და გამოცემა. ი. ბ. სტალინის თხზულებათა სრული კრებულიდან უკვე გამოიცა 1947 წელში ტ. ტ. I, II, 1948 წ. III, IV და V ტომი—თითოეული ტომი 35.000 ცალის ტირაჟით, სულ 175.000 ცალის საერთო ტირაჟით.

ქართული მეცნიერების ნამდვილ აყვავებას მოწმობს ის ღირს-

შესანიშნავი ფაქტი, რომ 1921—48 წ.წ. მარქსიზმ-ლენინიზმის კლასიკოსების თხზულებათა 43 ცალკე გამოცემა იქნა განხორციელებული ქართულ ენაზე 6.907.750 ცალის საერთო ტირაჟით, ეს ფაქტი არა მარტო ქართული მეცნიერების, არამედ ქართული ნაციონალური კულტურის შეუდარებელ აღმავლობაზედაც მეტყველებს.

ის ფაქტი, რომ მარქსიზმ-ლენინიზმის კლასიკოსთა ნაშრომები 1921—1948 წლებში საქართველოში გამოიცა აფხაზურ, ოსურ, აზერბაიჯანულ და სომხურ ენებზე 113 სახელწოდებად 382,600 ცალის საერთო ტირაჟით, ჩვენს ქვეყანაში ლენინ-სტალინის პარტიის ბრძნული ნაციონალური პოლიტიკის განუხრელ გატარებაზე მკერმეტყველებს.

სსრ კავშირის ხალხთა ცხოვრებაში ეპოქალურ მოვლენას წარმოადგენს ი. ბ. სტალინის გენიალური ნაშრომის საკ. კ. პ. (ბ) ისტორია. მოკლე კურსის გამოცემა. დასახელებულ ნაშრომის ქართულ ენაზე პირველად გამოცემა 1938 წელში განხორციელდა. ნაშრომი ოთხ ნაკადად იქნა გამოცემული 1938—1939 წლებში, 200.000 ცალის საერთო ტირაჟით, 1946 წელში გამოიცა 30.000 ცალის ტირაჟით, 1947 წელში—50.000 ცალის ტირაჟით და 1949 წელს 30.000 ცალის ტირაჟით, სულ 290.000 ცალის საერთო ტირაჟით.

ნაშრომი ითარგმნა და გამოიცა აფხაზურ ენაზე 1939 წელს 5000 ცალის ტირაჟით; ოსურ ენაზე 1939 წელს 2000 ცალის საერთო ტირაჟით; სულ 7000 ცალის საერთო ტირაჟით.

ამრიგად, ი. ბ. სტალინის ეს გენიალური ნაშრომი 1938—49 წლებში საქართველოში გამოიცა 297.000 ცალის საერთო ტირაჟით.

პირველად, 1935 წელს საქართველოში გამოდის საქართველოს სსრ სოციალისტურ სახალხო მეურნეობის სახელგანთქმული ორგანიზატორის უდიდესი მნიშვნელობის მეცნიერული ნაშრომი „~~აზერ-კავკასიის ბოლშევიკურ~~ ორგანიზაციების ისტორიის საკითხისათვის“. 1935—49 წლების მანძილზე ეს სახელგანთქმული ნაშრომი 14 გამოცემად გამოვიდა 260.300 ცალის საერთო ტირაჟით. მათ შორის: ქართულ ენაზე 6 გამოცემა 145.000 ცალის ტირაჟით; რუსულ ენაზე 1935 წ. ერთი გამოცემა 100.000 ცალის ტირაჟით; აფხაზურ ენაზე 1935 წელს ორი გამოცემა 5200 ცალის რაოდენობით; 1941 წელს—მესამე გამოცემა 3100 ცალის რაოდენობით; ოსურ ენაზე 1935 წელს—ორი

მარქსიზმ-ლენინიზმის კლასიკოსების თხზულებათა გამოცემა
საქართველოში ენების მიხედვით
(1921—1948 წ.წ.)

	გამოცე- მათა რიცხვი	ტირაჟი
ა. ქართულ ენაზე		
კ. მარქსი	28	213.100
კ. მარქსი და ფრ. ენგელსი	13	66.100
ფრ. ენგელსი	23	154.700
ვ. ი. ლენინი	151	1,171.100
ვ. ი. ლენინი და ი. ბ. სტალინი	10	108.000
ი. ბ. სტალინი	205	5,194.750
ს უ ლ	430	6.907.750
ბ. აფხაზურ ენაზე		
ვ. ი. ლენინი	1	1.600
ი. ბ. სტალინი	38	90.750
ს უ ლ	39	92.350
გ. ოსურ ენაზე		
კ. მარქსი და ფრ. ენგელსი	1	1.250
ვ. ი. ლენინი	8	15.000
ი. ბ. სტალინი	24	55.500
ს უ ლ	33	71.750
დ. აზერბაიჯანულ ენაზე		
ვ. ი. ლენინი	2	4.000
ი. ბ. სტალინი	15	97.500
ს უ ლ	17	101.500
ე. სომხურ ენაზე		
კ. მარქსი და ფრ. ენგელსი	1	2.000
ფრ. ენგელსი	1	3.000
ვ. ი. ლენინი	3	9.000
ი. ბ. სტალინი	19	103.000
ს უ ლ	24	117.000

გამოცემა 5000 ცალის რაოდენობით; სომხურ ენაზე 1935 წელს ერთი გამოცემა 3000 ცალის ტირაჟით; 1935 წელს ქ. სოხუმში ბერძნულ ენაზედაც 2100 ცალის ტირაჟით.

მხოლოდ საბჭოთა წყობილების დროს შეიქმნა შესაძლებელი ქართულ მწერლობისა და პუბლიცისტიკის კლასიკოსების თხზულებათა კრებულების გამოცემა. ნიკო ნიკოლაძის, გიორგი წერეთლის, (პროფ. ს. ხუნდაძის რედაქტორობით და კომენტარიებით). საბჭოთა ხელისუფლების პირობებში საფუძველი ჩაეყარა მემუარულ ლიტერატურის გამოცემას. ამ მხრივ შესანიშნავია ი. ბ. სტალინის რევოლუციურ მოღვაწეობის შესახებ მუშათა მრგონებანი. ასევე ლირსშესანიშნავი გამოცემებია დიმიტრი ყიფიანის, აკაკი წერეთლის, სოფრომ მგალობლიშვილის, გიორგი ლასხიშვილის, სტეფანე მანსვეტაშვილის, დ. კლდიაშვილის, მ. ჩოდრიშვილის და სხვა ქართველ მწერლებისა და მოღვაწეთა მრგონებანი.

სისტემატურად ითარგმნება და მასობრივი ტირაჟით გამოდის ქართულ ენაზე პარტიისა და მთავრობის დადგენილებანი, მთავრობისა და პარტიის გამოჩენილ მოღვაწეთა სიტყვები.

საბჭოთა საზოგადოებრივ-პოლიტიკური წიგნის მასიურობის საუკეთესო მაჩვენებელს წარმოადგენს სსრ კავშირის სტალინური კონსტიტუციისა და საქართველოს სსრ კონსტიტუციის ქართულ ენაზე 1936—48 წლებში 605.700 ცალის ტირაჟით 18 გამოცემის განხორციელება.

„რომ გავიმარჯვოთ, — გეასწავლიდა ლენინი, — საჭიროა კარგად შევიგნოთ ძველი ბურჟუაზიული მსოფლიოს უღრმესი ისტორია და კომუნისმის ასაშენებლად უნდა ავიღოთ ტექნიკაც, მეცნიერებაც და ავამოქმედოთ ის უფრო ფართო წრეებისათვის“... *.

საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების წლებში სოციალისტურ მშენებლობაში ჩაბმული იქნა სახელმწიფოებრივი უდიდესი მნიშვნელობის ეკონომიურ და ტექნიკური პრობლემების გადაჭრისათვის ჩვენი ქვეყნის გამოჩენილი მეცნიერები. თანდათან შეიქმნა ახალი სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტები, ახალი უმაღლესი სასწავლებლები, არა მარტო დედაქალაქში, არამედ ქუთაისში, ბათუმში, სოხუმში, სტალინირში, ანასეულში, თელავში და საქართველოს სხვა ქალაქებში. ყოველწლიურად იზრდება და მტკიცდება მეცნიერ მუშაკთა კადრები.

* ვ. ი. ლენინი. რჩეული ნაწერები ექვს ტომად. ტ. IV. 1934 წ. გვ. 453.

უმაღლესი სასწავლებლების სახელმძღვანელოებისა და უმაღლესი კვალიფიკაციის კადრების დამზარე ლიტერატურის პარალელურად, სამეცნიერო-მონოგრაფიულ ნაშრომებისა და სამეცნიერო-პოპულარულ ლიტერატურის დიდი ნაკადი წარმოიშვა საბჭოთა პერიოდში.

1921—48 წლებში 2.762 სახელწოდების ბუნებისმეტყველებისა და მათემატიკურ მეცნიერებათა შინაარსის წიგნი გამოიცა 15.824.314 ცალის საერთო ტირაჟით; ტექნიკასა და მრეწველობაში—1.390 სახელწოდება 2.549.088 ცალის საერთო ტირაჟით; სასოფლო-სამეურნეო ლიტერატურა 3.459 სახელწოდება 11.563.631 ცალის ტირაჟით. სამედიცინო—1.713 სახელწოდება 3.603.850 ცალის ტირაჟით და ა. შ.

ქართულმა ფსიქოლოგურმა გამოკვლევებმა ანარეკლი ჰპოვეს მეცნიერებაში, არა მხოლოდ სსრ კავშირში, არამედ მის გარეთაც.

საქართველოს სსრ მეცნიერების აკადემიასთან არსებული ფსიქოლოგიის ინსტიტუტი სისტემატურად აქვეყნებს შრომათა კრებულს „ფსიქოლოგიის“ სახელწოდებით, რომელიც დღემდის ხუთ ტომად არის გამოცემული.

ქართული წიგნის პროდუქციაში სისრულით არის წარმოდგენილი პედაგოგიური მეცნიერება. პედაგოგიკისა და პედაგოგიკის ისტორიის დარგში მრავალი ღირსშესანიშნავი ნაშრომი გამოქვეყნდა, როგორც არის გ. თავაშვილის ნაშრომი „სწავლა-აღზრდის ისტორიისათვის საქართველოში“ მასალების კრებული; დ. ლორთქიფანიძის, ვ. ფრანგიშვილის, დ. რამიშვილის, ბ. კიზირიას, ტრ. ხუნდაძის და სხვა მეცნიერ მუშაკთა ნაშრომები.

განსაკუთრებით აღსანიშნავია ამ დარგში მარქსიზმ-ლენინიზმის კლასიკოსების პედაგოგიკური წერილების გამოცემა ქართულ ენაზე. ვ. ი. ლენინის „სახალხო განათლების შესახებ“ 1930 წ., ი. ბ. სტალინის „სახალხო განათლების შესახებ“ 1939 წ., კ. მარქსის და ფრ. ენგელსის „სახალხო განათლების შესახებ“ 1929 წ., რომლებიც საფუძველს წარმოადგენენ საბჭოთა პედაგოგიკის განვითარებისათვის.

უდიდესი განვითარება ჰპოვა ჩვენში ენათმეცნიერებამ, რომლის 1921—48 წ.წ. პროდუქცია 1061 სახელწოდებას უდრის 12.901, 844 ცალის საერთო ტირაჟით.

საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებისთანავე საქართველოში საფუძველი ჩაეყარა სამართლის მეცნიერების აღორძინებას. ფართო გამოხატულება ჰპოვა მან საბჭოთა წიგნის პროდუქციაში 957 სახელწოდების სახით და 6.700.700 ცალის საერთო ტირაჟით.

საბჭოთა ხელისუფლების წლებში ჩაეყარა საფუძველი ჩვენში აგრეთვე ქიმიასა და გეოლოგიურ მეცნიერებას.

არ არის მეცნიერების დარგი, რომელსაც უდიდესი გამოხატულება არ ჰქონდეს საბჭოთა საქართველოს ბეჭდვით პროდუქციაში.

საბჭოთა საქართველოს შეუძლია იამაყოს ორიგინალური სამეცნიერო ლიტერატურის ოქროს ფონდით, რაც ქართული ნაციონალური კულტურის აყვავებისა და განვითარების შესანიშნავ მაჩვენებელს წარმოადგენს.

* * *

მარქსიზმ-ლენინიზმის კლასიკოსები მხატვრულ ლიტერატურას უდიდეს შემეცნებით და აღმზრდელით როლს ანიჭებენ.

ცნობილია, რომ ფრ. ენგელსისათვის ბალზაკის ნაწერების მიხედვით, უფრო გასაგები გახდა ყოველგვარი ეკონომიური დეტალი, ვიდრე ყველა იმ დროის პროფესიულ ისტორიკოსების, ეკონომისტების, სტატისტიკოსების და სხვა სპეციალისტთა წიგნებიდან.

ჩვენი პარტია და მთავრობა უდიდეს მნიშვნელობას ანიჭებენ მხატვრულ ლიტერატურას.

ცნობილია თუ რა დიდი როლი მიანიჭა ვ. ი. ლენინმა რუსეთის რევოლუციის წინა ლიტერატურას, მის რევოლუციურ დემოკრატიულ ფრთას ბელინსკის, ჩერნიშევსკის, დობროლინოვის და სხვების სახით, რომლებმაც ხელი შეუწყვეს რუსეთში რევოლუციურ—მარქსისტულ იდეოლოგიის შემუშავებასა და განმტკიცებას.

ი. ბ. სტალინმა სულის ინტენერო უწოდა მწერალს. მსოფლიოში პირველად ოქტომბრის დიდმა სოციალისტურმა რევოლუციამ გაუხსნა ფართო გზა ნამდვილ ხალხურ ლიტერატურას, რომლის შესახებაც ოცნებაც არ შეიძლებოდა წინათ.

მხატვრული ლიტერატურა წარმოადგენს ბეჭდვითი სიტყვის ერთ-ერთ ღირსშესანიშნავ და მნიშვნელოვან დარგს.

„მხოლოდ საბჭოთა ხელისუფლების პირობებში, შეიძლება ხალხის შემოქმედებისა და კულტურის მძლავრი ამბლები პირობებში გახდა შესაძლებელი გენიალური ქართველი პოეტის შოთა რუსთაველის დაბადების დღიდან 750 წლისთავის აღნიშვნა“*.

1921—48 წ.წ. „ვეფხისტყაოსანი“ * 17 გამოცემად გამოვიდა 102.800 ცალის საერთო ტირაჟით; მათ შორის: ქართულ ენაზე—

ცხრილი № 11

**საქართველოს სსრ 1921—1948 წლების მხატვრული
ლიტერატურის პროდუქცია**

წლები	სახელწოდებათა რაოდენობა	შველა გამოცემბა კომპლექტების ანბგვდ. ფურცლები რაოდენობა (ათასებში)	ტირაჟი (ათასებში)	ანბგვდ ფურცლები რაოდენობა მთელ ტირაჟში (ათასებში)
1	2	3	4	5
1921—1927	537 **	2.869.27	1.189.5	7.430.5
1928—1932	705	3.438.93	2.322.45	11.029.343
1933—1937	609	5.447.5	2.805.4	25.560.4
1938—1940	357	3.440.3	1.632.24	19.078.012
1941—1945	427	2.243.6	1.545.6	8.414.0
1946—1948	339	3,806.94	1.725.8	20.755.8
ს უ ლ	2.974	21.246.84	11.220.99	93.288.163

12 გამოცემა 93.200 ცალის ტირაჟით; რუსულ ენაზე—2 გამოცემა 4.000 ცალის ტირაჟით; აფხაზურ ენაზე—2 გამოცემა 5.200 ცალის ტირაჟით; ოსურ ენაზე—1 გამოცემა 1.500 ცალის ტირაჟით.

ნ. ბარათაშვილის გარდაცვალებიდან 100 წლის თავი დიდი სიყვარულით აღნიშნა ქართველმა ხალხმა 1945 წელს.

ნ. ბარათაშვილის გენიალური შემოქმედების ღირსეული დაფასების საუკეთესო ფაქტს წარმოადგენს მისი თხზულებათა

* ~~ხალხთა ერთიანი ოჯახი~~

** ცხრილში არ შედის 1924 წლის 89 სახელწოდება.

1921—48 წ.წ. 13 გამოცემად განხორციელდა 68.550 ცალის ტირაჟით. მათ შორის: ქართულ ენაზე—9 გამოცემა 54.950 ცალის ტირაჟით; რუსულ ენაზე—2 გამოცემა 10.000 ცალის ტირაჟით; აფხაზურ ენაზე—1—2.100 ცალის ტირაჟით; ოსურ ენაზე—1—1.500 ცალის ტირაჟით.

ქართულ ნაციონალურ — განმათავისუფლებელ მოძრაობის მეთაურის დიდი პუბლიცისტისა და მწერლის ი. ჭავჭავაძის თხზულებათა კრებულის ორი გამოცემა განხორციელდა „ქართულ წიგნისა“ და სახელგამის მიერ.

ფართო გამოხატულება ჰპოვა ილიას მემკვიდრეობამ საბჭოთა წიგნის პროდუქციაში. 1921—48 წ.წ. ილიას თხზულებები 66 გამოცემად გამოვიდა 415.720 ცალის ტირაჟით; მათ შორის: ქართულ ენაზე—58 გამოცემა 548.920 ცალის ტირაჟით; რუსულ ენაზე—7 გამოცემა 65.300 ცალის ტირაჟით; აფხაზურ ენაზე—1 გამოცემა 1500 ცალის ტირაჟით.

ასევე დიდი გამოხატულება ჰპოვა აკაკის მემკვიდრეობამ საბჭოთა წიგნის პროდუქციაში. ა. წერეთლის თხზულებათა კრებულის 1 გამოცემა და რჩეულ ნაწერების ოთხტომეული და ერთტომეული გვაქვს ამ პერიოდში.

აკაკის ცალკე ნაწერების 48 გამოცემა განხორციელდა 255.800 ცალის ტირაჟით. ქართულ ენაზე—40—213.200 ტირაჟით; რუსულ ენაზე—6—33.000 ცალის ტირაჟით; აფხაზურ ენაზე—2 გამოცემა—2.100 ცალის ტირაჟით და ოსურ ენაზე—1 გამოცემა 1.500 ცალის ტირაჟით.

ვაჟა-ფშაველას თხზულებათა 40 გამოცემა განხორციელდა 1921—48 წ.წ. 258.750 ცალის ტირაჟით. ქართულ ენაზე—32—205.500 ცალის ტირაჟით; რუსულ ენაზე—8—60.350 ცალის საერთო ტირაჟით.

ე. ნინოშვილის ნაწერები 38-ჯერ გამოიცა 267.500 ცალის ტირაჟით. ქართულ ენაზე—32—225.400 ცალის ტირაჟით; რუსულ ენაზე—4—37.000 ცალის ტირაჟით; აფხაზურ ენაზე—2—5.100 ცალის ტირაჟით.

ა. ყაზბეგის—22 გამოცემა 132.500 ცალის ტირაჟით. ქართულ ენაზე—17—102.800 ცალის ტირაჟით; რუსულ ენაზე—3—26.600 ცალის ტირაჟით; აფხაზურ ენაზე—2 გამოცემა 3.100 ცალის ტირაჟით და ასე სხვა ქართველ კლასიკოსთა უკვდავი თხზულებათა გამოცემები განხორციელდა ამ პერიოდში (ნ. ცხრ, ქართული მხატვრული ლიტერატურის ცალკეულ კლასიკოსების თხზულებათა გამოცემა საქართველოში).

დიდი ტილოები შექმნეს ქართველმა საბჭოთა მწერლებმა, როგორც თანამედროვე, ისე ქართველი ხალხის გმირული წარსულის თემაზე. ბევრი თანამედროვე ქართველი მწერლის ნაწარმოები ითარგმნა და გამოიცა სსრ კავშირის ხალხთა ენებზე. ოთხი სტალინური პრემიის ლაურეატი მწერალი ჰყავს საქართველოს პროზასა და პოეზიაში.

თუ რაოდენ დიდია მათი პროდუქცია, ამას ნათლად გვიჩვენებს თანდართული ცხრილი „თანამედროვე ქართველ ცალკეულ მწერლებისა და პოეტების გამოცემა“.

„მხოლოდ ურდვევი სტალინური მეგობრობის პირობებში გახდა შესაძლებელი სსრ კავშირის ხალხთა ის მკიდრო კულტურული ურთიერთობა, როდესაც ცალკეულ კულტურის უდიდეს ძეგლები მთელი საბჭოთა ხალხის კუთვნილებად ხდებიან“*.

დიდი რუსი ხალხის მხატვრული ლიტერატურის კლასიკოსების ნაწარმოებთა მასობრივად გამოცემა საბჭოთა ხელისუფლების პირობებში გახდა შესაძლებელი. საქართველოს მშრომელთა მასებს საშუალება მიეცათ გაცნობოდნენ მშობლიურ ენაზე დიდი რუსი ხალხის მწერლების გენიალურ ქმნილებებს. ათეული ათასი ტირაჟებით გამოდის ქართულ ენაზე ა. პუშკინის, მ. ლერმონტოვის, ლ. ტოლსტოის, მ. გორკის, ნეკრასოვის, ტურგენევის, გოგოლის, უკრაინის გენიალური პოეტის შევჩენკოს, ვ. მაიაკოვსკის და სხვათა ნაწარმოებნი.

უცხო არ არის ქართველ მკითხველისათვის დიდი რუსი ხალხის თანამედროვე გამოჩენილ მწერლების მხატვრული ტილოები, რომლებიც მრავალი ტირაჟით იბეჭდება და გამოდის ქართულ ენაზე.

ასევე დიდი ტირაჟითაა გამოცემული სსრ კავშირის დანარჩენ ხალხთა მწერლების თხზულებები.

თუ რა მუშაობა იქნა ამ მხრივ ჩატარებული ჩვენში ამას მოწმობს ცხრილი, რომელიც თანერთვის ნაშრომს რუსი კლასიკოსების და რუსი თანამედროვე მწერლების გამოცემის შესახებ.

უცხო არ არის დღეს ქართველ მკითხველისათვის მსოფლიო ლიტერატურის კლასიკოსთა თხზულებები უ. შექსპირის, ვ. ჰიუგოს, ო. ბალზაკის, ვ. გოეთეს, ჰ. ჰაინეს, ა. ფრანსის, ბაირონის, სტენდალის და სხვ. (ნ. ცხრილი, რომელიც დართული აქვს ნაშრომს უცხოელ ლიტერატურის კლასიკოსთა გამოცემების შესახებ საქართველოში).

* ლ. პ. ბერიძე — „ერთიანი ოჯახი“. 1937.

ჩვენი პარტიისა და მთავრობის მუდმივ მზრუნველობისა და ყურადღების ცენტრში იყო და არის საბავშვო ლიტერატურა.

საბავშვო ლიტერატურის გამომცემლობამ 820 სახელწოდების საბავშვო წიგნი გამოსცა 4.627.300 ცალის საერთო ტირაჟით 1921—48 წლების მანძილზე. ეს ფაქტი ნათლად მოწმობს ჩვენი ქართული საბავშვო ლიტერატურის ნამდვილ აღორძინებას და განვითარებას (ნ. ცხრ. № 12).

ცხრილი № 12

საქართველოს სსრ 1921—1948 წლების საბავშვო ლიტერატურის პროდუქცია

წლები	სახელწოდებათა რაოდენობა	ყველა გამოცემათა კომპლექტების ანაბეჭდი ფურცელი (ათასებში)	ტირაჟი (ათასებში)	ანაბეჭდ ფურცელთა რაოდენობა მთელ ტირაჟში (ათასებში)
1	2	3	4	5
1921—1927	91 *	277,22	334,0	899,7
1928—1932	136	283,08	507,2	964,444
1933—1937	159	578,7	918,9	3.642,9
1938—1940	144	521,0	854,3	3.327,41
1941—1945	192	233,63	1.364,1	1.075,2
1946—1948	98	473,03	648,8	2.728,2
ს უ ლ	820	2.367,38	4.627,3	12.637,854

საბჭოთა საბავშვო ლიტერატურის თემატიკა და შინაარსი ისევე მრავალფეროვანია, როგორც მხატვრულ ლიტერატურის თემატიკა და შინაარსი და გამომდინარეობს საბჭოთა ბავშვებში პატრიოტიზმის, სინიღისის, მოქალაქობრივი ღირსების, იდეურობისა და პრინციპულობის აღზრდისა და შთაგონების მიზანდასახულობიდან.

* ამ წლების მაჩვენებლებში არ შედის 1924 წლის პროდუქცია 15 სახელწოდება.

საბავთველონ სსრ პერიოდული გამოცემების პროდუქცია

სახელმწიფო მმართველობის საბჭოთა სისტემამ გზა გაუხსნა საუკუნოებით შებოქილ ქართულ ნაციონალურ კულტურას.

ბეჭდვითი სიტყვა, კერძოდ პერიოდული პრესა, როგორც კულტურის ერთ-ერთი თვალსაჩინო დარგი განვითარების ფართო გზას დაადგა.

ლენინი და სტალინი უდიდეს როლს ანიჭებდნენ ბეჭდვით სიტყვას. „ბეჭდვითი სიტყვა,—გვასწავლის ი. ბ. სტალინი,— უნდა იზრდებოდეს არა დღეობით, არამედ ყოველ საათობით,—ის ჩვენი პარტიის ყველაზე მჭრელი და ყველაზე მძლავრი იარაღია“.

ცნობილია, რომ 1910 წელი ქართული პრესის უდიდესი განვითარების წელია, რასაც ხაზგასმით აღნიშნავდა თავის დროზე „სახალხო გაზეთი“. 1910 წელს მთელ საქართველოში 26 სახელწოდების პერიოდული გამოცემა გამოდიოდა. ეს რიცხვი აბსოლუტურად არ გამოხატავს იმ დროინდელ პერიოდულ გამოცემათა რაოდენობას, რადგან საცენზურო პირობების გამო ერთი და იგივე გაზეთი ან ჟურნალი რამდენჯერმე სახელ შეცვლილად გამოდიოდა. პერიოდულ გამოცემათა რიცხვი 1914 წლისათვის საგრძნობლად შემცირდა და იგი 15 სახელწოდებამდე დავიდა.

1921—48 წ.წ. საქართველოში გაზეთის 202.787 ნომერი გამოვიდა 2.356.459.050 წლიური ტირაჟით, ხოლო ჟურნალის—10.655 ნომერი 32.959.300 ცალის ტირაჟით.

1921 წელს 44 სახელწოდების გაზეთი 108,5 საც. ტირაჟით და 47 სახელწოდების ჟურნალი გამოდიოდა 241,2 ცალის საერთო ტირაჟით.

1927 წელს 26 სახელწოდების გაზეთი 351,7 საც. ტირაჟით და 65 სახელწოდების ჟურნალი გამოდიოდა 1.764,5 ცალის საერთო ტირაჟით, ე. ი. ბევრად უფრო მეტი, ვიდრე 1921 წელს. აქვე უნდა შევნიშნოთ, რომ სახალხო მეურნეობის აღდგენის პირველ წლებში (1921—23 წ.წ.) როდესაც წიგნის პროდუქცია ჯერ კიდევ ვერ უსწორდებოდა 1913 წელს, პერიოდული გამოცემები ასრულებდნენ წიგნის მაგიერობას.

პირველი სტალინური ხუთწლედის უკანასკნელ (1932) წლისათვის გაზეთების პროდუქციის სახელწოდება 133 აღწევს,

საქართველოს სსრ 1921—1948 წლების გაზეთების პროდუქცია

წლები	სახელწოდება	ნომერთა რაოდენობა	საცალო ტირაჟი (ათასებში)	საშუალო წლიური ტირაჟი (ათასებში)
1921	44	2,609	108,5	7.537,35
1922	38	3,379	107,55	11.465,3
1923	48	4,171	123,75	17.345,1
1924	32	3,386	125,6	24.723,0
1925	32	4,361	222,1	42.827,1
1926	26	3,639	222,2	46.854,6
1927	26	3,533	351,7	76.469,8
ს უ ლ	—	25,078	1.263,4	227.222,25
1928	28	3,551	346,4	57.848,3
1929	36	3,875	382,8	59.165,7
1930	70	4,842	443,5	75.255,2
1931	99	5,732	717,35	99.848,2
1932	133	8,043	564,9	90.000,2
ს უ ლ	—	26,043	2.564,95	382.108,6
1933	132	9,501	669,0	109.878,2
1934	180	11,979	865,05	147.133,9
1935	134	9,595	600,9	106.946,2
1936	124	9,902	849,6	137.106,0
1937	97	10,019	714,3	154.926,1
ს უ ლ	—	50,996	3.698,85	675.990,4
1938	120	11,220	773,8	157.291,5
1939	124	11,251	787,6	137.428,9
1940	112	11,618	687,8	137.130,2
ს უ ლ	—	34,089	2.249,2	431.850,6
1941	111	9,112	656,388	118.678,3
1942	88	8,213	425,8	90.027,7
1943	88	7,250	335,2	59.202,7
1944	93	7,200	373,0	67.134,9
1945	93	7,114	430,0	68.354,0
ს უ ლ	—	38,889	2.229,7	403.397,6
1946	96	8,048	450,2	67.166,65
1947	97	9,540	496,85	83.268,45
1948	99	10,104	500,6	85.453,5
ს უ ლ	—	27,692	1.447,65	235.888,6

საქართველოს სსრ 1921—1948 წლების ვაჭრობის ტიპები

ც ი წ წ	რესტრუქტურა		ავტონომ.-რესტრუქტ. სამხარეთ-საოლქო		საქალაქო		საქარაიონო		ძირეული		სულ	
	სახელ- წოდ. რაოდ.	წლიური ტირაჟი	სახელ- წოდ. რაოდ.	წლიური ტირაჟი	სახელ- წოდ. რაოდ.	წლიური ტირაჟი	სახელ- წოდ. რაოდ.	წლიური ტირაჟი	სახელ- წოდ. რაოდ.	წლიური ტირაჟი	სახელ- წოდ. რაოდ.	წლიური ტირაჟი
1921	24	4.425.6	7	2.837.1	7	142.6	6	132.1	—	—	44	7.537.4
1922	17	5.914.8	10	5.358.5	6	56.6	5	135.4	—	—	38	11.465.3
1923	22	10.727.3	10	6.175.3	10	272.5	6	170.0	—	—	48	17.345.1
1924	16	17.996.0	5	6.364.5	2	7.2	4	144.0	5	11.3	32	24.723.0
1925	18	21.032.2	9	21.464.2	2	190.5	2	135.0	1	5.2	32	42.827.1
1926	14	22.422.0	8	24.376.0	1	6.5	2	50.0	1	0.1	26	46.854.6
1927	14	57.069.0	8	19.283.9	1	13.7	2	72.0	1	31.2	26	76.469.8
1928	15	37.342.4	8	20.392.0	1	11.5	2	70.0	2	32.4	28	57.848.3
1929	21	38.720.5	8	20.316.0	—	—	1	60.0	6	69.2	36	59.165.7
1930	23	46.423.0	6	26.120.0	2	592.0	10	1.199.4	29	920.8	70	75.255.2
1931	27	37.937.8	14	59.103.8	4	372.5	22	1.730.1	32	704.1	99	99.848.3
1932	23	52.528.0	16	28.987.5	4	433.0	43	4.058.9	47	3.992.8	133	90.000.2
1933	22	48.474.1	20	51.335.1	3	2.190.0	45	4.559.8	42	3.319.2	132	109.878.2
1934	21	49.781.4	23	72.291.4	7	9.344.6	56	11.434.5	73	4.282.0	160	147.133.9
1935	19	60.359.2	25	26.804.9	7	8.257.0	37	8.482.0	46	3.043.1	134	106.946.2
1936	14	110.555.0	12	13.646.3	1	9.950.0	63	21.022.8	34	1.931.9	124	157.106.0
1937	11	105.000.1	16	12.379.8	7	20.884.2	40	14.165.7	23	2.495.3	97	154.925.1
1938	17	93.877.3	11	14.015.5	2	25.753.4	63	21.625.0	27	2.020.3	120	157.291.5
1939	14	94.148.0	11	15.901.2	3	8.483.4	70	16.972.8	26	1.923.5	124	137.428.9
1940	13	94.654.5	10	16.171.4	1	6.122.4	70	17.638.2	18	2.343.7	112	137.130.2
1941	12	82.711.6	10	16.355.9	2	5.573.6	70	13.301.8	17	735.4	111	118.678.3
1942	8	61.068.8	7	14.960.6	3	3.984.6	70	10.013.7	—	—	88	90.027.7
1943	8	46.648.945	7	2.765.44	3	2.828.579	69	6.953.752	1	—	88	59.202.7
1944	8	47.172.6	7	9.917.8	2	2.841.75	71	7.064.3	5	118.4	93	67.134.9
1945	9	47.733.4	7	9.832.6	2	2.889.9	69	7.684.5	6	213.2	93	68.353.6
1946	12	48.135.0	6	7.685.1	7	1.394.9	66	9.365.95	5	585.7	96	67.166.6
1947	10	58.956.5	7	8.925.4	3	2.941.15	73	12.278.9	4	166.2	97	83.268.45
1948	11	58.651.5	7	10.150.9	4	3.870.5	72	12.571.0	5	200.6	99	85.453.5

გაზეთ „კომუნისტს“ პროდუქტია წლების მიხედვით

წლები	საცალო ტირაჟი	წლიური საშუალო ტირაჟი
1921	3,448	868,896
1922	3,831	1.149,939
1923	4,289	1.287,840
1924	12,102	3.632,424
1925	20,207	6.062,652
1926	22,291	6.687,120
1927	25,073	7.521,952
ს უ ლ	91,241	27.210,276
1928	31,218	9.575,394
1929	48,000	14.544,000
1930	63,000	19.341,000
1931	75,000	22.425,000
1932	98,000	29.596,000
ს უ ლ	315,218	95.481,391
1933	100,000	30.000,0
1934	100,000	30.100,0
1935	97,300	32.109,0
1936	115,000	34.845,0
1937	118,000	35.511,357
ს უ ლ	592,300	162.565,357
1938	120,000	35.880,0
1939	120,000	36.120,0
1940	120,000	36.484,791
ს უ ლ	360,000	108.484,791
1941	120,000	37.287,0
1942	108,000	33.372,0
1943	94,900	25.423,0
1944	91,800	23.960,0
1945	91,800	23.691,0
ს უ ლ	506,500	143.733,0
1946	110,000	28.710,0
1947	110,000	28.600,0
1948	110,000	28.490,0
ს უ ლ	330,000	85.800,0

564.900 საცალო ტირაჟით, ხოლო ჟურნალებისა 68 სახელწოდებას 1.292.400 საერთო ტირაჟით, ე. ი. როგორც სახელწოდების, ისე ტირაჟის მხრივ განუზომელ ზრდას აქვს ადგილი.

მეორე სტალინურ ხუთწლეულში გაზეთის ნომერთა რაოდენობა 50.996 აღწევს 3.698.850 საცალო ტირაჟით, მაშინ როდესაც პირველ ხუთწლეულში გამოცემულ გაზეთების ნომერთა რაოდენობა უდრის 26.043, ხოლო საცალო ტირაჟი კი— 2.564.950, ე. ი. ნომერთა რაოდენობით იგი თითქმის ორჯერ გაიზარდა, ხოლო საცალო ტირაჟის მხრივ თითქმის ნახევარჯერ მეტად.

უნდა აღვნიშნოთ, რომ მეორე ხუთწლეულში 1934 წელი გაზეთების სახელწოდებათა რაოდენობის მხრივ სარეკორდოა. ამ წელს გამოდის 180 სახელწოდების გაზეთი, რაც ჯერ ქართულ პერიოდიკის ისტორიას არ ჰხსოვს.

ცხრილი №16

საქართველოს სსრ 1921—1948 წლების ჟურნალის პროდუქცია

წლები	ტირაჟი (ათასებში)	ანაბეჭდი ფურცელი (ათასებში)
1921—1927	6.330,95	22.881,1
1928—1932	7.997,0	24.320,0
1933—1937	6.764,8	26.970,5
1938—1940	5.166,5	21.100,7
1941—1945	3.860,65	10.825,1
1946—1948	2.839,4	9.524,8
ს უ ლ . . .	32.959,3	115.622,2

თუ შევადარებთ 1928—32 წ.წ. ჟურნალის პროდუქციას 1933—37 წ.წ. პროდუქციასთან, გვხვდება შემდეგ სურათს: პირველ ხუთწლეულში გამოცემულ ჟურნალების ნომერთა რაოდენობა 2.820 შეადგენს 7.997.000 საცალო ტირაჟით, ხოლო ანაბეჭდი ფურცელთა რაოდენობა 24.320.000. მეორე ხუთწლეულში ჟურნალების ნომერთა რაოდენობა უდრის 1.846—7.754.800 საცალო ტირაჟით და ანაბეჭდი ფურცელთა რაოდენობა 26.970.500, ე. ი. სახელწოდებათა და ტირაჟის მიხედვით, თუმცა ნაკლებს, მაგრამ მოცულობით ბევრად მეტს. ამ პერიოდში საქართველოს ჟურნალის პროდუქცია მოცულობით საგრძნობლად იზრდება.

საქართველოს სსრ 1945—1948 წლების ჟურნალების პერიოდულ კრებულებისა და ბიულეტენების პროდუქცია

1	გამოცემულ სახელწოდებ- ათა რაოდენ.	ნომერთა რაოდენობა	ნაბეჭდ ფურ- ცელთა რაოდენობა (ათასებში)	ტირაჟი (ათასებში)	ანაბეჭდ. ფურცელთა რაოდენობა (ათასებში)
1	2	3	4	5	6
1945 წ.					
ჟურნალი	12	142	280,52	562,0	1. 291,3
პერიოდული კრებული . .	11	10	156,01	4,0	63,1
ბიულეტენი	6	10	28,26	3,5	21,2
ს უ ლ	29	162	464,79	569,5	1.375,6
1946 წ.					
ჟურნალი	7	76	266,02	660,0	2.068,3
პერიოდული კრებული . .	19	33	344,87	17,95	231,3
ბიულეტენი	8	46	163,1	49,1	163,15
ს უ ლ	34	155	773,99	727,05	2.462,75
1947 წ.					
ჟურნალი	7	105	359,59	878,2	2.697,1
პერიოდული კრებული . .	34	62	684,09	61,65	612,85
ბიულეტენი	14	62	172,56	49,05	140,5
ს უ ლ	55	229	1.216,24	988,9	3.450,45
1948 წ.					
ჟურნალი	7	107	336,83	974,15	2.478,657
პერიოდული კრებული . .	46	76	908,67	76,45	965,45
ბიულეტენი	15	81	225,67	72,85	207,05
ს უ ლ	68	264	1.471,17	1.123,45	3.651,157

საბჭოთა საქართველოს პერიოდული გამოცემები იზრდებოდა არა მხოლოდ სახელწოდებათა რაოდენობისა და ტირაჟის მხრივ, არამედ, რაც მთავარია, გარკვეულად დიფერენცირდება ტიპების მიხედვით და საქართველოს რესპუბლიკის, მისი ცალკეულ რაიონის, ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ქალაქის, ქალაქების და ცალკეულ საწარმოების ცხოვრებისა და შემოქმედების მაჯისცემას გამოხატავს (ნ. ცხრ. № 14).

არ არის ქალაქი, რაიონი, რომელსაც თავისი საკუთარი გაზეთი არ ქონდეს. და არ არის საქართველოში მოსახლეობის ისეთი ეროვნება, რომელსაც არ შეეძლოს თავის ენაზე ბეჭდოს.

არ არის მეცნიერების, ხელოვნებისა და ლიტერატურის დარგი, რომელსაც თავისი სპეციალური ორგანო არ ქონდეს. ამის საუკეთესო სურათს გვაძლევს 1946—48 წლების ეურნალისა და პერიოდულ გამოცემათა ცხრილი № 20.

შინაარსის მხრივ ეურნალების სახელწოდებათა საერთო რაოდენობიდან 1940 წლისათვის ყველაზე მეტი ნაწილი 36,1% სოციალურ-პოლიტიკური და ეკონომიურ ხასიათისაა.

სამამულო ომის პერიოდის პრესამ უდიდესი როლი შეასრულა მტრის განადგურების საქმეში.

საბჭოთა ხალხის დიდ სამამულო ომის პერიოდში გაზეთების ნომერთა რაოდენობა 38.889 უდრის, ხოლო საცალო ტირაჟი 2.229.700 ცალს. ნომერთა რაოდენობით ამ პერიოდის პროდუქცია ბევრად მეტია ომის წინა სამი წლის პროდუქციაზე, ხოლო ტირაჟის მხრივ მისი თანაბარია.

ჩვენი სახალხო მეურნეობის აღდგენისა და განვითარების სტალინური ხუთწლედის პირველ სამ წელს (1946—48 წ.წ.) გაზეთის სახელწოდებებსა, ნომერთა რაოდენობასა, საცალო ტირაჟსა და საშუალო წლიურ ტირაჟში უდიდეს აღმავლობას აქვს ადგილი (ნ. ცხრ. № 13).

ასევე დიდ აღმავლობას აქვს ადგილი ამ პერიოდში ეურნალებისა და პერიოდულ კრებულების გამოცემაში. 1945 წელს ეურნალებისა და კრებულების სახელწოდება 40 აღწევდა, ნომერთა რაოდენობა — 162, ნაბეჭდ ფურცელთა რაოდენობა — 464.790, ტირაჟი — 569.500 ცალს, ხოლო 1948 წელს სახელწოდებათა რაოდენობა უდრის 68, ნომერთა რაოდენობა — 264, ნაბეჭდი ფურცელი — 1.471.170, ტირაჟი — 1.123.450 ცალს (ნ. ცხრ. № 17).

არ შეიძლება არ აღინიშნოს გაზეთ „კომუნისტი“-ს შეუჩერებელი ზრდა 1921—48 წლების მანძილზე. იგი „განუხრელად გა-

ნაგრძობს სახელოვან ტრადიციებს ბოლშევიკური პრესისას, რო. მელიც პირველად შეჰქმნა ამხანაგ სტალინიმა და რომელსაც იგი მრავალი წლის მანძილზე უშუალოდ ხელმძღვანელობდა საქართველოსა და კავკასიაში“ (ლ. პ. ბერია).

ცხრილი № 18

საქართველოს სსრ 1946—1948 წლების ფურნალების, პერიოდული კრებულების და ბიულეტენების პროდუქცია ენების მიხედვით

	წომრთა რაოდენობა	ნაბეჭდ. ფურცელთა რაოდენობა (ათასებში)	ტირაჟი (ათასებში)	ანაბეჭდ. ფურცელთა რაოდენობა (ათასებში)
1	2	3	4	5
ა. ფურნალი				
ქართული	263	887,40	2.488,2	7.131,6
რუსური	25	75,01	24,15	72,45
ს უ ლ	288	962,44	2.512,35	7.204,05
ბ. პერიოდული კრებული				
ქართული	62	598,33	64,6	759,45
ქართულ-რუსული	61	934,18	41,15	673,1
ქართულ-ინგლისური	2	38,13	1,2	22,9
რუსული	44	331,36	48,1	336,3
რუსულ-სომხური	2	35,63	1,0	17,85
ს უ ლ	171	1.937,63	156,05	1.809,6
გ. ბიულეტენი				
ქართული	35	94,16	65,7	159,95
ქართულ-რუსული	144	408,03	91,7	273,8
რუსული	10	59,14	13,6	77,4
ს უ ლ	189	561,33	171,0	511,15

1921—27 წ.წ. გაზეთ „კომუნისტი“ საცალო ტირაჟს შეადგენდა 91.241; წლიური საშუალო ტირაჟი—27.210.276 ცალს. საცალო ტირაჟი პირველ სტალინურ ხუთწლედის ბოლოს—315.218 ცალს შეადგენდა, წლიური საშუალო ტირაჟი—95.481.391.

მეორე სტალინურ ხუთწლედში საცალო ტირაჟი 592.300 ცალს უდრის, წლიური საშუალო ტირაჟი—162.565.357 ცალს.

საბამულო ომის წინა (1940) წელს გაზეთ „კომუნისტი“-ს საბა-
ცალო ტირაჟი უდრიდა 120.000; ხოლო წლიური საშუალო ტი-
რაჟი—36.120.000 ცალს (ნ. ცხრ. № 15).

სამამულო ომის პერიოდში გაზეთ „კომუნისტი“-ს საცალო
ტირაჟი და წლიური საშუალო ტირაჟი ოდნავ მცირდება, მაგრამ
1946 წლიდან იგი თითქმის უსწორდება ორივე მაჩვენებლებში
ომის წინა წლების პროდუქციას.

ცხრილი № 19

საქართველოს სსრ 1947—1948 წლების ფურნალის
პროდუქცია გამოცემის ადგილის მიხედვით

გ ა მ ო ც ე მ ი ს ა დ გ ი ლ ი	ნომერთა რაოდენ- ობა	ნაბეჭდ ფურ- ცელთა რა- ოდენობა (ათასებში)	ტირაჟი (ათასებ- ში)	ანაბეჭდ ფურ- ცელთა რა- ოდენობა (ათასებში)
1	2	3	4	5
თბილისი	447	2.333.49	2.063.0	6.736.6
ქუთაისი	3	64.26	1.5	32.1
გორი	1	15.38	0.6	9.2
თელავი	1	8.13	0.2	1.6
მაზარაძე-ანასეული	11	90.64	20.5	145.2
სოხუმი	6	73.87	4.4	55.95
სტალინირი	22	66.01	21.15	63.45
ერევანი	2*	35.63	1.0	17.85
ს უ ლ :	493	2.687.41	2.112.35	7.062.05

ზედზეტი არ იქნება აღვნიშნოთ, რომ 1940 წელს საქართვე-
ლოს სსრ გაზეთების წლიური ტირაჟის 26,5% და ერთდროული
ტირაჟის 17,4% გაზეთ „კომუნისტზე“ მოდის, რაც ბუნებრივია
ბოლშევიკური სახელოვანი ტრადიციების მატარებელ გაზეთისა-
თვის, რომელიც ქართველი ხალხის ნაციონალურ კულტურის ხმ-
სახველია.

* კ. მარქსის სახ. ერევნის პოლიტექნიკური ინსტიტუტის დაკვეთით
თბილისში ხმ პერიოდში დაიბეჭდა დასახელებულ ინსტიტუტის შრომების 2
კრებულები.

საქართველოს სსრ 1946—1948 წლების ჟურნალების, პერიოდულ კრებულებისა და ბიულეტენების პროდუქცია შინაარსის მიხედვით

1	2 ნომერი რაოდენობა	3 ნაბეჭდ- ფურცელ- თა რაოდენობა (ათასებში)	4 ტირაჟი (ათასებში)	5 ანაბეჭდ- ფურცელ- თა რაოდენობა (ათასებში)
1. მარკსიზმ-ლენინიზმი	1	28,0	2,0	56,0
2. საკ. კ. პ. (ბ)	94	269,26	1.349,0	3,078,6
3. ფილოსოფია. ფსიქოლოგია	2	37,13	1,2	22,25
4. ისტორია	7	150,51	6,7	129,45
5. პოლიტიკური ეკონომია. ეკონომიურ მოძღვრებათა ისტორია	5	45,38	9,6	65,55
6. სამართალი. სახელმწიფო მმართველობა	18	56,78	10,75	40,25
7. შრომა	2	17,13	1,1	9,95
8. ბუნებისმეტყველება. მათემატიკა	24	297,92	16,6	211,05
9. ტექნიკა და მრეწველობა	11	115,39	6,55	69,6
10. სოფლის მეურნეობა	42	408,19	51,8	575,35
11. ჯანდაცვა, მედიცინა	13	197,52	7,25	148,7
12. ტრანსპორტი	1	7,0	0,25	1,75
13. კულტურა. განათლება	101	698,49	129,55	658,2
14. ენათმეცნიერება	1	13,0	800	10,4
15. ლიტერატურათმცოდნეობა. მხატვრული ლიტერატურა	195	720,56	1,164,85	4.166,55
16. ხელოვნება	8	47,84	2,8	57,55
17. ბეჭდვითი საქმე. ბიბლიოგრაფია	123	331,3	78,6	223,3
ს უ რ ლ	648	3.461,4	2.839,4	9.524,8

საქართველოს სსრ წიგნის პროდუქციის თემატიკა

და უინაარსი

ახალი სახის მძიმე მრეწველობის შექმნამ და ათვისებამ ჩვენს ქვეყანაში, კადრების მომზადება-გადამზადებამ, მშრომელთა ფართო მასების იდეურ-პოლიტიკური დონის ამაღლებამ და სოციალისტურ მშენებლობაში მათი აქტიურად ჩაბმამ, საყოველთაო-სავალდებულო სწავლების გატარებამ ხელი შეუწყო საქართველოში საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ, ტექნიკურ, აგროტექნიკურ, სამეცნიერო და სასწავლო-სახელმძღვანელო ლიტერატურის უდიდეს ზრდას.

როგორც ამას ცხრილი № 21 გვიჩვენებს, საბჭოთა საქართველოს 1921—48 წლების წიგნის პროდუქციაში სახელწოდების მხრივ, 1924 წლის პროდუქციის გამოკლებით, პირველი ადგილი საინსტრუქციო-საწარმოო ლიტერატურას უჭირავს, ხოლო მეორე ადგილზე სამეცნიერო ლიტერატურა დგას. შემდეგ საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ლიტერატურა მოდის და მის შემდეგ კი სასწავლო-სახელმძღვანელო ლიტერატურა 3803 სახელწოდებით, რომლის საერთო ტირაჟი სარეკორდოა და 38.990.940 ცალის რაოდენობას აღწევს. გამოცემულ სახელწოდებათა შორის ყურადღებას იპყრობს პროგრამულ-მეთოდური ლიტერატურა; დიდია ხვედრითი წონა საერთო პროდუქციაში ოფიციალურ-დოკუმენტალურ და საცნობარო-საინფორმაციო ლიტერატურისა, რომელიც 3418 სახელწოდებით არის წარმოდგენილი (ნ. ცხრ. № 21).

აქვე უნდა აღვნიშნოთ, ზოგადად მაინც, მხატვრული და საბავშვო ლიტერატურა, რომელიც 3794 სახელწოდებით და 15.847.300 ცალის საერთო ტირაჟით არის წარმოდგენილი 1921—1948 წლების საერთო პროდუქციაში. მხატვრული ლიტერატურა სასწავლო-სახელმძღვანელო ლიტერატურისა და საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ლიტერატურის შემდეგ ყველაზე დიდი ტირაჟითაა წარმოდგენილი საქართველოს სსრ მთელ წიგნის პროდუქციაში.

საქართველოს სსრ 1921—1948 წლების წიგნის პროდუქცია
მკითხველთა დანიშნულების მიხედვით *

	მკითხველთა ჯგუფები	სახელწოდებათა რაოდენობა **	ყველა გამოცემათა მთელი ციფრული ფურცლის ანაბეჭდი ფურცელი (ათასებში)	ტირაჟი (ათასებში)	ანაბეჭდ. ფურცელთა რაოდენობა მთელ ტირაჟებში (ათასებში).
1	საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ლიტერატურა .	3,809	13.727,16	25.595,736	88.022,487
2	საინსტრუქციო-საწარმოო ლიტერატურა	5,436	13.528,12	14.164,763	31.601,067
3	სამეცნიერო ლიტერატურა	4,990	29.435,47	10.975,659	92.588,221
4	სასწავლო-სახელმძღვანელო ლიტერატურა .	3,803	45.801,15	38.990,94	435.254,025
5	პროგრამულ-მეთოდური ლიტერატურა	3,687	7.521,00	4.531,305	15.313,352
6	მხატვრული ლიტერატურა	2,974	21.246,84	11.220,0	93.267,555
7	საბავშვო ლიტერატურა	820	3.367,38	4.627,3	12.637,854
8	ოფიციალურ-დოკუმენტალური ლიტერატურა	2,125	6.179,92	5.943,22	15.596,437
9	საცნობარო-საინფორმაციო ლიტერატურა .	1,293	6.285,96	3.013,685	13.958,573
	ს უ ლ	28,937	146.093,00	118.063,644	798.239,571

* ცხრილში არ შედის 1924 წლის წიგნის პროდუქცია: 666 სახელწოდება, 3.806,750 ანაბეჭდი ფურცელი, 1.266,000 ტირაჟით და 6.784,000 მთელი ტირაჟის ანაბეჭდი ფურცელი.

** საერთო განგარიშებით 1924 წლის წიგნის პროდუქცია მკითხველთა დანიშნულების მიხედვით წარმოდგენილია შემდეგ სახელწოდებათა რაოდენობით: 1) საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ლიტერატურა—105; 2) საწარმოო-ინსტრუქციული ლიტერატურა—52; 3) სამეცნიერო ლიტერატურა—168; 4) სასწავლო-სახელმძღვანელო ლიტერატურა—77; 5) პროგრამულ-მეთოდური ლიტერატურა—22; 6) მხატვრული ლიტერატურა—69; 7) საბავშვო ლიტერატურა—15; 8) ოფიციალურ-დოკუმენტალური ლიტერატურა—90; 9) საცნობარო-საინფორმაციო ლიტერატურა—48.

თუ სტალინურ ხუთწლეულებს მიხედვით განვიხილავთ საქართველოს სსრ 1921—48 წლების წიგნის პროდუქციის სოციალურ დანიშნულებას, შემდეგ სურათს ვღებულობთ:

სახალხო მეურნეობის აღდგენის (1921—27 წ. წ.) პერიოდში გამოცემულ წიგნის პროდუქციაში, 1924 წლის გამოკლებით, პირველი ადგილი სოციალურ დანიშნულების მიხედვით, სამეცნიერო ლიტერატურას უჭირავს, შემდეგ საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ლიტერატურას და სახელმძღვანელო-სასწავლო ლიტერატურას.

ცხრილი 22

საქართველოს სსრ 1921—1927 წლების წიგნის პროდუქცია
მკითხველთა დანიშნულების მიხედვით *

	მკითხველთა ჯგუფი	სახელწოდება რაოდენობა	ყველა გამოცემათა კონსპექტების ანაბეჭდი ფურცელი (ათასებში)	ტირაჟი (ათასებში)	ანბეჭდულ ფურცელთა რაოდენობა მთელ ტირაჟში (ათასებში)
1	საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ლიტერატურა	604	2.589,91	1.289,41	4.701,2
2	საწარმო-ინსტრუქციული ლიტერატურა	313	1.083,23	717,2	2.015,0
3	სამეცნიერო ლიტერატურა	967	4.440,11	1.766,0	7.870,5
4	სასწავლო სახელმძღვანელო ლიტერატურა	466	5.363,85	2.702,65	29.443,4
5	მეთოდურ-პროგრამული ლიტერატურა	135	621,73	220,6	1.545,4
6	ოფიციალურ-დოკუმენტალური ლიტერატურა	545	2.605,83	633,7	2.856,9
7	საცნობარო-ინფორმაციული ლიტერატურა	283	1.800,62	556,4	3.022,6
	ს უ ლ	3,313	18.504,29	7.885,97	51.455,0

დიდი რაოდენობით არის წარმოდგენილი ამ პერიოდში ოფიციალურ-დოკუმენტალური ლიტერატურაც (ნ. ცხრ. № 22).

დიდი იყო ბოლშევიკების ბეჭდვითი სიტყვის როლი პარტიის მიერ პირველ ხუთწლეულში დასახულ ამოცანათა განხორციელების საქმეში. 1928—32 წლებში განსაკუთრებული განვითარება ჰპოვა

* 1924 წლის წიგნის პროდუქცია 666 სახელწოდებით 1.266,000 საერთო ტირაჟით მკითხველთა დანიშნულების მარგენებლებში ამჯერად დამუშავებული არ არის. ამისათვის იგი არ შედის ამ ცხრილში.

ბექდვითმა ნაწარმოებმა ჩვენში, მან განუზომლად გაუსწრო მთელ საბჭოთა საქართველოს ბექდვით პროდუქციას. აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ 1928—32 წლების წიგნის პროდუქცია, როგორც სახელწოდებათა რაოდენობით, ისე საერთო ტირაჟით ბევრად აღემატება საბჭოთა პერიოდის დანარჩენ წლების წიგნის პროდუქციას.

ცნობილია, რომ 1928—32 წლებში გაიშალა მრეწველობის გიგანტური მშენებლობა. იქმნება ძლევამოსილი სოციალისტური ინდუსტრია, მიმდინარეობს სოფლის მეურნეობის რეკონსტრუქცია. „ისტორია ჯერ კიდევ არ იცნობდა ახალი სამრეწველო მშენებლობის ასეთ გიგანტურ გაქანებას, ახალი მშენებლობის ასეთ პათოსს, მუშათა კლასის მილიონიანი მასების ასეთ შრომითს გმირობას“ *.

პირველ სტალინურ ხუთწლედში გამოცემული წიგნის პროდუქცია სოციალურ დანიშნულების მიხედვით ნაწილდება შემდეგნაირად: სახელწოდებათა რაოდენობით ამ წლების წიგნის პროდუქციაში პირველი ადგილი საინსტრუქციო-საწარმოო ლიტერატურას უჭირავს. საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ლიტერატურა 1302 სახელწოდებით არის წარმოდგენილი, უდიდეს მაჩვენებლებს გვაძლევს ეს წლები სამეცნიერო ლიტერატურის გამოცემაში. ისევე დიდი მაჩვენებლებითაა წარმოდგენილი ამ წლებში სასწავლო-სახელმძღვანელო და პროგრამულ-მეთოდური ლიტერატურა. ამ წლების მხატვრული ლიტერატურის პროდუქცია ბევრად აჭარბებს საბჭოთა პერიოდის სხვა წლების პროდუქციას სახელწოდებათა რაოდენობით (ნახ. ცხრ. № 11 და № 2ა).

პირველ სტალინურ ხუთწლედში საქართველოში 6.762 სახელწოდების წიგნი გამოიცა 24.151.914 ცალის საერთო ტირაჟით, ამ წლებში და მთლიანად საბჭოთა პერიოდში, სახელწოდებათა გამოცემის მხრივ, სარეკორდო ციფრს 1932 წელი იძლევა 1872 სახელწოდების წიგნით. (ნ. ცხრ. № 4).

სახელწოდებათა ასეთი დიდი რაოდენობა საქართველოს წიგნის ისტორიას ჯერ კიდევ არ ახსოვს.

1933—37 წლების წიგნის პროდუქცია სოციალური დანიშნულების მიხედვით შემდეგი სახით წარმოდგება:

სახელწოდებათა რაოდენობის მიხედვით დიდ მაჩვენებლებს იძლევა ამ წლების წიგნის პროდუქციაში საინსტრუქციო-საწარმოო

* საქ. კ. პ. (ბ) ისტორია. მოკლე კურსი. 1945. გვ. 387.

ლიტერატურა, ისევე როგორც ეს წინა წლებშია. წინა წლების პროდუქციას ბევრად აჭარბებს ამ წლების სასწავლო-სახელმძღვანელო ლიტერატურის პროდუქცია, როგორც სახელწოდების, ისე საერთო ტირაჟის მხრივ, ეს უკანასკნელი ორჯერ მეტია. გამძლოლი როლი უჭირავს ამ პერიოდში სამეცნიერო ლიტერატურას, რომელიც 893 სახელწოდებით არის წარმოდგენილი, ხოლო საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ლიტერატურა კი 798 სახელწოდებით, რომელიც ტირაჟის მხრივ სასწავლო-სახელმძღვანელო ლიტერატურის შემდეგ, პირველ ადგილზე დგას. ასევე დიდი ყურადღება ექცევა ამ პერიოდში პროგრამულ-მეთოდურ ლიტერატურის ოფიციალურ-დოკუმენტალურ და საინფორმაციო ლიტერატურის გამოცემას (ნ. ცხრ. № 24).

ცხრილი 23

საქართველოს სსრ 1928—1932 წლების წიგნის პროდუქცია
მკითხველთა დანიშნულების მიხედვით

	მკითხველთა ჯგუფი	სახელწოდებათა რაოდენობა	ყველა გამომცემთა კომპლექტების ანაბეჭდი ფურცელი (ათასებში)	ტირაჟი (ათასებში)	ანაბეჭდი ფურცელთა რაოდენობა მთელ ტირაჟში (ათასებში)
1	საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ლიტერატურა	1,302	4.614,92	6.420,076	18.525,012
2	საინსტრუქციო-საწარმოო ლიტერატურა	1,630	4.334,69	4.613,578	11.310,134
3	სამეცნიერო ლიტერატურა	1,288	6.730,77	3.470,42	21.182,69
4	სასწავლო-სახელმძღვანელო ლიტერატურა	814	9.067,09	5.942,86	66.740,486
5	პროგრამული და მეთოდური ლიტერატურა	823	1.644,43	1.333,655	3.856,203
6	ოფიციალურ-დოკუმენტალური ლიტერატურა	517	1.711,33	1.415,7	5.297,993
7	საცნობო-საინფორმაციო ლიტერატურა	388	1.822,61	955,625	4.121,242
	ს უ ლ	6,762	29.925,84	24.151,914	131.033,760

მესამე სტალინური ხუთწლიდის პირველი სამი წლის წიგნის პროდუქცია მრავალ მხრივ საინტერესო მაჩვენებლებს იძლევა. 1939 წელი 1.622 სახელწოდების წიგნს გვაძლევს, ხოლო 1940 წელი 1639 სახელწოდებას, რაც მთელი საბჭოთა პერიოდის წიგნის პროდუქციაში 1932 წლის შემდეგ პირველ ადგილზე დგას. საყურადღებოა აგრეთვე ის ფაქტიც, რომ 1938 წლის

წიგნის პროდუქციის საერთო ტირაჟი 7.955.500 ცალს აღწევს, რომელიც უდიდეს ტირაჟს წარმოადგენს საბჭოთა საქართველოს მთელ ბეჭდვით პროდუქციაში. აღსანიშნავია ის ფაქტიც, რომ ამ წლის წიგნის პროდუქციის ანაბეჭდ ფურცელთა რაოდენობა განუ-
მეორებელია და 67.362.100-ს უდრის (ნ. ცხრ. № 4).

ყველა ეს ფაქტი ნათლად მოწმობს იმას, რომ მესამე ხუთ-
წლედის წიგნის პროდუქცია, უმაღლეს განვითარებას აღწევდა.

ცხრილი № 24

**საქართველოს სსრ 1982-1987 წლების წიგნის პროდუქცია
მკითხველთა დანიშნულებების მიხედვით**

	მკითხველთა ჯგუფი	სახელწოდება რაოდენობა	ყველა გამოცემათა კომპლექტების ან- ბეჭდი ფურცელი (ათასებში)	ტირაჟი (ათასებში)	ანაბეჭდ ფურცელთა რაოდენობა მთელ ტირაჟში (ათასებში)
1	საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ლიტერატურა	798	2.830,41	6.716,7	25.004,1
2	საინსტრუქციო-საწარმოო ლი- ტერატურა	1.477	3.604,1	3.666,8	8.831,1
3	სამეცნიერო ლიტერატურა	893	7.408,00	2.490,0	37.535,2
4	სასწავლო-სახელმძღვანელო ლი- ტერატურა	930	10.285,6	11.751,1	121.189,5
5	პროგრამული და მეთოდური ლიტერატურა	587	1.483,3	903,1	3.553,4
6	ოფიციალურ-დოკუმენტალური ლიტერატურა	361	724,4	1.270,3	2.399,0
7	საცნობო-საინფორმაციო ლიტე- რატურა	192	857,7	634,1	3.144,2
	ს უ ლ	5.238	27,193,5	27.432,1	201.656,5

ამ წლების წიგნის პროდუქციაში სოციალურ დანიშნულებების მიხედვით მაღალი მაჩვენებლებით არის წარმოდგენილი სახელწოდებათა რაოდენობით პროგრამულ-მეთოდური ლიტერატურა, საინსტრუქციო-საწარმოო ლიტერატურა, სასწავლო-სახელმძღვანელო ლიტერატურა და სამეცნიერო ლიტერატურა. ტირაჟის მხრივ კი ამ წლებში ყველაზე დიდ მაჩვენებლებს სასწავლო-სახელმძღვანელო ლიტერატურა იძლევა; რომელიც 8.509.180 ცალს აღწევს (ნ. ცხრ. № 2ა).

სამამულო ომის პერიოდის წიგნის პროდუქციაში სოციალურ

დანიშნულების მხრივ ყურადღებას იპყრობს საინსტრუქციო-საწარმოო ლიტერატურა, ხოლო ტირაჟის მხრივ — სასწავლო-სახელმძღვანელო ლიტერატურა. მაღალ მაჩვენებლებით არის წარმოდგენილი სახელწოდებათა მიხედვით ამ პერიოდის სამეცნიერო-ლიტერატურა. (670 სახელწოდებ). დიდი რაოდენობით არის წარმოდგენილი ამ პერიოდში აგრეთვე საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ლიტერატურა, რომელიც 2.737,900 ცალის საერთო ტირაჟით არის გამოცემული (ნ. ცხრ. № 26).

ცხრილი № 25-

საქართველოს სსრ 1938—1940 წლების წიგნის პროდუქცია მკითხველთა დანიშნულების მიხედვით

	მკითხველთა ჯგუფი	სახელწოდებათა რაოდენობა	ყველა გამოცემათა მთელი კომპლექტების ანაბეჭდი ფურცელი (ათასებში)	ტირაჟი (ათასებში)	ანაბეჭდ ფურცელთა რაოდენობა მთელ ტირაჟში (ათასებში)
1	პარტიული და საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ლიტერატურა	344	1.650,9	3.947,5	21.125,525
2	საინსტრუქციო-საწარმოო ლიტერატურა	653	1.208,2	2.501,635	2.709,433
3	სამეცნიერო ლიტერატურა	575	4.239,2	933,575	8.484,081
4	სასწავლო-სახელმძღვანელო ლიტერატურა	598	7.483,8	8.509,18	87.406,539
5	პრაგმატული და მეთოდური ლიტერატურა	1,168	1.781,00	904,25	2.450,999
6	ოფიციალურ-დოკუმენტალური ლიტერატურა	382	602,9	1.115,92	2.144,544
7	საცნობარო-საინფორმაციო ლიტერატურა	157	556,2	397,51	1.200,381
	ს უ ლ	3,877	17.522,2	18.309,57	125521502

თუ განვითარების როგორი აღმავლობის გზას დაადგა საგამომცემლო საქმე მეოთხე სტალინურ ხუთწლეულში, როგორი დინამიურობით ვითარდება წიგნის გამოცემა, როგორც სახელწოდებით, ისე ტირაჟის მხრივ, ამას ნათლად გვიჩვენებს ცხრილი № 28. 1948 წლის წიგნის პროდუქცია სახელწოდებათა რაოდენობით აჭარბებს მეორე ხუთწლეულის მთელ რიგ წლებს, ხოლო ტირაჟის მხრივ ბევრად აღემატება ომის წინანდელ წიგნის პროდუქციას, ანაბეჭდ ფურცელთა რაოდენობის მხრივ კი იგი პირველ ადგილზე დგას 1938 წ. შემდეგ. (ნ. ცხრ. № 4).

ყველა ეს ფაქტი ნათლად მოწმობს, თუ როგორი აღზაგ-
ლობით ვითარდება დიდი სამამულო ომის შემდეგ ჩვენი სახალხო
მეურნეობა, სოფლის მეურნეობა, მრეწველობა და ტექნიკა — ჩვენი
ნაციონალური კულტურა (ნ. ცხრ. № 28).

1946-48 წლების წიგნის პროდუქცია სოციალური დანი-
შნულების მიხედვით შემდეგი სახით ნაწილდება: სახელწოდებათა
რაოდენობის მიხედვით, პირველ ადგილზე დგას სამეცნიერო ლი-
ტერატურა, შემდეგ საინსტრუქციო-საწარმოო და სასწავლო-სა-
ხელმძღვანელო ლიტერატურა. ტირაჟის მხრივ სასწავლო-სახელ-

ცხრილი № 26

**საქართველოს სსრ 1941—1945 წლების წიგნის პროდუქცია
მკითხველთა დანიშნულების მიხედვით**

	მკითხველთა ჯგუფი	სახელწოდებათა რაოდენობა	ყველა გამოცემათა სთვლილი კომპლექტე- ბის ანაბეჭდი ფურ- ცელი (ათასებში)	ტირაჟი (ათასებში)	ანაბეჭდი ფურცელ- თა რაოდენობა მოთვლ. ტირაჟში (ათასებში)
1	პარტიული და საზოგადოებრივ- პოლიტიკური ლიტერატურა	471	934,67	2.737,9	5.163,8
2	საინსტრუქციო საწარმოო ლი- ტერატურა	795	1.699,43	1.632,3	3.392,6
3	სამეცნიერო ლიტერატურა . . .	670	3.445,1	906,6	6.294,8
4	სასწავლო-სახელმძღვანელო ლი- ტერატურა	452	5.593,95	4.219,3	45.191,6
5	პროგრამული და მეთოდური ლიტერატურა	606	1.021,52	519,3	1.423,8
6	ოფიციალურ - დოკუმენტალური ლიტერატურა	214	307,29	976,4	1.296,8
7	საცნობარო-საინფორმაციო ლი- ტერატურა	216	988,17	388,6	1.944,9
ს უ ლ		3.424	13.990,13	11.380,4	64.708,3

მძღვანელო ლიტერატურის შემდეგ საზოგადოებრივ-პოლიტი-
კური ლიტერატურა მოდის. ამ პერიოდის მხატვრული და
საბავშვო ლიტერატურა წარმოდგენილია 497 სახელწოდებით,
უახლოვდება ომის წინა წლების სახელწოდებათა რაოდენობას და
უსწორდება ამავე პერიოდის საერთო ტირაჟს (ნ. ცხრ. № 11, 12, 27).

* * *

1921—1948 წლებში გამოცემული წიგნის პროდუქცია შინა-არსის მიხედვით შემდეგი სახით ნაწილდება:

მარქსიზმ-ლენინიზმის, ფილოსოფიის და საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ დარგში 1921—48 წ. წ. გამოცემა 4.987 სახელწოდების წიგნი 22.199.421 ცალის საერთო ტირაჟით (ნ. ცხრ. № 29, 1—4 განყოფილება), როგორც სახელწოდებით, ისე საერთო ტირაჟით გაცილებით მეტი, ვიდრე მეცნიერების სხვა რომელიმე დარგში.

ცხრილი 27

**საქართველოს სსრ 1946—1948 წლების წიგნის პროდუქცია
მკითხველთა დანიშნულების მიხედვით**

	მკითხველთა ჯგუფი	სახელწოდებათა რაოდენობა	ყველა გამოცემათა მთელი კომპლექტების ანაბეჭდი ფურცელი (ათასებში)	ტირაჟი (ათასებში)	ანაბეჭდი ფურცელთა რაოდენობა მთელ ტირაჟში (ათასებში)
1	საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ლიტერატურა	290	1.107,35	3.484,15	13.502,35
2	საინსტრუქციო-საწარმოო ლიტერატურა	568	1.598,47	1.033,25	3.342,8
3	სამეცნიერო ლიტერატურა	597	3.172,29	1.411,1	11.220,95
4	სასწავლო-სახელმძღვანელო ლიტერატურა	543	8.005,86	5.863,65	85.282,5
5	პროგრამული და მეთოდური ლიტერატურა	368	969,75	650,4	2.483,55
6	ოფიციალურ-დოკუმენტალური ლიტერატურა	106	228,17	531,2	1.601,2
7	საცნობარო-საინფორმაციო ლიტერატურა	57	260,66	81,45	525,25
	ს უ ლ	2,529	15.343,55	13.055,4	117.958,6

დიდია სასოფლო-სამეურნეო ლიტერატურის ხვედრითი წონა საბჭოთა საქართველოს წიგნის პროდუქციაში. 3.459 სახელწოდების სასოფლო-სამეურნეო ლიტერატურა იქნა გამოცემული საბჭოთა პერიოდში 11.563.631 ცალის საერთო ტირაჟით. კიდევ უფრო მეტია მხატვრული და საბავშვო ლიტერატურის ხვედრითი წონა საერთო პროდუქციაში, რომელიც 4462 სახელწოდებით არის წარმოდგენილი 20.536.900 ცალის საერთო ტირაჟით. დასახელებულ დარგების შემდეგ პირველი ადგილი საერთო პრო-

ხაქარფეილის სსრ 1946, 1947 და 1948 წლების წოდების წოდების პროდუქცია მკობრული და ნარეული მცენარეული

	1946 წ.	1947 წ.	1948 წ.	1946 წ.	1947 წ.	1948 წ.	1946 წ.	1947 წ.	1948 წ.	1946 წ.	1947 წ.	1948 წ.	1946 წ.	1947 წ.	1948 წ.	1946 წ.	1947 წ.	1948 წ.
ბებლეთი ერთეული	79	103	168	144	90	81	16	43	15	15	43	15	16	43	15	16	43	15
ყველა გამოცემის მთელ კომბლ. ანაბეჭდ.	168,2	230,9	842,98	2.002,98	192,61	731,78	51,95	75,92	28,14	28,14	731,78	28,14	51,95	75,92	28,14	51,95	75,92	28,14
ფურცელი (ათასებში)	796,65	166,9	333,4	1.948,84	171,15	418,4	160,0	352,42	11,7	11,7	418,4	11,7	160,0	352,42	11,7	160,0	352,42	11,7
ტირაჟი (ათასებში)	1.514,4	443,8	2.053,3	24.438,95	437,15	3.574,6	408,3	1.324,4	33,6	33,6	3.574,6	33,6	408,3	1.324,4	33,6	408,3	1.324,4	33,6
ნაბეჭდ. ფურც. რაოდ. მთელ ტირაჟში (ათასებში)	114	172	189	201	87	107	24	29	18	18	107	18	24	29	18	24	29	18
ბებლეთი ერთეული	423,06	416,54	907,5	2.970,63	185,41	1.236,4	79,78	76,39	178,68	178,68	1.236,4	178,68	79,78	76,39	178,68	79,78	76,39	178,68
ყველა გამოცემის მთელ კომბლ. ანაბეჭდ.	1.430,6	277,1	434,0	1.873,1	107,85	562,6	154,1	60,25	32,95	32,95	562,6	32,95	154,1	60,25	32,95	154,1	60,25	32,95
ფურც. (ათასებში)	6.013,8	693,7	2.866,05	29.660,45	335,45	7.484,15	472,95	114,1	334,85	334,85	7.484,15	334,85	472,95	114,1	334,85	472,95	114,1	334,85
ტირაჟი (ათასებში)	97	293	240	198	106	151	58	34	24	24	151	24	58	34	24	58	34	24
ნაბეჭდ. ფურც. რაოდენ. მთელ ტირაჟში (ათასებში)	516,10	951,03	1.421,81	3.033,25	197,28	1.838,76	341,30	75,86	93,84	93,84	1.838,76	93,84	341,30	75,86	93,84	341,30	75,86	93,84
ტირაჟი (ათასებში)	1.256,9	589,25	643,7	2.049,85	160,05	744,8	331,7	111,55	36,8	36,8	744,8	36,8	331,7	111,55	36,8	331,7	111,55	36,8
ნაბეჭდ. ფურც. რაოდენ. მთელ ტირაჟში (ათასებში)	5.974,15	2.214,3	6.301,6	31.183,1	505,0	9.697,05	1.846,95	162,7	156,8	156,8	9.697,05	156,8	1.846,95	162,7	156,8	1.846,95	162,7	156,8

ცხრილი № 29

საქართველოს სსრ 1921—1948 წლების წიგნის პროდუქტია
შინაარსის მიხედვით *

		სახელწოდებათა რაოდენობა	ყველა გამოცემათა კომპლექტების ანბეჭდი ფურცელი (ათასებში)	ტირაჟი (ათასებში)	ანაბეჭდი ფურცელთა რაოდენობა მთელ ტირაჟში (ათასებში)
1	მარქსიზმ—ლენინიზმი	709	4.619,57	6.142,6	52.056,564
2	საქ. კ. პ. (ბ). პროპაგანდა და აგიტაცია. კომკავშირი. პროფკავშირი	2,959	11.272,96	10.908,256	63.391,105
3	პოლიტიკური ეკონომია. მსოფლიო მეურნეობა, მსოფლიო პოლიტიკა.	498	2.089,67	1.751,405	6.820,491
4	ფილოსოფია. დიალექტიკური მატერიალიზმი. ისტორიული მატერიალიზმი. ფსიქოლოგია. საზ. მეცნიერება. ისტორია	826	10.740,27	3.397,16	41.609,771
5	სოციალისტური მშენებლობა. სახალხო მეურნეობის დაგეგმვა და აღრიცხვა. ფინანსები	2,155	8.075,22	5.592,977	20.049,146
6	სახელმწიფო. სამართალი	957	4.751,85	6.700,7	17.609,871
7	სსრკ თავდაცვა. სამხედრო საქმე	1,137	3.360,25	4.292,499	11.749,275
8	ბუნებისმეტყველება. მათემატიკა. გეოგრაფია	2,762	18.842,09	15.824,314	149.401,118
9	ტექნიკა. მრეწველობა	1,390	6.930,38	2.549,088	14.516,995
10	სოფლის მეურნეობა	3,459	10.617,61	11.563,631	31.179,179
11	ტრანსპორტი. კავშირგაბმულობა	518	2.135,06	922,55	4.545,776
12	ვაჭრობა	746	2.676,66	1.594,2	6.132,177
13	კომუნალური საქმე	211	654,84	481,034	1.674,044
14	ჯანდაცვა. მედიცინა	1,713	8.229,63	3.703,85	15.951,042
15	ფიზიკური კულტურა	161	451,3	349,65	1.163,4
16	განათლება	2,120	7.612,11	6.319,885	44.534,395
17	ენათმეცნიერება	1,061	8.505,42	12.901,844	122.777,733
18	ლიტერატურათმცოდნეობა. მხატვრული ლიტერატურა. საბავშვო ლიტერატურა	4,462	30.541,03	20.536,9	179.263,74
19	ხელოვნება	456	1.407,35	1.031,91	3.645,198
20	ანტირელიგიური ლიტერატურა	146	413,57	438,94	1.163,139
21	ბეჭდვითი საქმე. წიგნთმცოდნეობა. ბიბლიოგრაფია. საბიბლიოთეკო საქმე. ზოგადი ხასიათის ცნობარები	496	2.156,16	1.060,25	9.000,412
ს უ ლ		28.937	146.093,00	118.063,644	798.239,571

* ცხრილში არ შედის 1924 წლის წიგნის პროდუქტია; 666 სახელწოდება; 3.806,750 ანაბეჭდი ფურცელი, 1.266,000 ტირაჟით და 6.784,000 მთელი ტირაჟის ანაბეჭდი ფურცელი.

ცხრილი №36

საქართველოს სსრ 1921—1927 წლების წიგნის პროდუქცია
შინაარსის მიხედვით *

	სახელწოდებათა რაოდენობა	ყველა გამოცემათა კომპლექტების ან ბეჭდი ფურცელი (ათასებში)	ტირაჟი (ათასებში)	ანბნულ ფურცელთა რაოდენობა მიულ ტირაჟში (ათასებში)
1 მარქსიზმ-ლენინიზმი	65	202,38	202,3	1.103,43
2 საქ. კ. პ. (ბ) ისტორია. პრობა-განდა და აგიტაცია	223	1.374,25	475,3	3.226,823
3 ა. ლ. კ. კ.	60	245,5	129,711	564,349
4 საზოგადოებათმეცნიერება	9	135,52	45,0	618,45
5 ფილოსოფია	79	688,83	188,3	1.833,34
6 ისტორია	127	1.116,29	292,7	3.198,037
7 პოლიტიკური ეკონომია	16	222 55	47,8	442,56
8 მსოფლიო მეურნეობა. მსოფლიო პოლიტიკა	69	301,82	163,9	629,455
9 სოციალისტური მშენებლობა	111	529,28	111,05	584,414
10 სტატისტიკა	23	213,18	26,0	266,023
11 ფინანსები	193	1.183,41	328,5	1.307,84
12 შრომა	233	943,92	305,67	1.118,734
13 სახელმწიფო. სამართალი	216	1.237,64	319,0	1.706,6
14 სამხედრო საქმე	117	540,79	231,85	1.012,807
15 ბუნებისმეტყველება. მათემატიკა	258	2.048,86	1.024,47	9.011,107
16 ტექნიკა. მრეწველობა	108	451,00	138,875	596,272
17 სოფლის მეურნეობა	311	909,31	825,5	2.170,167
18 ტრანსპორტი	36	226,16	33,35	164,452
19 კავშირგაბმულობა	28	116,53	25,25	178,865
20 ვაჭრობა	138	710,00	260,55	1.133,373
21 კომუნალური საქმე	30	130,57	42,9	140,120
22 ჯანდაცვა. მედიცინა	313	1.202,75	514,46	1.421,88
23 ფიზკულტურა. სპორტი	19	61,02	35,8	148,745
24 განათლება	165	731,69	306,0	1.346,52
25 ენათმეცნიერება	141	1.135,87	1.152,594	9.239,022
26 ლიტერატურათმცოდნეობა. მხატ-ვრული ლიტერატურა	695	4.148,79	1.718,37	12 630,857
27 ხელოვნება	61	133,58	199,9	392,14
28 რელიგია	21	70,84	85,75	145,445
29 ბეჭდვითი საქმე. წიგნთმცოდნეობა, საბიბლიოთეკო საქმე. ბიბ-ლიოგრაფია	40	134,45	57,75	171,825
30 ცნობარები	36	290,59	120,7	4.682,19
ს უ ლ	3,941	21.650,77	9.400,0	61.185,9

* ცხრილში არ შედის 1924 წლის წიგნის პროდუქციის 666 სახელწოდება 1.266,000 საერთო ტირაჟით.

დუქციაში საბუნებისმეტყველო და მათემატიკურ მეცნიერებას უჭირავს. იგი 2762 სახელწოდებით და 15.824.314 ცალის საერთო ტირაჟით არის წარმოდგენილი საბჭოთა საქართველოს წიგნის 1921—48 წ. წ. პროდუქციაში. კულტურა და განათლება 2120 სახელწოდებას იძლევა 6.319.885 ცალის საერთო ტირაჟით.

მნიშვნელოვანი რაოდენობით არის წარმოდგენილი საქართველოს წიგნის პროდუქციაში ტექნიკისა და მრეწველობის დარგის ლიტერატურა—1.390 სახელწოდების რაოდენობით. სახელწოდების მხრივ თვალსაჩინო ადგილი უჭირავს სახალხო მეურნეობის დაგეგმვის, აღრიცხვისა და ფინანსიურ დარგის ლიტერატურას, რომელთა რაოდენობა 2.155 სახელწოდებას აღწევს. ენათმეცნიერება 1.061 სახელწოდებითა და 12.901.844 ცალის საერთო ტირაჟით არის წარმოდგენილი. ჯანდაცვა და მედიცინა—1713 სახელწოდებით, სსკ თავდაცვა და სამხედრო საქმე—1137 სახელწოდებით და ა. შ.

ამის შემდეგ არ არის ზედმეტი, განვიხილოთ საქართველოს სსრ წიგნის პროდუქცია შინაარსის მაჩვენებლებში სტალინურ ხუთწლეულების მიხედვით.

1921—27 წ. წ. წიგნის პროდუქციაში პირველი ადგილი ლიტერატურათმცოდნეობასა და მხატვრულ ლიტერატურას უჭირავს, რომელიც 695 სახელწოდებითა და 1.718.370 ცალის საერთო ტირაჟით წარმოსდგება. შემდეგ ბუნებისმეტყველება მოდის 258 სახელწოდებით და 1.024.470 ცალის საერთო ტირაჟით.

1928-32 წლების წიგნის პროდუქციაში პირველი ადგილი სოფლის მეურნეობას უჭირავს. ამ დარგში 1.152 სახელწოდების წიგნი გამოიცა 4.425.775 ცალის საერთო ტირაჟით. ეს სარეკორდო ციფრია სოფლის მეურნეობის ლიტერატურის გამოცემაში და გასაგებიცაა, რადგან ეს პერიოდი სოფლის მეურნეობის რეკონსტრუქციის პერიოდია. ამავე წლებში მეორე ადგილი უჭირავს სახელწოდებათა რაოდენობით ლიტერატურათმცოდნეობასა და მხატვრულ ლიტერატურას. 919 სახელწოდება გამოიცა 3.658.400 ცალის ტირაჟით. მესამე ადგილი ბუნებისმეტყველებასა და მათემატიკას—572 სახელწოდება 2.560.125 ცალის ტირაჟით. შემდეგ მოდის შრომის საკითხები და პროფესიული მოძრაობა—553 სახელწოდება 1.056.440 ცალის ტირაჟით. სხვა წლებთან შედარებით მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს სარეკორდო ციფრით ტექნიკისა და მრეწველობის დარგში გამოცემულ ლიტერატურას.—

საქართველოს სსრ 1928—1932 წლების წიგნის პროდუქტია
შინაარსის მიხედვით

		სახელწოდებათა რაოდენობა	უფლა გამოცემათა კომპლექტების ან- ბმული ფურცელი (ათასებში)	ტირაჟი (ათასებში)	ანბნულ ფურცელ- თა რაოდენობა მთელ ტირაჟში (ათასებში)
1	მარქსიზმ—ლენინიზმი	217	1.711,63	1.570,65	11.208,449
2	საქ. კ. პ. (ბ) ისტორია	407	2.282,86	1.519,55	8.482,772
3	ალკა	401	1.384,13	1.553,26	5.129,017
4	საზოგადოებათმეცნიერებანი. სა- ზოგადოებრივ-პოლიტიკური მოდერნიზმი	8	66,38	31,9	233,888
5	ფილოსოფია	19	156,23	33,9	361,643
6	ისტორია	83	640,65	188,49	1.936,508
7	პოლიტიკური ეკონომია. ეკონ. მოდერნიზმი	55	233,98	67,475	524.119
8	მსოფლიო პოლიტიკა. მსოფლიო ეკონომიკა.	84	293,33	255,8	869,941
6	სსრ კავშირის სოციალისტური მშენებლობა.	159	652,47	637,15	2.030,928
10	სტატისტიკა. სახალხო მეურ- ნეობა.	49	380,02	226,4	1.161,287
11	ფინანსები	324	1.242,24	1.002,2	3.120,55
12	ზრომა	553	1.643,17	1.056,44	3.044,243
13	სამართალი. სახელმწიფო მმართველობა	223	1.617,7	776,7	4.025,351
14	სამხედრო საქმე	236	975,18	688,499	2.692,643
15	ბუნებისმეტყველება. მათემატიკა	572	4.320,7	2.560,125	25.218,013
16	ტექნიკა. მრწველობა	487	1.734,88	1.294,175	5.763,066
17	სოფლის მეურნეობა	1,152	3.129,45	4.425,775	10.311,312
18	ტრანსპორტი	72	339,98	161,5	646,744
19	კავშირგაბმულობა	19	87,18	40,9	195,775
20	ვაჭრობა. დამზადება. მომარაგება	259	963,19	688,5	3.106,034
21	კომუნალური საქმე. საყოფაცხოვრ. მომსახ.	37	190,39	149,05	426,62
22	ჯანდაცვა. მედიცინა	337	1.181,69	752,005	2.758,642
23	ფიზკულტურა. სპორტი	36	82,54	81,2	200,085
24	კულტურა. განათლება	384	1.286,03	825,205	3.019,964
25	ენათმეცნიერება	149	1.350,37	1.756,6	18.187,901
26	ლიტერატურათმცოდნეობა. მხატ- ვრული ლიტერატურა	919	4.769,32	3.658,4	25.394,891
27	ხელოვნება	154	329,11	338,4	883,002
28	რელიგია. მეცნიერება და რელიგია	108	290,08	323,55	916,344
29	ბეჭდვითი საქმე. წიგნთმცოდნეობა	75	272,68	221,565	648,45
30	ცნობარები	25	140,31	96,2	506,46
	ს უ ლ	7.603	33.647,85	26.981,564	143027547

487 სახელწოდებით და 1.294.175 ცალის ტირაჟით. ამავე წლებში ჩვენი ლიტერატურა მდიდრდება მარქსიზმ-ლენინიზმის კლასიკოსთა უკვდავ თხზულებათა გამოცემებით. ეს წლები სარეკორდო წლებია ამ დარგშიაც. 217 სახელწოდების გამოცემა იქნა განხორციელებული ამ პერიოდში 1.570,650 ცალის ტირაჟით. ასევე სარეკორდო ციფრები გვაქვს ამ წლებში საკავშირო კ. პ. (ბ) ისტორიის დარგში—407 სახელწოდება გამოიცა 1.513.550 ცალის ტირაჟით. მედიცინის დარგშიაც ამ წლებში, შედარებით სხვა პერიოდებთან, გამოცემულია ყველაზე მეტი—337 სახელწოდება 752.005 ცალის ტირაჟით (ნ. ცხრ. № 31).

1933-37 წლების (მეორე ხუთწლედ) პერიოდის გამოცემებში, ლიტერატურათმცოდნეობასა და მხატვრულ ლიტერატურას პირველი ადგილი უჭირავს 944 სახელწოდებითა 5.284,400 ცალის ტირაჟით. სახელწოდებით გაცილებით მეტი, ხოლო ტირაჟით თითქმის ორჯერ მეტი, ვიდრე პირველ ხუთწლედში. მეორე ადგილი სოფლის მეურნეობას უჭირავს. 791 სახელწოდების წიგნი გამოიცა ამ პერიოდში 2.482.000 ცალის ტირაჟით. მეორე ხუთწლედში ბუნებისმეტყველებასა და მათემატიკაში გამოიცა 522 სახელწოდება 4.528.000 ცალის ტირაჟით. სახელწოდებით ნაკლები, ტირაჟით კი მეტი, ვიდრე პირველ ხუთწლედში. ამავე პერიოდში ტექნიკისა და მრეწველობის დარგში გამოცემულია 369 სახელწოდების წიგნი 651.600 ცალის ტირაჟით. თითქმის ორჯერ მეტი, ვიდრე პირველ ხუთწლედში. ამ პერიოდის წიგნის პროდუქციაში დიდი ადგილი უჭირავს სახალხო მეურნეობის ლიტერატურას—467 სახელწოდება 1.161.100 ცალის ტირაჟით, რაც სარეკორდო ციფრებს წარმოადგენს საბჭოთა საქართველოს ბეჭდვითი წიგნის ამ დარგის პროდუქციაში. მეორე ხუთწლედში მაღალ მაჩვენებელს იძლევა აგრეთვე ენათმეცნიერება—243 სახელწოდება 3.178.100 ცალის ტირაჟით. სამედიცინო ლიტერატურის გამოცემის დარგშიაც დიდ წინმსვლელობას აქვს ადგილი—გამოიცა 309 სახელწოდების წიგნი 1.125.200 ცალის ტირაჟით. ტირაჟი გაცილებით მეტია, ვიდრე პირველ ხუთწლედში. მეორე ხუთწლედი ტირაჟის ზრდის დიდ მაჩვენებლებს იძლევა. თუ პირველი ხუთწლედის წიგნის პროდუქციის საერთო ტირაჟს შეადგენდა 26.981.566 ცალი, მეორე ხუთწლედის წიგნის პროდუქციის ტირაჟი უდრის 31.156.400 ცალს. მეორე ხუთწლედში წიგნის პროდუქციის ტირაჟი გაიზარდა 4.174,840 ცალით (ნ. ცხრ. № 32).

საქართველოს სსრ 1933—1937 წლების წიგნის პროდუქცია
შინაარსის მიხედვით

		სახელწოდებათა რაოდენობა	ყველა გამოცემათა კომპლექტების ანაბეჭდი ფურცელი (ათასებში)	ტირაჟი (ათასებში)	ანაბეჭდი ფურცელთა რაოდენობა მთელ ტირაჟში (ათასებში)
1	მარქსიზმ-ლენინიზმი	159	1.281,7	2.110,6	25.567,3
2	მსოფლიო ისტორია. დიალექტიკური მატერიალიზმი, ისტორიული მატერიალიზმი	71	408,5	510,5	3.765,6
3	ისტორია	99	857,1	672,1	10.554,2
4	პოლიტიკური ეკონომია	51	429,00	126,1	1.411,8
5	მსოფლიო მეურნეობა. მსოფლიო პოლიტიკა	69	203,3	426,2	1.274,1
6	საქ. კ. პ. (ბ). ალკკ. პროფკავშირები. საბჭოთა ხალხი	535	2.160,3	3.565,7	22.262,5
7	სოციალისტური მშენებლობა. სახალხო მეურნეობა	467	1.566,7	1.161,1	4,523,2
8	სახელმწიფო და სამართალი	166	507,8	1.386,0	3,016,4
9	სამხედრო საქმე. სსრ კავშირის თავდაცვა	174	646,00	659,5	2.540,7
10	ტექნიკა და მრეწველობა	369	2,352,8	651,6	4.886,4
11	სოფლის მეურნეობა	791	2,903,6	2.482,0	9.236,5
12	ტრანსპორტი და კავშირგაბმულობა	186	724,1	408,1	2,205,8
13	ვაჭრობა, დამზადება, საზოგად. კვება	148	412,8	302,8	913,8
14	კომუნალური მეურნეობა	26	93,4	52,7	301,7
15	ჯანდაცვა. მედიცინა.	309	1,797,21	1,125,2	5.536,4
16	ფიზკულტურა	21	46,1	53,2	121,7
17	განათლება	339	1.040,1	623,9	2.497,2
18	ბუნებისმეტყველება. ფიზიკა-მათემატიკური მეცნიერებანი	522	4.469,1	4,528,5	40.868,9
19	გეოგრაფია. მხარეთმცოდნეობა	131	1.000,2	1.369,8	12.824,4
20	ენათმეცნიერება	243	1,736,9	3,178,1	25,877,9
21	ხელოვნება	86	223,00	183,7	487,6
22	ლიტერატურათმცოდნეობა	176	1,891,2	1.560,1	19,338,2
23	მხატვრული ლიტერატურა	768	6,026,1	3.724,3	30.203,3
24	ბეჭდვითი საქმე. ბიბლიოგრაფია	100	435,7	297,6	1,644,2
	ს უ ლ	6.006	33.219,7	31.156,4	231.859,8

სამამულო ომმა საშუალება არ მისცა ჩვენ ქვეყანას ჩვეულებრივ ძლევამოსილებით დაემთავრებია სახალხო მეურნეობის მესამე სტალინური ხუთწლედით. ომმა ჭრილობა მიაყენა ჩვენი ქვეყნის სახალხო მეურნეობის ყველა დარგს. მათ შორის საგამომცემლო საქმესაც. თუ განვითარების როგორი ტემპით მიდიოდა ჩვენში საგამომცემლო საქმე, ამის საუკეთესო მაჩვენებლებს ჩვენ ვხედავთ ომის წინა სამი წლის (1933—40 წ. წ.) წიგნის პროდუქციის გამოშვების საქმეში.

დიდ აღმავლობას აქვს ადგილი და შეუდარებლად იზრდება ტირაჟის მხრივ ამ წლებში მხატვრული ლიტერატურა. 580 სახელწოდების წიგნი გამოიცა ამ დარგში 2.905.770 ცალის ტირაჟით. სოფლის მეურნეობის დარგში—444 სახელწოდების წიგნი 2.905.77 ცალის ტირაჟით. მაგრამ განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა ამ პერიოდში წიგნის გამოცემას ბუნებისმეტყველებასა და მათემატიკაში. 518 სახელწოდების წიგნი გამოიცა ამ დარგში 2.022.050 ცალის ტირაჟით. სახელწოდებით თითქმის იმდენივე, რამდენიც მეორე ხუთწლედში (522). ამ პერიოდის წიგნის პროდუქციაში დიდი ადგილი უჭირავს აგრეთვე სახალხო მეურნეობის დარგის ლიტერატურას, რომელიც 326 სახელწოდებით და 8.15,877 ცალის ტირაჟით არის წარმოდგენილი. ასევე სამედიცინო ლიტერატურა, რომელიც 291 სახელწოდებითა და 502.035 ცალის ტირაჟით არის გამოცემული. როგორც სახელწოდების, ისე ტირაჟის მხრივ, თითქმის იმდენივე, რამდენიც მეორე ხუთწლედში. ასეთია ამ პერიოდის წიგნის პროდუქციის შინაარსის ძირითადი მაჩვენებლები (ნ. ცხრ. № 33).

მიუხედავად სამამულო ომის მიერ გამოწვეულ შეფერხებებისა 1941—45 წლებში წიგნის პროდუქციის გამოცემის დარგში მაღალ მაჩვენებლებს ვხედავთ. სამამულო ომის პერიოდში 753 სახელწოდების მხატვრულ ლიტერატურისა და ლიტერატურათმცოდნეობის პროდუქცია გვაქვს 3.466.660 ცალის ტირაჟით, რომელიც როგორც სახელწოდების, ისე ტირაჟის მხრივ თითქმის პირველი ხუთწლედის ამავე დარგში გამოცემულ პროდუქციის მაჩვენებლებს უახლოვდება.

გერმანელ დამპყრობელთა ურდოებისაგან სამშობლოს დასაცავად ჩვენი პარტიისა და მთავრობის მოწოდებას უდიდესი პატრიოტული გრძნობით ეხმაურება მთელი საბჭოთა ხალხი. ზურგი და ფრონტი მტრის განადგურების ერთსულოვნობით იმსკვალება. საბჭოთა ხალხი მთელი თავისი შეგნებითა და მონღომებით ეუფლება მტრის განადგურების სამხედრო ტექნიკასა და სტრატეგიას

საქართველოს სსრ 1938 - 1940 წლების წიგნის პროდუქცია
შინაარსის მიხედვით

		სახელწოდებათა რაოდენობა	ყველა გამოცემათა კომპლექტების ანაბეჭდი ფურცელი (ათასებში)	ტირაჟი (ათასებში)	ანაბეჭდი ფურცელთა რაოდენობა მთელ ტირაჟში (ათასებში)
1	მარქსიზმ-ლენინიზმი	110	556,9	770,45	4.790,785
2	დიალექტიკური მატერიალიზმი. ფილოსოფია	35	205,3	86,4	604,17
3	ისტორიული მატერიალიზმი. პოლიტიკურ მოძღვრებათა ისტორია	6	40,9	28,0	212,0
4	ისტორია	109	803,3	259,67	3.958,032
5	პოლიტიკური ეკონომია	28	101,8	77,93	248,441
6	მსოფლიო მეურნეობა. მსოფლიო პოლიტიკა. კომინტერნი	42	106,4	174,75	610,725
7	საკ. კ. პ. (ბ) ალკკ. პროფკავშირები. საბჭოთა ხალხი	159	693,7	1.061,275	10.878,367
8	სოციალისტური მშენებლობა. სახალხო მეურნეობა	326	757,2	815,877	2.514,204
9	სახელმწიფო და სამართალი	175	581,2	2.129,05	3.980,82
10	სამხედრო საქმე. სსრკ თავდაცვა	71	163,6	318,95	953,375
11	მრეწველობა	182	853,5	137,588	1.049,865
12	სოფლის მეურნეობა	444	1.400,7	2.079,356	3.298,733
13	ტრანსპორტი და კავშირგაბმულ.	70	228,3	97,95	397,69
14	ვაჭრობა. სახოგადოებრივი კვება. დამზადება	64	143,7	128,95	267,52
15	კომუნალური მეურნეობა	58	195,8	140,534	432,954
16	ჯანდაცვა. მედიცინა	291	1.653,00	502,035	3.367,97
17	ფიზიკური კულტურა. სპორტი	39	139,4	92,75	354,06
18	განათლება. პედაგოგიკა	609	2.683,9	3.639,08	34.267,561
19	ბუნებისმეტყველება. მათემატიკა	518	2.643,1	2.022,05	18.080,9
20	გეოგრაფია. მხარეთმცოდნეობა	67	355,8	472,59	3.228,26
21	ენათმეცნიერება	188	1.293,9	2.312,7	19.328,96
22	ხელოვნება	60	269,6	142,06	630,656
23	ლიტერატურათმცოდნეობა. მხატვრული ლიტერატურა	580	5.068,2	2.905,77	32.153,962
24	საბავშვო ლიტერატურა	42	216,7	283,9	1.880,91
25	ბეჭდვითი საქმე. წიგნთმცოდნეობა ბიბლიოგრაფია	105	327,9	117,465	436,337
	ს უ ლ	4.378	21.483,8	20.796,11	147926924

სამამულო ომის პერიოდის საქართველოს სსრ წიგნის პროდუქციაში მკაფიო გამოხატულება ჰპოვა საქართველოს მშრომელთა მოთხოვნილებამ ამ დარგის ლიტერატურაში. 521 სახელწოდების წიგნი იქნა გამოცემული სსრკ თავდაცვისა და სამხედრო საქმის დარგში 2.355.100 ცალის ტირაჟით. განსაკუთრებული ყურადღება ქონდა დათმობილი სამამულო ომის პერიოდში მშრომელთა ჯანდაცვის საქმეს. 268 სახელწოდების წიგნი იქნა გამოცემული ამ პერიოდში 334.200 ცალის ტირაჟით. მკაფიო გამოხატულება პოვა საქართველოს წიგნის პროდუქციაში სამამულო ომის პერიოდში სოფლის მეურნეობის კიდევ უფრო განმტკიცების საქმემ. 420 სახელწოდების წიგნი გამოიცა 528.100 ცალის ტირაჟით. სამამულო ომის უშუალო სამსახურში იღვა ჩვენი მეცნიერება. მარტო ენათმეცნიერების დარგში გამოიცა 201 სახელწოდების წიგნი 2.433.506 ცალის ტირაჟით, როგორც სახელწოდების, ისე ტირაჟის მხრივ, თითქმის იმდენივე, რამდენიც მეორე ხუთწლეულში (243). დიდ აღმავლობას აქვს ადგილი აგრეთვე ფინანსიურ დარგის ლიტერატურის გამოცემაშიაც. 260 სახელწოდების წიგნი გამოიცა 363.600 ცალის ტირაჟით. ასევე განათლება და პედაგოგიკა, ბუნებისმეტყველება, მათემატიკა, გეოგრაფია, ყველა ამ დარგმა მკაფიო გამოხატულება ჰპოვა სამამულო ომის წიგნის პროდუქციაში. 353 სახელწოდების ბუნებისმეტყველების, მათემატიკისა და გეოგრაფიის შინაარსის წიგნი გამოიცა 1.281.500 ცალის ტირაჟით. უთუოდ მდიდარია სამამულო ომის პერიოდის წიგნის პროდუქცია თავისი მრავალფეროვნებით და შინაარსით, რომელიც ჩვენი ქვეყნის ძლევა მოსილებას მოწმობს (ნ. ცხრ. № 34).

სოციალისტურ მშენებლობაში მოპოებულ წარმატებათა შედეგად ქართველ ხალხს საშუალება მიეცა ღირსეულად შეესრულებინა თავისი წმინდა მოვალეობა საბჭოთა ხალხის დიდ სამამულო ომში. მტერზე ბრწყინვალე გამარჯვების შემდეგ, საქართველოს მშრომელები შეუდგნენ სახალხო მეურნეობის აღდგენისა და განვითარების მეოთხე სტალინურ ხუთწლეულის შესრულებას. 1948 წლისათვის საქართველოს სსრ ბეჭდვითი ნაწარმოების პროდუქცია ჯერ კიდევ სახელწოდებათა მხრივ ვერ უთანასწორდება 1940 წლის წიგნის პროდუქციას, მაგრამ აჭარბებს 1940 წელს ტირაჟის მხრივ.

1946—48 წლების პროდუქციას შეადგენს 2.966 სახელწოდება, 15.430.000 ცალის ტირაჟით. (ნ. ცხრ. № 35). ამ პერიოდის წიგნის პროდუქციაში, როგორც სახელწოდების, ისე

საქართველოს სსრ 1941—1945 წლების წიგნის პროდუქცია
შინაარსის მიხედვით

	სახელწოდებათა რაოდენობა	შველა გამოცემათა ფორმატების ანაბეჭდი ფურცელი (ათასებში)	ტირაჟი (ათასებში)	ანაბეჭდულ ფურცელთა რაოდენობა მიწოდებული (ათასებში)	
1	მარკსიზმ-ლენინიზმი	95	333,25	943,5	1.896,2
2	საქ. კ. პ. (ბ)	147	900,86	515,3	5.518,05
3	პარტიული მშენებლობა. საქ. ალკკ	65	121,77	247,0	577,4
4	სოციალისტური მშენებლობა	13	94,72	61,9	425,7
5	მსოფლიო მეურნეობა და მსოფლიო პოლიტიკა	58	84,45	332,3	468,8
6	სსრკ თავდაცვა. სამხედრო საქმე	521	935,19	2.335,1	4.160,2
7	სახელმწიფო და სამართალი	47	224,26	458,5	1.036,4
8	შრომა. პროფკავშირები	37	58,00	40,9	90,9
9	ფინანსები. დაგეგმვა და აღრიცხვა	263	698,38	363,6	808,8
10	მრეწველობა ტექნიკა	116	662,47	85,6	571,542
11	სოფლის მეურნეობა	420	1.042,1	528,1	1.577,717
12	ტრანსპორტი	40	123,54	71,9	137,2
13	კავშირგაბმულობა	14	63,64	13,8	177,0
14	ვაჭრობა. დამახდება. საზოგადოებრივი კვება	57	156,12	73,9	166,5
15	კომუნალური მეურნეობა	35	95,39	66,9	119,9
16	ჯანდაცვა, მედიცინა	268	1.509,24	334,2	2.475,6
17	ფიზიკური კულტურა. ტურიზმი	20	39,26	24,2	59,6
18	განათლება. პედაგოგიკა	324	872,31	330,0	1.253,0
19	ანტირელიგიური ლიტერატურა. რელიგია	10	26,64	15,04	53,7
20	ბუნებისმეტყველება. მათემატიკა. გეოგრაფია	353	1.963,3	1.281,5	10.747,738
21	ფსიქოლოგია	19	66,01	7,8	74,2
22	ენათმეცნიერება	201	1.581,05	2.433,5	23.836,3
23	ხელოვნება	34	152,9	29,8	153,1
24	ლიტერატურათმცოდნეობა	142	1.357,07	506,0	6.105,5
25	მხატვრული ლიტერატურა	611	2.477,23	2.960,66	9.681,37
26	ბეჭდვითი საქმე. წიგნათმცოდნეობა. ბიბლიოგრაფია. საბიბლიოთეკო საქმე	73	385,75	87,1	560,5
27	ავიაცია	8	116,14	7,2	109,1
28	ფილოსოფია და საზოგადოებრივ-პოლიტიკური მოძღვრებანი	2	4,00	8,0	16,0
29	პოლიტიკური ეკონომია. ეკონომიურ მოძღვრებათა ისტორია	3	35,25	7,3	68,8
30	ისტორია	46	345,08	122,2	1.477,1
31	საერთო ხასიათის ცნობარები. ლექსიკონები	1	2,13	0,3	0,6
	ს უ ლ	4,043	16.467,36	14.290,1	74.197,5

საქართველოს სსრ 1946—1948 წლების წიგნის პროდუქცია
შინაარსის მიხედვით

		სახელწოდებათა რაოდენობა	ყველა გამოცემათა კომპლექტების ანბანული ფურცელი (ათასებში)	ტირაჟი (ათასებში)	ანაბეჭდულ ფურცელთა რაოდენობა მთელ ტირაჟში (ათასებში)
1	მარქსიზმ-ლენინიზმი	63	433,71	545,1	7.490,4
2	საქ. კ. პ. (ბ). საერთაშორისო-კური ლიტერატურა	40	182,69	233,2	1.650,8
3	საქ. ალკა	20	73,84	99,55	424,45
4	სახოგადოებათმეცნიერებანი ზოგადად	5	13,39	2,0	10,8
5	ფილოსოფია	17	206,27	69,15	954,15
6	ისტორია	92	990,52	851,05	10.928,8
7	პოლიტიკური ეკონომია	7	53,88	21,1	132,75
8	მსოფლიო მეურნეობა. მსოფლიო პოლიტიკა	11	23,94	50,75	139,0
9	სოციალისტური მშენებლობა სახალხო მეურნეობა	53	192,96	630,2	2.311,1
10	სტატისტიკა. სახალხო მეურნეობის აღრიცხვა	29	171,04	39,45	417,8
11	ფინანსები	145	393,62	189,55	577,3
12	ზრომა	78	182,57	105,4	424,7
13	სამართალი. სახელმწიფო მმართველობა	130	583,25	1.631,45	3.844,3
14	სამხედრო საქმე	18	99,49	58,6	389,55
15	საბუნებისმეტყველო მეცნიერებანი მათემატიკა	341	3.396,03	2.565,6	29.421,8
16	ტექნიკა. მრეწველობა	128	875,73	241,25	1.644,85
17	სოფლის მეურნეობა	341	1.232,45	1.222,9	4.584,7
18	ტრანსპორტი	35	174,99	57,1	288,4
19	კავშირგაბმულობა	10	50,64	12,7	153,8
20	ვაჭრობა. დამზადება. მომარაგება. სახოგადოებრივი კვება	80	290,85	139,5	542,95
21	კომუნალური საქმე. საყოფაცხოვრებო მომსახურება	25	49,29	28,95	252,75
22	ჯანდაცვა. მედიცინა	195	885,74	475,95	2.746,25
23	ფიზიკური კულტურა. სპორტი. თამაშობანი	26	82,98	62,5	277,5
24	კულტურა. განათლება	299	998,08	555,7	2.150,15
25	ენათმეცნიერება	139	1.407,33	2.068,35	26.307,65
26	ლიტერატურათმცოდნეობა	120	1.752,41	887,8	18.267,35
27	მხატვრულ ლიტერატ. ფოლკლორი ხელოვნება	410	4.334,01	2.330,9	23.612,4
28	რელიგია. მეცნიერება და რელიგია. ათეიზმი	61	299,16	138,05	1.098,7
29	რელიგია. მეცნიერება და რელიგია. ათეიზმი	7	26,01	14,6	47,65
30	ბეჭდვითი საქმე. წიგნთმცოდნეობა	38	137,27	54,77	227,45
31	საერთო ზასათის ცნობარები. ენციკლოპედიები	3	29,38	6,8	122,4
ს უ ლ		2,966	19.623,52	15.430,0	141.442,6

ტირაჟის მიხედვით ლიტერატურის მცოდნეობასა და მხატვრულ ლიტერატურას პირველი ადგილი უჭირავს. 410 სახელწოდების მხატვრული წიგნი გამოიცა ამ პერიოდში 2.330.900 ცალის ტირაჟით. დიდ აღმავლობას აქვს ადგილი საბუნებისმეტყველო და მათემატიკურ მეცნიერებათა ლიტერატურის გამოცემის საქმეში— 341 სახელწოდება გამოიცა ამ დარგში 2.565.600 ცალის ტირაჟით: (ნ. ცხრ. № 35). დიდია ხვედრითი წონა კულტურისა და განათლების დარგის გამოცემებისა ამ პერიოდის პროდუქციაში. 299 სახელწოდება გამოიცა ამ დარგში 595.700 ცალის ტირაჟით. შესამჩნევი აღმავლობა ეტყობა ამ პერიოდში ენათმეცნიერების, სამედიცინო, ტექნიკისა და მრეწველობის დარგის გამოცემებს, მარქსიზმ-ლენინიზმის კლასიკოსების თხზულებათა გამოცემებს და ა. შ, არ არის მეცნიერებისა და ლიტერატურის დარგი, რომელიც აღმავლობის გზას არ ადგეს ამ პერიოდში.

II

1. ქრონოლოგიური სია საქართველოში გამოცემულ მარქსიზმ-ლენინიზმის კლასიკოსთა თხზულებებისა. (1921—1948)

2. სტატისტიკური ცნობები საქართველოში (1921—1948 წ.წ. გამოცემულ ქართულ, რუსულ, უცხოურ მხატვრულ ლიტერატურის კლასიკოსთა და თანამედროვე ქართველ მწიკლების თხზულებათა გამოცემის შესახებ.

ა. ქართულ ენაზე

ქარლ მარქსი

1922

1. საქირაო შრომა და კაპიტალი (საწარმოო ურთი- ერთობა)	[1.500]
სულ	1.500

1923

1. კლასთა ბრძოლა საფრანგეთში (1848—1850 წლებში)	1.500
2. კრიტიკა გოტის პროგრამისა	2.000
3. სამოქალაქო ომი საფრანგეთში (1870—71 წ.წ.)	1.000
4. სამუშაო ქირა, ფასი და მოგება	2.000
სულ	6.500

1924

1. პოლიტიკური ეკონომიის კრიტიკის შესავალი	[2.000]
სულ	2.000

1926

1. სამუშაო ქირა და კაპიტალი	1.100
სულ	1.100

1929

1. საქირაო შრომა და კაპიტალი	3.000
სულ	3.000

1930

1. კაპიტალი, ტ. 1-ლი	15.000
2. სამუშაო ქირა, ფასი და მოგება	3.000
3. შესავალი პოლიტიკური ეკონომიის კრიტიკი- სათვის	1.500
სულ	19.500

1931

1. სამოქალაქო ომი საფრანგეთში	15.000
2. ფილოსოფიის სილატაკე [ფრ. ენგელსის წინა-სიტყვაობით]	10.000
	სულ 25.000

1932

1. გოთას პროგრამის კრიტიკა	15.000
2. თვრამეტი ბრიუმერი ლუი ბონაპარტისა	15.000
3. კაპიტალი. კრიტიკა პოლიტიკური ეკონომიისა. ტ. III. ნაწ. I.	15.000
4. პოლიტიკური ეკონომიის კრიტიკისათვის	10.000
	სულ 55.000

1933

1. დაქირავებული შრომა და კაპიტალი	10.000
2. ზედმეტი ღირებულების თეორიები	1.000
3. კაპიტალი. კრიტიკა პოლიტიკური ეკონომიისა. ტ. მე-2	15.000
4. კრიტიკული შენიშვნები ადოლფ ვაგნერის წიგნზე	2.000
5. ხელფასი, ფასი და მოგება	10.000
6. წერილები კუგელმანისადმი (ვ. ლენინის წინა-სიტყვაობით)	10.000
	სულ 48.000

1934

1. კაპიტალი. კრიტიკა პოლიტიკური ეკონომიისა. ტ. III. ნაწ. II.	15.000
	სულ 15.000

1935

1. რჩეული ნაწერები ორ ტომად. ტომი I	20.000
	სულ 20.000

1938

1. ფილოსოფიის სილატაკე [ფრ. ენგელსის წინა-სიტყვაობით]	10.000
	სულ 10.000

1946

1. ჰეგელის სამართლის ფილოსოფიის კრიტიკი- სათვის	1.500
	<hr/>
	სულ 1.500

1948

1. მათემატიკური ხელნაწერები	5.000
	<hr/>
	სულ 5.000

კაკლ მარქსი და ფრიდრიხ ენგელსი

1923

1. კომუნისტური მანიფესტი	2.000
2. კომუნისტური მანიფესტი	1.000
3. წერილები. თეორია და პოლიტიკა მარქსისა და ენგელსის მიწერმოწერაში	1.000
	<hr/>
	სულ 4.000

1928

1. მანიფესტი კომუნისტური პარტიისა	5.000
	<hr/>
	სულ 5.000

1931

1. მანიფესტი კომუნისტური პარტიისა	10.000
	<hr/>
	სულ 10.000

1933

1. მანიფესტი კომუნისტური პარტიისა	15.000
2. რელიგიის შესახებ	2.100
	<hr/>
	სულ 17.100

1937

1. ანტიურობის შესახებ	2.000
	<hr/>
	სულ 2.000

1940

1. კომუნისტური პარტიის მანიფესტი	5.000
	<hr/>
	სულ 5.000

1942

1. სახალხო განათლების შესახებ	[5.000]
	<hr/>
	სულ 5.000

1948

1. „გერმანული იდეოლოგიიდან“. ფეიერბახი. მატერიალისტური და იდეალისტური შეხედულების წინააღმდეგობა	5.000
2. კომუნისტური პარტიის მანიფესტი	10.000
3. სახალხო განათლების შესახებ	3.000
	<hr/>
	სულ 18.000

ფრიდრიხ ენგელსი

1923

1. კომუნიზმის პრინციპები	2.000
2. ლიუდვიგ ფეიერბახი	2.000
	<hr/>
	სულ 4.000

1924

1. მაიმუნიდან ადამიანამდე	[2.000]
	<hr/>
	სულ 2.000

1925

1. ნაწყვეტები პოლიტიკური ეკონომიის კრიტიკიდან	1.100
	<hr/>
	სულ 1.100

1930

1. ლიუდვიგ ფეიერბახი და გერმანული კლასიკური ფილოსოფიის დასასრული	3.000
	<hr/>
	სულ 3.000

1932

1. გლახთა ომი გერმანიაში	15.000
2. ლიუდვიგ ფეიერბახი და გერმანული კლასიკური ფილოსოფიის დასასრული	15.000
3. რჯახის, კერძო საკუთრების და სახელმწიფოს წარმოშობა	15.100
	<hr/>
	სულ 45.100

1933

1. 1883 წ. 14 მარტი. წერილები კარლ მარქსის სიკვდილის შესახებ	5.000
2. ანტი-დიურინგი	15.000
	<hr/>
	სულ 20.000

1934

1. „კაპიტალი“-ს კონსპექტი	15.000
	<hr/>
	სულ 15.000

1935

1. ისტორიული მატერიალიზმის შესახებ	5.000
2. მუშათა კლასის მდგომარეობა ინგლისში	7.500
3. სოციალიზმის განვითარება უტოპიიდან მეცნიერებისაკენ	5.000
4. შრომის როლი მაიმუნის გაადამიანების პროცესში	5.000
სულ	22.500

1938

1. ოჯახის, კერძო საკუთრების და სახელმწიფოს წარმოშობა	5.000
სულ	5.000

1939

1. ადრინდელი ქრისტიანობის ისტორიისათვის	6.000
2. ბრუნო ბაუერი და ადრინდელი ქრისტიანობა	6.000
სულ	12.000

1940

1. ბუნების „დიალექტიკა“-დან	5.000
2. ისტორიული მატერიალიზმის შესახებ	5.000
3. ლიუდვიგ ფეიერბახი და კლასიკური გერმანული ფილოსოფიის დასასრული	5.000
4. სოციალიზმის განვითარება უტოპიიდან მეცნიერებისაკენ	5.000
სულ	20.000

1946

1. ნარკვევი პოლიტიკური ეკონომიის კრიტიკისათვის	5.000
სულ	5.000

3. ი. ლენინი

1921

1. ახალგაზრდათა კავშირების ამოცანები*	28.000
	სულ 28.000

1923

1. თბილეთის მე-XIX ტომი. ეროვნული საკითხი	2.000
2. იმპერიალიზმი, როგორც უახლოესი ეტაპი კაპიტალიზმისა	[1.500]
3. კარლ მარქსი. მოკლე ბიოგრაფიული ნარკვევი მარქსიზმის გადმოცემით	2.000
4. კოოპერაციის შესახებ	1.500
	სულ 7.000

1924

1. თბილეთის ტ. XIV. 1917 წლის ბურჟუაზიული რევოლუცია. ნაწ. 1.	2.000
2. თბილეთის ტ. XVIII. პროლეტარიატი ხელისუფლების სათავეში	4.000
3. ახალგაზრდათა კავშირების ამოცანები	3.000
4. გლეხობის შესახებ	2.000
5. „მემარცხენეობის“ საყმაწვილო სენი კომუნისებში	4.000
6. უკანასკნელი წერილები	3.000
7. სასურსათო გადასახადის შესახებ	2.000
8. ქალთა საკითხის შესახებ	1.000
9. წერილები და სიტყვები პარტიულ აღმშენებლობის საკითხებზე	4.000
	სულ 25.000

1926

1. 1905. რჩეული წერილები და სიტყვები	2.000
2. 8 მარტი და მშრომელი ქალი	[1.000]
3. წერილები და სიტყვები პროფმუშრობის საკითხების შესახებ	3.000
	სულ 6.000

* წიგნი დაცული არ არის დიდ წიგნსაცავებში. ცნობა აღებულია 1917—1925 წ. წ. წიგნის მატრიანდან.

1927

1. მზადება ოქტომბრისათვის	4.000
2. ოქტომბერი	4.000
3. ოქტომბრისაკენ	4.000
4. ოქტომბრის შეფასება	4.000
5. შეინარჩუნებენ თუ ვერა ბოლშევიკები სა- ხელმწიფო ძალაუფლებას?	4.000
	სულ 20.000

1928

1. თხზულებანი. პირველი სრული გამოცემა. ტ. I. 1893—1896	5.000
2. თხზულებანი. პირველი სრული გამოცემა. ტ. II. 1897—1899	5.000
3. თხზულებანი. პირველი სრული გამოცემა. ტ. XX. 1917 წ.	5.000
4. ვ. ი. ლენინის წერილები ლ. ნ. ტოლსტოიზე	1.500
5. ვ. ი. ლენინის წერილები მაქსიმ გორკისადმი	3.000
6. იმპერიალიზმი, როგორც უახლოესი ეტაპი კა- პიტალიზმისა	3.000
7. კოოპერაციის შესახებ	3.000
8. სახელმწიფო და რევოლუცია	3.000
	სულ 28.500

1929

1. კარლ მარქსი	2.500
2. სახალხო განათლების შესახებ	2.000
3. სოციალისტური შეჯიბრების საკითხები	10.000
4. როგორ უნდა მოეწყოს შეჯიბრება	20.000
	სულ 34.500

1930

1. თხზულებანი. პირველი სრული გამოცემა. ტ. III.	5.000
2. თხზულებანი. პირველი სრული გამოცემა. ტო- მი IV. 1900—1902	5.000
3. თხზულებანი. პირველი სრული გამოც. ტ. XIII.	5.000
4. ლენინის სიტყვა კომკავშირის III ყრილობაზე	50.000
5. ოქტომბრის რევოლუციის შესახებ	5.000
6. სიტყვები ოქტომბრის რევოლუციის შესახებ	5.000
	სულ 75.000

1931

1. თხზულებანი. პირველი სრული გამოცემა. ტ. XVIII. 1914—1915	5.000
2. ახალგაზრდათა კავშირების ამოცანები. სიტყვა წარმოთქმული კომკავშირის მე-III ყრილო- ბაზე 1920 წლის 4 ოქტომბერს	10.000
3. ეკონომიური პოლიტიკა	3.000
4. კარლ-მარქსი	5.100
5. ლენინის აზრი ელექტროფიკაციის შესახებ	5.000
6. I ლექცია სახელმწიფოს შესახებ	8.000
7. რა ვაკეთოთ? ჩვენი დროის მტკივნეული საკითხები	8.000
8. სახელმწიფო და რევოლუცია	10.000
	სულ 54.100

1932

1. თხზულებანი პირველი სრული გამოცემა. ტ. X. 1906—1907	5.000
2. 1905 წლის რევოლუციის შესახებ	5.000
3. იმპერიალიზმი, როგორც კაპიტალიზმის გან- ვითარების უმაღლესი სტადია	10.000
4. ლენინის სიტყვები ოქტომბრის წლის თავზე	5.000
5. მზადება ოქტომბრისათვის	5.000
6. ოქტომბრისაკენ	5.000
7. პოლიტგანმუშავების შესახებ	5.000
8. სოციალ-დემოკრატიის ორი ტაქტიკა დემო- კრატიულ რევოლუციაში	4.000
9. შეინარჩუნებენ თუ არა ბოლშევიკები სახელ- მწიფო ხელისუფლებას?	5.000
	სულ 49.000

1933

1. თხზულებანი. პირველი სრული გამოცემა. ტ. XXV. 1920	5.000
2. რჩეული ნაწერები ექვს ტომად. ფ. მახარაძის რედაქციით. ტ. II. 1905—1914	50.000

3. რჩეული ნაწერები ექვს ტომად. ფ. მახარაძის რედაქციით. ტ. III. 1914—1917	50.000
4. აგრარული საკითხი და „მარქსის კრიტიკოსები“	5.000
5. ახალგაზრდათა კავშირების ამოცანები	15.000
6. ბოლშევიკებმა უნდა აიღონ ხელისუფლება	5.000
7. კარლ მარქსი	10.000
8. კარლ მარქსიში. ბიუგრაფია. ზუგდიდი (მეგრულ ენაზე)	12.000
9. ლოზუნგისათვის „მთელი ხელისუფლება საბჭოებს“	5.000
10. მარქსიზმის სამი წყარო და სამი შემადგენელი ნაწილი	5.000
11. მეორე ინტერნაციონალის კრაზი	5.000
12. რსდმპ მეორე ყრილობა და გათიშვა	7.000
13. სიტყვები ოქტომბრის წლის თავზე	5.000
14. შენიშვნები ნ. ბუხარინის წიგნზე „გარდამავალი პერიოდის ეკონომიკა“	4.000
	სულ 183.000

1934

1. თხზულებანი. პირველი სრული გამოცემა ფ. მახარაძის რედაქციით. ტ. XV. 1910—1912	5.000
2. რჩეული ნაწერები ექვს ტომად. ფ. მახარაძის რედაქციით. ტ. I. 1894—1904	50.000
3. რჩეული ნაწერები ექვს ტომად. ფ. მახარაძის რედაქციით. ტ. IV. 1918—1920	20.000
4. რჩეული ნაწერები ექვს ტომად. ფ. მახარაძის რედაქციით. ტ. V. 1921—1923	20.000
5. მატერიალიზმი და ემპირიოკრიტიციზმი	10.000
6. სასურსათო გადასახადის შესახებ	5.000
	სულ 110.000

1935

1. რჩეული ნაწერები ექვს ტომად. ფ. მახარაძის რედაქციით. ტ. VI. ნაწ. I.	15.000
2. რჩეული ნაწერები ორ ტომად. ტ. I.	15.000
3. „მემარცხენე“ ბავშობისა და წვრილბურჟუაზიულობის შესახებ	10.000
	სულ 40.000

1936

1. თხზულებათა პირველი სრული გამოცემა. ტ. XIX. 1916—1917	10.000
2. 1905 წელი	5.000
3. ეკონომიკა და პოლიტიკა პროლეტარიატის დიქტატურის ეპოქაში	10.000
4. თებერვლიდან ოქტომბრამდე	10.000
5. იმპერიალიზმი, როგორც კაპიტალიზმის უმადლესი სტადია	10.000
6. მარქსი-ენგელსი — მარქსიზმი	10.000
7. სახელმწიფო და რევოლუცია	10.000
8. სახალხო განათლების შესახებ	4.000
	სულ 69.000

1937

1. რჩეული ნაწერები ორ ტომად. ტომი II.	15.000
2. კარლ მარქსი	10.000
3. ნაციონალური საკითხი	10.000
4. სოციალ-დემოკრატიის ორი ტაქტიკა დემოკრა- ტიულ რევოლუციაში	10.000
4. სოციალიზმი და რელიგია	10.000
	სულ 55.000

1938

1. თხზულებანი. პირველი სრული გამოცემა. ტ. VI. 1903—1904	10.000
2. თხზულებანი. პირველი სრული გამოცემა. ტ. XII. 1907—1908	10.000
3. თხზულებანი. პირველი სრული გამოცემა. ტ. XXII. 1917—1918	10.000
4. რა ვაკეთოთ?	10.000
5. სახელმწიფოს შესახებ	10.000
	სულ 50.000

1939

1. ამხანაგო მუშებო! წავიდეთ უკანასკნელ გა- გადამწყვეტ ბრძოლაში!	5.000
--	-------

2. ახალგაზრდობის კავშირთა ამოცანები	4.000
3. ერთიანობის დარღვევა, რომელიც იფარება ყვირილით ერთიანობის შესახებ	5.000
4. თეზისები და მოხსენება ბურჟუაზიული დემოკრატიისა და პროლეტარიატის დიქტატურის შესახებ 4 მარტს	5.000
5. იმპერიალიზმი, როგორც კაპიტალიზმის უმაღლესი სტადია	10.000
6. პროლეტარიატისა და გლეხობის რევოლუციური დემოკრატიული დიქტატურა	5.000
7. რანი არიან „ხალხის მეგობრები“ და როგორ მომზენ ისინი სოციალ-დემოკრატების წინააღმდეგ	10.000
8. რევოლუციის გაკვეთილები	5.000
9. რუს სოციალ-დემოკრატების ამოცანები	10.000
	სულ 59.000

1940

1. არჩევნების შედეგები	5.000
2. ევროპის კაპიტალი და თვითმპყრობელობა	5.000
3. მარქსიზმის სამი წყარო და სამი შემადგენელი ნაწილი	5.000
4. მდგომარეობა რ. ს. დ. მ. პარტიაში და პარტიის უახლოესი ამოცანები	5.000
5. მოახლოებული კატასტროფა და როგორ უნდა ვებრძოლოთ მას	5.000
6. პროლეტარიატი და გლეხობა	5.000
7. პროლეტარიატი იბრძვის, ბურჟუაზია მიიპარება ხელისუფლებისაკენ	5.000
8. რეზოლუციები რ. ს. დ. მ. პ. ცენტრალური კომიტეტის თათბირისა პარტიულ მუშაკებთან	5.000
9. რუსეთის რევოლუცია და პროლეტარიატის ამოცანები	5.000
10. რ. ს. დ. მ. პ. III ყრილობა	5.000
11. სოფლის დარიბებს	5.000
12. სოციალ-დემოკრატიის დამოკიდებულება გლეხთა მოძრაობისადმი	5.000
13. სოციალ-დემოკრატიის ორი ტაქტიკა დემოკრატიულ რევოლუციაში	5.000

14. წერილი ამხანაგს ჩვენი ორგანიზაციულდ ამოცანების შესახებ	5.000
15. წერილი ი. ბ. სტალინს გაზეთ „პრაედის“ რედაქციას.—მარქსიზმი და რევოლუციონიზმი	5.000
	<hr/>
	სულ 75.000

1941

1. თანამედროვე იდეური დაქსაქსულობის ზოგიერთი წყაროს შესახებ	5.000
2. კრონშტადტის აჯანყების შესახებ	5.000
3. ომი და რევოლუცია.—თეზისები ომის შესახებ	5.000
4. ოტზოვიზმისა და ღვთის მშენებლობის მომხრეთა ფრაქციის შესახებ	5.000
5. 9 იანვარი	5.000
6. სახელმწიფოს შესახებ	5.000
	<hr/>
	სულ 30.000

1944

1. სამხედრო მიმოწერა 1917--1920	5.000
	<hr/>
	სულ 5.000

1945

1. გერცენის ხსოვნას	5.000
2. ლიტერატურის შესახებ. წერილებისა და ნაწევებების კრებული	3.000
	<hr/>
	სულ 8.000

1946

1. ახალგაზრდობის კავშირთა ამოცანები	10.000
	<hr/>
	სულ 10.000

1947

1. ეკონომიკა და პოლიტიკა პროლეტარიატის დიქტატურის ეპოქაში	5.000
2. ველიკოროსების ეროვნული სიამაყის შესახებ	5.000
3. „ისკრის“ და „ზარიას“ რედაქციის განცხადების პროექტი	5.000

4. ლოზუნგებისათვის	5.000
5. მარქსიზმი და აჯანყება. გარეშეს რჩევანი .	5.000
6. მარქსიზმის სამი წყარო და სამი შემადგენელი ნაწილი	5.000
7. მოსკოვის აჯანყების გაკვეთილები	5.000
8. მოხსენება 1905 წლის რევოლუციის შესახებ	5.000
9. ნაბიჯი წინ, ორი ნაბიჯი უკან	5.000
10. ნარიდნიკების შესახებ. - მუშათა და ბურჟუაზიული დემოკრატია	5.000
11. რა ვაკეთოთ? ჩვენი მოძრაობის მტკივნეული საკითხები	5.000
12. რუსეთის სოციალ-დემოკრატების პროტესტი	5.000
13. რუსი სოციალ-დემოკრატების ამოცანები . .	5.000
14. სახელმწიფოს შესახებ	5.000
15. ჩვენი პროგრამა	5.000
	სულ 75.000

1948

1. თხზულებანი. გამოცემა მე-4. ტ. I. (1893—1894 წ. წ.)	20.000
2. თხზულებანი. გამოცემა მე-4. ტ. II. (1895—1897)	20.000
3. თხზულებანი. გამოცემა მე-4. ტ. III. (კაპიტალიზმის განვითარება რუსეთში)	20.000
4. მარქსი, ენგელსი - მარქსიზმი	10.000
5. სოციალ-დემოკრატის ორი ტაქტიკა დემოკრატიულ რევოლუციაში	5.000
	სულ 75.000

მ. ი. ლენინი და ი. ბ. სტალინი

1934

1. ბექდვითი სიტყვის შესახებ	3.000
	<hr/>
	სულ 3.000

1937

1. ოქტომბრის დიდი სოციალისტური რევოლუციის შესახებ	10.000
	<hr/>
	სულ 10.000

1938

1. საქ. კ. პ. (ბ) ისტორიის შესწავლისათვის, ნაკვ. 1	10.000
2. საქ. კ. პ. (ბ) ისტორიის შესწავლისათვის, ნაკვ. 2	10.000
3. საქ. კ. პ. (ბ) ისტორიის შესწავლისათვის, ნაკვ. 4	10.000
	<hr/>
	სულ 30.000

1939

1. ახალგაზრდობის შესახებ	10.000
2. საქ. კ. პ. (ბ) ისტორიის შესწავლისათვის, ნაკვ. 3	10.000
	<hr/>
	სულ 20.000

1944

1. სოციალისტური სამშობლოს დაცვის შესახებ	5.000
	<hr/>
	სულ 5.000

1946

1. ვ. ი. ლენინი და ი. ბ. სტალინი სოციალისტური სახელმწიფოს და საბჭოთა დემოკრატიის შესახებ	30.000
2. სოციალისტური შეჯიბრების შესახებ	10.000
	<hr/>
	სულ 40.000

ი. ბ. სტალინი

1921

1. კომუნისმის მორიგი კითხვები საქართველოსა და ამიერკავკასიაში	[5.000]
2. ოქტომბრის გადატრიალება და საკითხი ეროვნებათა შესახებ	[3.000]
	<hr/> სულ 8.000

1923

1. ნაციონალური საკითხი	2.000
2. წერილების კრებული ნაციონალური საკითხის შესახებ	2.000
	<hr/> სულ 4.000

1924

1. პარტიული აღმშენებლობის ამოცანები	[5.000]
2. ცეკას საორგანიზაციო ანგარიში — ამხ. სტალინის მოხსენება და ყრილობის რეზოლუცია პარტიული მშენებლობის მორიგი ამოცანების შესახებ	[2.000]
	<hr/> სულ 7.000

1925

1. კითხვები და პასუხები	2.000
2. ლენინი და ლენინიზმი	5.000
	<hr/> სულ 7.000

1926

1. ლენინიზმის საკითხებისათვის	3.050
2. რუსეთის კომუნისტური პარტიის (ბოლშევიკების) ცენტრალური კომიტეტის პოლიტიკური ანგარიში XIV ყრილობაზე	2.000
3. საბჭოთა კავშირის სამეურნეო მდგომარეობის შესახებ	2.000
4. შინაპარტიული მდგომარეობა და ოპოზიციური ბლოკი	8.000
	<hr/> სულ 15.000

1927

1. ამხანაგ სტალინის საუბარი პირველ ამერიკელ მუშათა დელეგაციასთან	3.000
2. ოქტომბერი მსოფლიო რევოლუციის ჩირაღდანი	3.000
3. რევოლუცია ჩინეთში და ოპოზიციის შეცდომები	3.000
4. შენიშვნები თანამედროვე საკითხების შესახებ	4.000
5. ჩინეთის რევოლუციის პერსპექტივების შესახებ	3.000
6. კიდევ სოციალ-დემოკრატიულ გადახრაზე ჩვენს პარტიაში	2.000
	სულ 18,000

1928

1. ლენინიზმის საკითხები	3.000
2. მემარჯვენე გადახრის შესახებ	3.000
3. მთის არწივი	25.000
4. საკავშირო კომპარტიის (ბ) ცეკას პოლიტიკური ანგარიში	3.000
5. საკავშირო კომპარტიის (ბ) ცეკას პოლიტიკური ანგარიში	2.000
	სულ 36.000

1929

1. პარტიის მორიგი ამოცანები	3.000
	სულ 3.000

1930

1. დიდი გარდატეხის წელი	10.000
2. თავბრუდასხმა მიღწევების გამო	[110.000]
3. თავბრუდახვევა წარმატებებისაგან	37.000
4. კოლმეურნეობის საკითხები	45.000
5. მემარჯვენე გადახრები კომუნისტურ პარტიაში	3.000
6. პასუხი ამხანაგ კოლმეურნეებს	250.000
7. საკავშირო კომპარტიის (ბ) ცეკას პოლიტიკური ანგარიში	24.000
8. სოფლის მეურნეობის სოციალისტური გარდაქმნის გზა	[50.000]
9. სოფლის მეურნეობის სოციალისტური გარდაქმნის გზა	3.000
10. ცენტრალური კომიტეტის ანგარიში	10.000
	სულ 535.000

1931

1. ამხანაგ სტალინის სიტყვა მრეწველობის მუშაკთა საკავშირო კონფერენციაზე	25.600
2. ახალი ვითარება—სამეურნეო მშენებლობის ახალი ამოცანები	20.000
3. ახალი ვითარება—სამეურნეო მშენებლობის ახალი ამოცანები	10.100
4. ბოლშევიზმის ისტორიის ზოგიერთი საკითხისათვის	15.000
5. ბოლშევიზმის ისტორიის ზოგიერთი საკითხისათვის	2.800
6. კომკავშირის შესახებ	5.000
7. ლენინიზმის საკითხები	15.000
8. ლენინიზმის საკითხები	5.000
9. სამეურნეო მუშაკთა ამოცანები	10.000
სულ	108.600

1932

1. ამხანაგ სტალინის საუბარი გერმანელ მწერალ ემილ ლუდვიგთან	10.000
2. ახალი ვითარება—სამეურნეო მშენებლობის ახალი ამოცანები	10.000
3. ბოლშევიზმის ისტორიის ზოგიერთი საკითხის შესახებ	10.000
4. კიდევ სოციალ-დემოკრატიულ გადახრაზე ჩვენს პარტიაში	4.000
5. ლენინის შესახებ	5.000
6. ოქტომბრის რევოლუცია და რუსი კომუნისტების ტაქტიკა	5.000
7. საკომეურნეო საკითხები	10.000
8. ტექნიკის შესახებ	5.000
9. წერილი კავკასიიდან	25.000
10. წერილი კავკასიიდან	1.000
11. წერილი კავკასიიდან	3.450
სულ	88.450

1933

1. აგრარული პოლიტიკის საკითხებისათვის საბ- ჭოთა კავშირში	7.000
2. ამხ. ი. ბ. სტალინის სიტყვა „სოფლად მუშაო- ბის შესახებ“	1.000
3. გაკვრით პარტიულ უთანხმოებაზე	20.000
4. კოლმეურნეობათა გზა ერთად-ერთი სწორი გზაა	30.000
5. ლენინიზმის საკითხები	25.000
6. ლენინიზმის საკითხები. დამატება	10.000
7. ლენინიზმის საკითხები. დამატება	10.000
8. ლენინიზმის საფუძვლების შესახებ—ლენინიზ- მის საკითხებისათვის	10.000
9. ოპოზიციის შესახებ	7.000
10. ოქტომბრის გადატრიალება და ნაციონალუ- რი საკითხი	5.000
11. ოქტომბრის რევოლუციის შესახებ	5.000
12. პარტიის მორიგი ამოცანების შესახებ ნაციო- ნალურ საკითხში	10.000
13. პირველი ხუთწლედის შედეგები	30.000
14. რელიგიისა და მასთან ბრძოლის შესახებ	3.000
15. საკავშირო კომუნისტურ პარტიაში (ბ) მემარ- ჯვენე გადახრის შესახებ	7.000
16. საუბარი პირველ ამერიკელ მუშათა დელეგა- ციასთან	8.000
17. სოფლად მუშაობის შესახებ	20.000
18. სოფლად მუშაობის შესახებ	30.000
სულ	238.000

1934

1. კომკავშირის შესახებ	15.000
2. ლენინიზმის საკითხებისათვის	25.100
3. ლენინიზმის საფუძვლების შესახებ	25.100
4. ლენინის შესახებ	10.000
5. მარქსიზმი და ნაციონალურ-კოლონიალური საკითხი	10.100

6. პროლეტარიატის დიქტატურის შესახებ	3.000
7. საანგარიშო მოხსენება პარტიის მე-XVII ყრილობაზე	10.000
8. საანგარიშო მოხსენება პარტიის მე-XVII ყრილობას	80.000
9. საქართველოს კომპარტიის (ბ) ბრძოლის ძირითადი საკითხების შესახებ	10.000
10. ტექნიკის შესახებ	5.000
	<hr/>
	სულ 193.400

1935

1. ამხანაგ სტალინის სიტყვა წარმოთქმული წრთელი არმიის აკადემიკოსთა გამოშვებაზე	10.000
2. ბოლშევიზმის ისტორიის ზოგიერთი საკითხის შესახებ	5.000
3. ლენინიზმის საკითხები	50.000
4. პასუხად სოციალ-დემოკრატს	[30.000]
5. სიტყვა მოწინავე კომბაინერთა და კომბაინერ ქალთა თათბირზე	100.000
6. სიტყვა სტახანოველთა პირველ საკავშირო თათბირზე	100.000
7. ცენტრალური კომიტეტის პოლიტიკური ანგარიში	10.100
	<hr/>
	სულ 305.100

1936

1. ამიერ-კავკასიის კონტრრევოლუციონერები სოციალიზმის ნიღაბით	10.000
2. გაკვრით პარტიულ უთანხმოებაზე	10.000
3. მოხსენება სსრ კავშირის კონსტიტუციის პროექტის შესახებ	200.000
4. პურის ფრონტზე	10.000
5. სსრ კავშირის კონსტიტუციის პროექტის შესახებ	200.000
6. საუბარი ამერიკის საგაზეთო გაერთიანების — „სკრიპს - ჰოვარდ - ნიუს - პეიპერსის“	

თავმჯდომარე ბ-ნ როი ჰოვარდთან	20.000
7. მდგომარეობა კავკასიაში	10.000
8. რ. კ. პ. (ბ) XIV კონფერენციის მუშაობის შედეგებისათვის	10.000
9. წერილები კავკასიიდან	10.000
	<hr/>
	სულ 480.000

1937

1. აგრარული პოლიტიკის საკითხებისათვის სსრ კავშირში	10.000
2. დიადი გარდატეხის წელი ოქტომბრის XII წლისათვისათვის	10.000
3. მემარჯვენე გადახრის შესახებ საკავშირო კომუნისტურ პარტიაში (ბ)	10.000
4. პარტიული მუშაობის ნაკლოვანებებსა და ტროცკისტ და სხვათა თვალთმაქცთა ლიკვიდაციის ღონისძიებებზე	50.000
5. პარტიული მუშაობის ნაკლოვანებებსა და ტროცკისტ და სხვათა თვალთმაქცთა ლიკვიდაციის ღონისძიებებზე	10.000
6. სსრ კავშირის კონსტიტუციის პროექტის შესახებ	5.200
7. საკ. კომპარტიის (ბ) ცენტრალური კომიტეტის ივლისის პლენუმის შედეგების შესახებ	10.200
8. საკოლმეურნეო მოძრაობის საკითხისათვის	10.000
9. სიტყვა ქ. მოსკოვის სტალინის საარჩევნო ოლქის ამომრჩეველთა წინა საარჩევნო კრებაზე. 1937 წ. 11 დეკემბერს	25.000
10. ქვეყნის ინდუსტრიალიზაციისა და საკ. კომპარტიაში (ბ) მემარჯვენე გადახრის შესახებ	10.000
11. ცენტრალური კომიტეტის პოლიტიკური ანგარიში საკ. კ. პ. (ბ) XVI ყრილობას	10.000
	<hr/>
	სულ 160.400

1938

1. ამხ. ივანოვის წერილი და ამხანაგ სტალინის პასუხი	20.000
2. ამხ. ივანოვის წერილი და ამხანაგ სტალინის პასუხი.	3.000
3. ამხანაგ სტალინის სიტყვა უმაღლეს სკოლების მუშაკთა მიღებაზე კრემლში	5.000
4. ახალი ვითარება—სამეურნეო მშენებლობის ახალი ამოცანები	10.000
5. ბოლშევიზმის ისტორიის ზოგიერთი საკითხის შესახებ	10.000
6. ლენინის შესახებ	10.000
7. მოხსენება სსრ კავშირის კონსტიტუციის პროექტის შესახებ	25.900
8. პირველი ხუთწლიდის შედეგები	10.000
9. საკავშირო კომუნისტური პარტიის (ბ) ისტორია	80.000
10. საკავშირო კომუნისტური პარტიის (ბ) ისტორია	40.000
11. სამეურნეო მუშაკთა ამოცანების შესახებ	10.000
12. სიტყვა დამკვრელ კოლმეურნეთა სრულიად საკავშირო პირველ ყრილობაზე	10.000
13. სიტყვა კრემლის სასახლეში წითელი არმიის აკადემიკოსთა გამოშვებაზე	10.000
14. სიტყვა ქ. მოსკოვის სტალინის საარჩევნო ოლქის ამომრჩეველთა წინა საარჩევნო კრებაზე 1937 წ. 11 დეკემბერს	10.000
15. სოფლად მუშაობის შესახებ	10.000
	სულ 263.000

1939

1. ამხანაგ სტალინის სიტყვა უმაღლეს სკოლების მუშაკთა მიღებაზე კრემლში 1938 წ. 17 მაისს	4.000
2. დიადი გარდატეხის წელი. ოქტომბრის XII წლისთავი	10.000
3. ლენინიზმის საკითხები	50.000
4. საანგარიშო მოხსენება პარტიის XVIII ყრილობაზე	50.000

5. საანგარიშო მოხსენება პარტიის XXIII ყრილობაზე	80.000
6. საკავშირო კომუნისტური პარტიის (ბ) ისტორია	60.000
7. საკავშირო კომუნისტური პარტიის (ბ) ისტორია	20.000 ¹
8. საუბარი ამერიკის საგაზეთო გაერთიანების „სკრიპს-ჰოვარდ-ნიუსპეიპერის“ თავმჯდომარე ბ-ნ როი ჰოვარდთან	3.000
9. საუბარი გერმანელ მწერალ ემილ ლუდვიგთან	4.000
10. სახალხო განათლების შესახებ	1.800
11. სიტყვა საკ. აღკვ VIII სრულიად საკავშირო ყრილობაზე 1928 წ. 16 მაისს	4.000
12. სიტყვა ქ. მოსკოვის სტალინის საარჩევნო ოლქის ამომრჩეველთა წინა საარჩევნო კრებაზე 1937 წ. 11 დეკემბერს	50.000
13. ქვეყნის ინდუსტრიალიზაციისა და საკ. კომპარტიაში (ბ) მემარჯვენე გადახრის შესახებ	10.000
14. წითელი არმიის სამი თავისებურების შესახებ	3.000
	<hr/>
	სულ 349.800

1940

1. ახალგაზრდობის შესახებ	5.000
2. დიალექტიკური და ისტორიული მატერიალიზმის შესახებ	10.000
3. პეტერბურგის მუშაობის განაწესი თავისი მუშა-დებუტატებისადმი	5.000
4. პროლეტართა კლასი და პროლეტართა პარტია	5.000
5. როგორ ესმის სოციალ-დემოკრატიას ნაციონალური კითხვა	5.000

¹ საკავშირო კომუნისტური პარტიის (ბ) ისტორია, წიგნის პალატის ბეჭდვითი ნაწარმოების არქივში დაცულ ვებემპლარებზე აღნიშნულ ტირაჟების მიხედვით, 1938 და 1939 წლებში გამოიცა ოთხ ნაკადარ: 1938 წ.—200.000 ტირაჟით, 1939 წ.—200.000, სულ 400.000 საერთო ტირაჟით, მაგრამ ეს ციფრი საბჭოთა მიიჩნევს ს ეციალისტებმა.

6. რუსეთის სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტიის ლონდონის ყრილობა	5.000
7. საბჭოთა კავშირის სამეურნეო მდგომარეობის შესახებ	5.000
8. სიტყვა დამკვერელ კოლმეურნეთა სრულიად საკავშირო პირველ ყრილობაზე 1933 წ. 19 თებერვალს	5.000
9. სიტყვა სტახანოველთა სრულიად-საკავშირო პირველ თათბირზე 1935 წ. 17 ნოემბერს	5.000
10. სიტყვები რსდმპ IV (გამაერთიანებელ ყრილობაზე)	5.000
11. სტატიები გაზეთ „ზვეზდა“-დან	5.000
12. წითელი არმიის სამი თავისებურების შესახებ	[5.000]
	<hr/>
	სულ 65.000

1941

1. დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის XXIV წლისთავი	60.000
2. დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის XXIV წლისთავი	70.000
3. თავდაცვის სახალხო კომიტეტის თავმჯდომარის ი. ბ. სტალინის გამოსვლა რადიოთი 1941 წ. 3 ივლისს	30.000
4. თავდაცვის სახალხო კომიტეტის თავმჯდომარის ი. ბ. სტალინის გამოსვლა რადიოთი 1941 წ. 3 ივლისს	15.000
5. სამხედრო მდგომარეობისათვის სამხრეთში	5.000
6. წითელი არმიის სამი თავისებურების შესახებ	5.000
	<hr/>
	სულ 185.000

1942

1. ბრძანება თავდაცვის სახალხო კომისრისა 1942 წ. 23 თებერვალს	200.000
2. ბრძანება თავდაცვის სახალხო კომისრისა 1942 წ. 1 მაისი	100.000
3. დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის XXIV წლისთავი	80.000

4. დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის XXV წლისთავი	60.000
5. დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის XXV წლისთავი	[60.000]
6. თავდაცვის სახალხო კომიტეტის თავმჯდომარის ი. ბ. სტალინის გამოსვლა რადიოთი 1941 წ. 3 ივლისს	55.000
7. საბჭოთა კავშირის დიდი სამამულო ომის შესახებ	[30.000]
8. საბჭოთა კავშირის დიდი სამამულო ომის შესახებ	5.000
9. წითელი არმიის სამი თავისებურების შესახებ	10.000
10. წითელი არმიის სამი თავისებურების შესახებ	5.000
	<hr/>
	სულ 605.000

1943

1. ბრძანება უმაღლესი მთავარსარდლისა 1943 წ. 23 თებერვალს	[30.000]
2. ბრძანება უმაღლესი მთავარსარდლისა 1943 წ. 23 თებერვალს	30.000
3. ბრძანება უმაღლესი მთავარსარდლისა 1943 წ. 23 თებერვალს	[30.000]
4. ბრძანება უმაღლესი მთავარსარდლისა 1943 წ. 1 მაისი	[30.000]
5. ბრძანება უმაღლესი მთავარსარდლისა 1943 წ. 1 მაისი	15.000
6. დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის XXV წლისთავი	[60.000]
7. დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის XXV წლისთავი	70.000
8. დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის XXVI წლისთავი	100.000
9. დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის XXVI წლისთავი	[80.000]
10. საბჭოთა კავშირის დიდი სამამულო ომის შესახებ	[30. 00]
	<hr/>
	სულ 475.000

1944

1. ბრძანება უმაღლესი მთავარსარდლისა 1944 წ. 23 თებერვალს	[30.000]
2. ბრძანება უმაღლესი მთავარსარდლისა 1944 წ. 1 მაისი	[30.000]
3. დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუ- ციის XXVII წლისთავი	70.000
სულ	130.000

1945

1. ბრძანება უმაღლესი მთავარსარდლისა 1945 წ. 23 თებერვალს	20.000
2. ბრძანება უმაღლესი მთავარსარდლისა 1945 წ. 1 მაისი	20.000
3. საბჭოთა კავშირის დიდი სამამულო ომის შესახებ	30.000
4. სსრ კავშირის კონსტიტუციის პროექტის შესახებ	150.000
5. სიტყვა ქ. მოსკოვის სტალინის საარჩევნო ოლ- ქის ამომრჩეველთა წინა საარჩევნო კრებაზე 1937 წ. 11 დეკემბერს	150.000
სულ	370.000

1946

1. კომკავშირის ამოცანების შესახებ	10.000
2. საკავშირო კომუნისტური პარტიის (ბ) ის- ტორია	30.000
3. სამეურნეო მუშაკთა ამოცანების შესახებ	5.000
4. სიტყვა დამკვრელ კოლმეურნეთა სრულიად საკავშირო პირველ ყრილობაზე 1933 წ. 19 თებერვალს	5.000
5. სიტყვა სტახანოველთა პირველ საკავშირო თათბირზე 1935 წ. 17 ნოემბერს	5.000
6. სიტყვა ქ. მოსკოვის სტალინის საარჩევნო ოლ- ქის ამომრჩეველთა წინა საარჩევნო კრებაზე 1937 წ. 11 დეკემბერს	75.000
7. სიტყვა ქ. მოსკოვის სტალინის საარჩევნო ოლ- ქის ამომრჩეველთა წინა საარჩევნო კრებაზე 1946 წ. 9 თებერვალს	100.000

8. სიტყვა ქ. მოსკოვის სტალინის საარჩევნო ოლქის ამომრჩეველთა წინა საარჩევნო კრებაზე 1946 წ. 9 თებერვალს	10.000
9. სიტყვა ქ. მოსკოვის სტალინის საარჩევნო ოლქის ამომრჩეველთა წინა საარჩევნო კრებაზე 1946 წ. 9 თებერვალს	75.000
10. სოფლად მუშაობის შესახებ	5.000
	<hr/>
	სულ 320.000

1947

1. თხზულებანი ტ. I. 1901—1907	35.000
2. თხზულებანი ტ. II. 1907—1913	35.000
3. აგრარული პოლიტიკის საკითხებისათვის სსრ კავშირში	5.000
4. ახალი ვითარება—სამეურნეო მშენებლობის ახალი ამოცანები	5.000
5. ლენინის შესახებ	5.000
6. ოქტომბრის რევოლუცია და რუსეთის კომუნისტების ტაქტიკა	5.000
7. საბჭოთა კავშირის დიდი სამამულო ომის შესახებ	[30.000]
8. საბჭოთა კავშირის სამეურნეო მდგომარეობის შესახებ	5.000
9. საკავშირო კომუნისტური პარტიის (ბ) ისტორია	30.000
	<hr/>
	სულ 155.000

1948

1. თხზულებანი ტ. III. 1917 წ. მარტი-ოქტომბერი	35.000
2. თხზულებანი ტ. IV. 1917—1920	35.000
	<hr/>
	სულ 70.000

ბ. პუსხაჭურ მნაჭე

3. ი. ლენინი

1935

1. ახალგაზრდობის კავშირთა ამოცანები	1.600
	სულ
	1.600

ი. ბ. სტალინი

1930

1. პასუხი ამხანაგ კოლმეურნეებს	1.000
2. ნაციონალური საკითხი	1.000
3. თავბრუდახვევა წარმატებებისაგან	1.000
4. დიადი გარდატეხის წელი	1.000
	სულ
	4.000

1933

1. ამიერ-კავკასიის კონტრ-რევოლუციონერები სოციალიზმის ნიღაბით	1.500
2. სიტყვა დამკვრელ კოლმეურნეთა პირველ სრულიად საკავშირო ყროლობაზე	3.000
3. ექვსი ისტორიული მითითება	1.150
	სულ
	5.650

1934

1. კულაკობის, როგორც კლასის ლიკვიდაცია	2.000
2. ახალი ვითარება—სამეურნეო მშენებლობის ახალი ამოცანები	2.500
3. სამეურნეო მუშაკთა ამოცანები	2.000
4. ლენინის ანდერძი	4.000
5. საანგარიშო მოხსენება XVII პარტყრილობას 6. ივლისის პლენუმის შედეგები	3.000
	2.000
	სულ
	15.500

1935

1. სიტყვა მოწინავე კომბაინერთა და კომბაინერ ქალთა პირველ სრულიად საკავშირო თათბირზე	1.100
2. სიტყვა სტახანოველთა პირველ სრულიად საკავშირო თათბირზე	1.600
3. სიტყვა წითელი არმიის აკადემიკოსთა გამოშვებაზე	2.100
სულ	4.800

1936

1. საუბარი ამერიკის საგაზეთო გაერთიანების— „სკრიპს-ჰოვარდ-ნიუსპეიპერის“ თაემჯდომარე ბ-ნ-როი ჰოვარდთან	1.600
2. სსრ კავშირის კონსტიტუციის პროექტის შესახებ	5.000
სულ	6.600

1937

1. პარტიულ მუშაობის ნაკლოვანებებსა და ტროცკისტთა და სხვათა თვალთმაქცთა ლიკვიდაციის შესახებ	3.000
2. სიტყვა ქ. მოსკოვის სტალინის საარჩევნო ოლქის ამომრჩეველთა წინა საარჩევნო კრებაზე 1937 წლის 11 დეკემბერს	[1.500]
სულ	4.500

1938

1. ამხ. ივანოვის წერილი და ამხანაგ. სტალინის პასუხი	1.100
2. სიტყვა ქ. მოსკოვის სტალინის საარჩევნო ოლქის ამომრჩეველთა წინასაარჩევნო კრებაზე 1937 წ. 11 დეკემბერს	5.000
სულ	6.100

1939

1. სიტყვა დამკვერელ კოლმეურნეთა პირველ სრულიად საკავშირო ყრილობაზე	1.500
2. საკ. კ. პ. (ბ) ისტორია. მოკლე კურსი	5.000
3. საანგარიშო მოხსენება XVIII ყრილობაზე	3.100
4. სსრ კავშირის კონსტიტუციის პროექტის შესახებ	1.500
	სულ 11.100

1940

1. პარტიულ მუშაობის ნაკლოვანებებსა და ტროცკისტთა და სხვათა თვალთმაქცთა ლიკვიდაციის ღონისძიებებზე	2.000
	სულ 2.000

1941

1. მოხსენება მოსკოვის საქალაქო სახეიმო სხდომაზე მიძღვნილი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის XXIV წლისთავისადმი	1.000
2. ამხანაგ სტალინის გამოსვლა რადიოთი 1941 წ. 3 ივლისს	1.100
	სულ 2.100

1942

1. ბრძანება თავდაცვის სახალხო კომისრისა 1942 წლის 1 მაისი	2.000
2. ბრძანება თავდაცვის სახალხო კომისრისა. წითელი არმიის XXIV წლისთავზე	5.000
	სულ 7.000

1943

1. ბრძანება უმაღლესი მთავარსარდლისა № 95	2.100
2. ბრძანება უმაღლესი მთავარსარდლისა № 195	2.100
3. საბჭოთა კავშირის დიდი სამამულო ომის შესახებ	2.400

4. დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის XXVI წლისთავი	2.100
5. ბრძანება უმაღლესი მთავარსარდლისა № 16	[2.000]
	<hr/>
	სულ 10.400

1944

1. დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის XXVII წლისთავი	6.000
	<hr/>
	სულ 6.000

1946

1. სიტყვა ქ. მოსკოვის სტალინის საარჩევნო ოლქის ამომრჩეველთა წინასაარჩევნო კრებაზე 1946 წ. 9 თებერვალს	[5.000]
	<hr/>
	სულ 5.000

ბ. ოსურ ენაზე

კ. მარქსი და ფრ. ენგელსი

1933

1. მანიფესტი კომუნისტური პარტიისა	1.250
	<hr/>
	სულ 1.250

გ. ი. ლენინი

1925

1. როგორი უნდა იყოს კომკავშირელი	3.000
	<hr/>
	სულ 3.000

1927

1. სოციალიზმი და რელიგია	2.000
	<hr/>
	სულ 2.000

1928

1. შეინარჩუნებენ თუ არა ბოლშევიკები ძალაუფლებას	1.500
	<hr/>
	სულ 1.500

1931

1. სოციალისტური შეჯიბრების შესახებ	1.500
	<hr/>
	სულ 1.500

1933

1. კარლ მარქსი	1.000
	<hr/>
	სულ 1.000

1935

1. ახალგაზრდათა კავშირების ამოცანების შესახებ	3.000
	სულ 3.000

1936

1. 1905 წლის რევოლუცია	1.500
	სულ 1.500

1940

1. ახალგაზრდათა კავშირების ამოცანები	1.500
	სულ 1.500

ი. ბ. სტალინი

1930

1. პასუხი ამხანაგ კოლმეურნეებს	3.000
	სულ 3.000

1931

1. ახალი ვითარება—სამეურნეო მშენებლობის ახალი ამოცანები	3.000
	სულ 3.000

1932

1. ბოლშევიზმის ისტორიის ზოგიერთი საკითხის შესახებ	1.000
	სულ 1.000

1933

1. პირველი ხუთწლედის შედეგები	1.000
	სულ 1.000

1934

1. ლენინის შესახებ	2.000
	სულ 2.000

1935

1. სიტყვა მოწინავე კომბაინერთა და კომბაინერ ქალთა თათბირზე	1.500
	სულ 1.500

1936

1. ლენინის შესახებ	2.100
2. სსრ კავშირის კონსტიტუციის პროექტის შესახებ	5.000
	სულ 7.190

1937

1. პარტიულ მუშაობის ნაკლოვანებებსა და ტროცკისტთა და სხვათა თვალთმაქცთა ლიკვიდაციის ღონისძიებებზე	5.000
	სულ 5.000

1938

1. პარტიულ მუშაობის ნაკლოვანებებსა და ტროცკისტთა და სხვა თვალთმაქცთა ლიკვიდაციის ღონისძიებებზე	1.500
	სულ 1.500

1939

1. საკ. კ. პ. (ბ) ისტორია. მოკლე კურსი	2.000
2. დიალექტიკური და ისტორიული მატერიალიზმის შესახებ	2.000
3. საანგარიშო მოხსენება XVIII პარტყრილობას	2.000
4. პარტიულ მუშაობის ნაკლოვანებებსა და ტროცკისტთა და სხვათა თვალთმაქცთა ლიკვიდაციის ღონისძიებებზე	2.000
	სულ 8.000

1941

1. ლენინიზმის საფუძვლების შესახებ	1.000
2. ლენინიზმის საკითხები	2.000
	სულ 3.000

1943

1. საბჭოთა ხალხის დიდი სამამულო ომის შესახებ	1.000
	სულ 1.000

1944

1. დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის XXVII წლისთავი	1.000	
	სულ	1.000

1945

1. ბრძანება უმაღლესი მთავარსარდლისა 1945 წ. 1 მაისი	1.100	
2. საბჭოთა კავშირის დიდი სამამულო ომის შესახებ	3.100	
	სულ	4.200

1946

1. სსრ კავშირის კონსტიტუციის პროექტის შესახებ	3.000	
2. სიტყვა ქ. მოსკოვის სტალინის საარჩევნო ოლქის ამომრჩეველთა წინასაარჩევნო კრებაზე 1937 წ. 11 დეკ.	3.000	
3. ინტერვიუ გაზ. „პრავდის“ კორესპონდენტთან	1.200	
4. სიტყვა ქ. მოსკოვის სტალინის საარჩევნო ოლქის ამომრჩეველთა წინასაარჩევნო კრებაზე 1946 წ. 9 თებ.	6.000	
	სულ	13.200

დ. აზერბაიჯანულ ენაზე

ვ. ი. ლენინი

1933

1. რევოლუციის V წლისთავი და საერთაშორისო მდგომარეობა	2.000
	<hr/>
	სულ 2.000

1934

1. გამოსვლა პროფკავშირების მუშაკთა თათბირზე 6/XI 1918 წ.	2.000
	<hr/>
	სულ 2.000

ი. ბ. სტალინი

1930

1. თავბრუდახვევა წარმატებებისაგან	15.000
2. პასუხი ამხანაგ კოლმეურნეებს	2.500
	<hr/>
	სულ 17.500

1932

1. ბოლშევიზმის ისტორიის ზოგიერთი საკითხისათვის	10.000
	<hr/>
	სულ 10.000

1933

1. თავბრუდახვევა წარმატებებისაგან	3.000
2. თავბრუდახვევა წარმატებებისაგან	2.000
	<hr/>
	სულ 5.000

1941

1. სიტყვა ოქტომბრის რევოლუციის XXIV წლისთავზე 1941 წლის 6 ნოემბერს	3.000
	<hr/>
	სულ 3.000

1942

1. ბრძანება ოქტომბრის რევოლუციის XXIV წლისთავზე 1942 წელს	10.000
2. ბრძანება თავდაცვის სახალხო კომისრისა 1942 წლის 1 მაისი № 130	10.000
3. საბჭოთა კავშირის დიდი სამამულო ომის შესახებ	10.000
4. სიტყვა დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის XXV წლისთავზე	3.000
	სულ 33.000

1943

1. სიტყვა დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის XXVI წლისთავზე 1943 წლის 5 ნოემბერს	3.000
2. დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის XXV წლისთავი (სამხედრო გამომცემლობის გა-მა)	[10.000]
3. ბრძანება უმაღლესი მთავარსარდლისა 1943 წლის 23 თებერვალს № 95 (სამხედრო გამომცემლობის გა-მა)	[10.000]
4. ბრძანება უმაღლესი მთავარსარდლისა 1943 წლის 23 თებერვალს	3.000
	სულ 26.000

1946

1. სიტყვა ქ. მოსკოვის სტალინის საარჩევნო ოლქის ამომრჩეველთა წინასაარჩევნო კრებაზე 1946 წლის 9 თებერვალს	3.000
	სულ 3.000

ე. სომხურ ენაზე

ა. მარქსი და ზრ. ენგილსი

1927

1. კომუნისტური მანიფესტი	2.000
	<hr/>
	სულ 2.000

ფ. ენგილსი

1930

1. კომუნისმის პრინციპები	3.000
	<hr/>
	სულ 3.000

ვ. ი. ლენინი

1925

1. ახალგაზრდათა კავშირის ამოცანები	[3.000]
	<hr/>
	სულ 3.000

1930

1. ოქტომბრის რევოლუციის შესახებ	3.000
	<hr/>
	სულ 3.000

1933

1. სიტყვები ოქტომბრის წლისთავზე	3.000
	<hr/>
	სულ 3.000

ი. ბ. სტალინი

1924

1. მოხსენება საკ. კ. პ. (ბ) XIII ყრილობაზე	2.000
	<hr/>
	სულ 2.000

1926

1. ლენინიზმის საკითხების შესახებ	2.000
	სულ 2.000

1927

1. საუბარი ამერიკის პირველ მუშათა დელეგაციასთან	1.500
	სულ 1.500

1928

1. მოხსენება ქ. ლენინგრადის პარტაქტივის თათბირზე	1.000
2. მოხსენება საქ. კ. პ. (ბ) XV ყრილობაზე	4.500
	სულ 5.500

1930

1. თავბრუდახვევა წარმატებებისაგან	10.000
2. პასუხი ამხანაგ კოლმეურნეებს	[10.000]
	სულ 20.000

1933

1. სიტყვა კოლმეურნეთა პირველ საკავშირო ყრილობაზე	8.000
2. ნაციონალური საკითხი	3.000
	სულ 11.000

1940

1. წითელი არმიის სამი თავისებურების შესახებ	5.000
	სულ 5.000

1942

1. ბრძანება თავდაცვის სახალხო კომისრისა 1942 წლის 1 მაისს № 130	10.000
2. საბჭოთა ხალხის დიდი სამამულო ომის შესახებ	[10.000]
3. დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის XXV წლისთავი	3.000

4. დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის XXV წლისთავი (სამხედრო გამომცემლობის გა-მა) [10.000]

სულ 33.000

1943

1. ბრძანება უმაღლესი მთავარსარდლისა 1943 წლის 13 თებერვალს 3.000

2. ბრძანება უმაღლესი მთავარსარდლისა 1943 წლის 23 თებერვალს (სამხედრო გამომცემლობის გა-მა) [10.000]

3. დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის XXVI წლისთავი 3.000

სულ 16.000

1945

1. სიტყვა კრემლის სასახლეში წითელი არმიის აკადემიკოსთა გამოშვებაზე 2.000

სულ 2.000

1946

1. სიტყვა ქ. მოსკოვის სტალინის საარჩევნო ოლქის ამომრჩეველთა წინასაარჩევნო კრებაზე 1946 წ. წლის 9 თებერვალს. 5.000

სულ 5.000

№№ რიგებ	ს უ ლ		ქართულ ენაზე		რუსულ ენაზე		აღზაბურ ენაზე		ოსურ ენაზე	
	დამკვეთი	საჯარი	დამკვეთი	საჯარი	დამკვეთი	საჯარი	დამკვეთი	საჯარი	დამკვეთი	საჯარი
1	10	111.100	4	28.600	—	—	5	9.800	1	1.100
2	24	107.600	18	95.000	2	6.500	2	5.100	2	4.500
3	4	19.000	3	16.000	1	3.000	—	—	—	—
4	6	53.600	5	52.000	—	—	1	1.600	—	—
5	13	51.500	11	45.400	1	5.000	—	—	1	1.500
6	12	61.500	8	40.000	3	20.000	—	—	1	1.500
7	5	35.000	5	35.000	—	—	—	—	—	—
8	30	122.220	21	109.720	2	4.000	6	14.500	1	2.100
9	1	3.700	1	3.700	—	—	—	—	—	—
10	17	90.930	16	83.930	1	3.000	—	—	—	—
11	4	30.300	3	28.300	—	—	—	—	1	2.000
12	11	51.610	8	47.450	—	—	1	2.100	2	2.060

№№ რიგებ

ქართული მხატვრული ლიტერატურის ცალკეულ კლასიკოსების თხზულებათა გამოცემა
საქართველოში

1921—1948 წ. წ.

№	ავტორი	შ ა თ შ ო რ ი ს										ცეცხვები
		ს უ ლ		ქართული ენაზე		რუსულ ენაზე		აფხაზურ ენაზე		ოსურ ენაზე		
		ცეცხვები	ტირაჟი	ცეცხვები	ტირაჟი	ცეცხვები	ტირაჟი	ცეცხვები	ტირაჟი	ცეცხვები	ტირაჟი	
1	ბარათაშვილი ნიკოლოზ	13	68.550	9	54.950	2*	10.000	1	2.100	1	1.500	* 1 გამომცემს ტირაჟი არა აქვს
2	ბესიკი	4	19.000	4	19.000	—	—	—	—	—	—	—
3	გურამიშვილი დ.	4	18.000	4	18.000	—	—	—	—	—	—	—
4	ერისთავი გიორგი	4	24.000	4	24.000	—	—	—	—	—	—	—
5	ერისთავი რაფიელ	9	39.000	9*	39.000	—	—	—	—	—	—	* 1 გამომცემს ტირაჟი არა აქვს
6	ვაჟა-ფშაველა	40	265.750	32*	205.500	8	60.350	—	—	—	—	* 2 გამომცემს ტირაჟი არა აქვს
7	კლდიაშვილი დ.	20	96.300	18	79.200	2	17.100	—	—	—	—	* 1 გამომცემს ტირაჟი არა აქვს
8	ლომთაშვილი-ნ.	16	88.100	15*	78.000	1	10.100	—	—	—	—	—

9	ნინოშვილი მ.	38	267.500	32	225.400	4	37.000	2	5.100	--	--	--
10	ორბელიანი გ.	8	44.120	6	29.120	2	15.000	--	--	--	--	--
11	ორბელიანი ვ.	1	3.000	1	3.000	--	--	--	--	--	--	--
12	საბა-სულხან ორბელიანი	7	48.160	6	38.060	1	10.100	--	--	--	--	--
13	შოთა რუსთაველი	17	103.900	12	93.200	2	4.000	2	5.200	1	1.500	--
14	ყაზბეგი ა.	22	132.500	17	102.800	3	26.600	2	3.100	--	--	--
15	წერეთელი ავ.	49	255.800	40*	219.200	6	33.000	2	2.100	1	1.500	*ზემოცე- მას ტირა- ვი არააქვს.
16	წერეთელი გ.	13	84.300	12	74.300	1	10.000	--	--	--	--	--
17	კავთავაძე ა.	2	9.200	2	9.200	--	--	--	--	--	--	--
18	კაკეცავაძე ი.	66	415.720	58*	348.920	7	65.300	--	--	1	1.500	ერთ ბა- მოცემას ტირავი არა აქვს.
19	კონიჭაძე დ.	12	95.200	9	68.000	2	25.100	1	2.100	--	--	--

თანამედროვე ცალკეულ ქართველ მწერლებსა და პოეტებს თხზულებათა გამოცემა
საქართველოში 1921—1948 წ. წ.

№	სახელი	მ ა თ შ ო რ ი ს				შ ე ნ ი შ გ ნ ა		
		ს შ უ ლ		ქ ა რ თ ე ლ ე ნ ა ზ ე				
		დ ე მ ც ე ნ ე ზ ე	ტ ი რ ა ჟ ი	დ ე მ ც ე ნ ე ზ ე	ტ ი რ ა ჟ ი			
1	აბაშელი ა.	9	28.500	9	28.500	20.100	*)	
2	აბაშიძე გ.	24	129.220	19	104.220	5	25.000	
3	აბაშიძე ირ.	14	70.800	13	65.800	1	5.000	
4	ბარწივი ვ.	17	64.220	15	44.120*	2	20.100	*)
5	ბობოხიძე კ.	9	28.100	8	23.000	1	5.100	
6	გამსახურდია კ.	27	128.220	23	90.220	4	38.000	
7	გგეტაძე რ.	30	134.100	26*	99.000	4	35.100	* ერთ გამოცემას ტირაჟი არა აქვს
8	გრიშაშვილი ი.	29	126.600	26*	119.600	3*	7.000	* ერთ გამოცემას ტირაჟი არა აქვს **
9	დადიანი შ.*	17	65.800	14*	44.700	3	21.100	* ერთ გამოცემას ტირაჟი არა აქვს
10	ეული ს.	34	90.750	30*	76.650	4	14.100	* ერთ გამოცემას ტირაჟი არა აქვს
11	ლევინიძე გ.**	15	64.100	12	45.100	3	19.000	
12	ლისაშვილი ი.	17	61.440	16	54.440	1	7.000	

13	ლართქიფანიძე კ. *	38	185.470	32 *	122.120	6	60.350	* ერთ გამოცემას ტირაჟი არა აქვს
14	ლართქიფანიძე ნ.	20	96.210	16	62.210	4	34.000	
15	მარიჯან	14	66.530	14	66.530		—	
16	მირცხულავა ა.	26	121.750	25 *	116.650	1	5.100	* ერთ გამოცემას ტირაჟი არა აქვს
17	ნონეშვილი ი.	14	41.000	3	14.100	1	5.000	
18	რადიანი შ.	20	84.840	20	84.840		—	
19	ტაბიძე გ.	19	65.800	16 *	51.800	3	14.000	* ერთ გამოცემას ტირ. არა აქვს
20	ჭუათაიელი ა.	11	52.240	9	35.240	2	17.100	
21	ჭუჩიშვილი გ.	28	135.800	25 *	120.800	3	15.000	* სამ გამოც. ტირ. აქვს
22	ქიანელი ლ.	35	169.820	29 *	124.820	6	45.000	* ერთ გამოცემას ტირ. არა აქვს
23	შანშიაშვილი ა.	32	117.570	30	113.570	2	4.000	
24	შენგელაია დ.	21	89.800	19	80.900	2	8.900	
25	ჩიქოვანი ს.	17	52.500	15	43.500	2	9.000	

* ერთი გამოცემა აფხაზურ ენაზე 1.600 ც.

უცხოური ლიტერატურის ცალკეულ კლასიკოსთა
 თხზულებების გამოცემა საქართველოში
 1921—1948 წ. წ.

	ავტორი	გამო- ცემა	ტირაჟი	შენიშვნა
1	ბაირთნი ჯ.-გ.	3	10.500	
2	ბალზაკი თ.	6	24.720	
3	ბოკაჩიო ჯ.	5	17.000	
4	გოეთე ი. ვ.	3	12.000	
5	დანტე ა.	3	14.000	
6	დიკენსი ჩ.	3	15.200	
7	ლოპე-დე-ვეგა	2*)	3.200	* გამოცემულია აფხაზურ ენაზე
8	მოლიერი უ.	3*)	7.100	* ერთი გამოცემა 1.100 ტირაჟით აფ- ხაზურ ენაზე
9	მოპასანი გ.	6	24.000	
10	სერვანტესი მ.	2	10.000	
11	სტენდალი	4	19.120	
12	ფლობერი გ.	1	5.000	
13	ფრანსი ა.	2	12.000	
14	შექსპირი უ.	14	49.000	
15	შილერი ფრ.	3	10.200	
16	ჰაინე ჰ.	4	17.120	
17	ჰიუგო ვ.	7	34.000	

**საქართველოს სსრ გეგმებითი სიტყვის სტატისტიკის
ბიბლიოგრაფია**

1. სახალხო განათლების კომისარიატის სტატისტიკური კრებული. (ლითოგრაფირებული). თბ., სახელგამი, 1924.
2. გუგუშვილი პაატა. ქართული წიგნი. 1629—1929. პროფ. ფ. გოგინაიშვილის რედაქციით. თბ., სახელგამი. 1929.
3. ბეჭდვითი სიტყვის სტატისტიკა, საბჭოთა საქართველოს 10 წელი. 1921—1931. სტატისტიკური კრებული. თბ., 1931. გვ. 74—78.
4. Периодическая печать. В сб.: Статистико-экономический справочник ЗСФСР в районном разрезе. (1930—1932 гг.). Тб., 1933, стр. 555-556, 558-559.
5. ჯოჯუა, ვლ.—საქართველოს წიგნის პროდუქცია პირველ ხუთწლედში. კარლ მარქსის სახ. საქართველოს სსრ სახელმწ. საჯარო ბიბლიოთეკის შრომები. ტ. I. თბ., 1934, გვ. 54—61.
6. ჩხაიძე, ი.—საქართველოს წიგნის პროდუქცია 1939 წელს. ბიბლიოგრაფიის მოამბე 1940 № 1, გვ. 58—61.
7. ხუნდაძე, პ., ჩხაიძე, ი., ჩუბინიძე, თ.—საქართველოს ბეჭდვითი სიტყვა საბჭოთა საქართველოს ოცი წლის თავში. — ფურები და მასალები. თბ. 1941.
8. ჩხაიძე, ი.—საქართველოს ჟურნალ-გაზეთები 1939 წელს (ზოგადი სტატისტიკური ანალიზი). ბიბლიოგრაფიის მოამბე № 2. 1941, გვ. 116-126.
9. ბეჭდვითი სიტყვა. — საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის 20 წელი (სტატისტიკური კრებული). თბ., 1941, გვ. 107
10. Печать.—Грузинская ССР за 20 лет (Статистический сборник). Тб., 1941, стр. 107.

შ ი ნ ა ა რ ს ი

I

წინასიტყვაობა	38
შესავალი	7
საქართველოს სსრ წიგნის პროდუქცია	11
საქართველოს სსრ პერიოდული გამოცემების პროდუქცია	19
საქართველოს სსრ წიგნის პროდუქციის თემატიკა და შინაარსი	45
საქართველოს სსრ წიგნის პროდუქციის თემატიკა და შინაარსი	55

II

შაქსიზმ-ლენინიზმის კლასიკოსთა ნაშრომების გამოცემის ქრონოლოგია	79
სტატისტიკური ცნობები მხატვრულ ლიტერატურის კლასიკოსთა და თანამედროვე ქართველ მწერლების თხზულებათა გამოცემის შესახებ	119
საქართველოს სსრ ბეჭდვითი სიტყვის სტატისტიკის ბიბლიოგრაფია	125

3360 10 035.